

Фентезі ВІТ

журнал твого виміру

щомісячник

СВІТ ФЕНТЕЗІ

електронний журнал

№1 (4)

грудень 2013 – січень 2014

Видається з вересня 2013 року.

**Засновник журналу та
головний редактор:**

Вікторія ВАКОЛЮК

Заступник головного редактора:

Артем ОСТРОЖИНСЬКИЙ

Дизайн та верстка:

Оксана ПРОНЬКО

**Коректор та літературний редак-
тор:**

Влада СОЛОВЙОВА

Над номером працювали:

Вікторія ВАКОЛЮК, Інна КОВАЛИ-
ШЕНА, Артем ОСТРОЖИНСЬКИЙ,
Оксана ПРОНЬКО, Олег СІЛІН

- Фото на обкладинці: Оксана ПРОНЬКО.
- При підготовці номеру було використано матеріали Deviantart, постери та кадри з кінофільмів.
- Редакція може не поділяти точку зору автора. Відповідальність за достовірність фактів, імен, дат та інших відомостей несуть автори публікацій.
- Художні та журналістські твори приймаються у вигляді друкованого електронного тексту. Редакція залишає за собою право відхилити матеріали, що не відповідають формату видання. Редакція залишає за собою право на літературне редагування та коректуру надісланих матеріалів при їх підготовці до публікації.

Електронна пошта:

svit_fantasy@ukr.net

Новинки кіно

•4•

Новинки літера

•6•

Фентезійний календар

•8•

До Хортиці кролячою норою

•10•

Серце, кров, смерть

•16•

Хоббіт, або за кадр і наз

•20•

Поштанутий на всю голову

•25•

ЗМІСТ

Прибульці, перегони і одне бажання — що з цього вийде?
•26•

тури

Книжка під ялинку
•29•

Підсумки 2013 року:
Фантастичні кінопрем'єри
•30•

КОНКУРС!

•38•

7 покращень 2013 року
•40•

ДумаДан
•48•

зад

СФ рекомендує
•50•

Читальня
•53•

Темний світ: Рівновага

Світова прем'єра: 5 листопада

Прем'єра в Україні: 5 грудня

Жанр: фентезі, драма, пригоди

У головних ролях: Марія Пирогова, Павло Прилучний

Стрічка російського режисера Олега Ассадуліна за сценарієм Марини і Сергія Дяченків.

Ще вчора — звичайна студентка, Даша стає Посвяченою, а її улюблений кулон виявляється магичним артефактом. Разом з іншими Посвяченими Даша вступає в боротьбу з тіннями з Темного світу, безсмертними істотами, що висмоктують з людей життєву енергію. Але насувається катастрофа: портал в темний світ ось-ось буде зруйновано. Лишається остання надія зберегти рівновагу...

Хоббіт: Пустка Смога

Світова прем'єра: 10 грудня

Прем'єра в Україні: 18 грудня

Жанр: фентезі, драма, пригоди

У головних ролях: Мартін Фрімен, Іен МакКеллен, Річард Армідедж, Орландо Блум та інші

Друга частина кінотрилогії Пітера Джексона за книгою Дж. Толкіна продовжує події «Несподіваної подорожі». Торін та його компанія перейшли через Імлисті гори і продовжують шлях до Самотньої гори, щоб відшукати потаємні двері до Еребору. Вони побувають у гостях у перевертня Беорна, пройдуть через Темний ліс і звільняться з полону короля лісових ельфів. А тоді на хоббіта Більбо очікуватиме небезпечна місія — проникнути до скарбів, захоплених Смогом, аби викрасти Горикамінь.

Крижане серце

Світова прем'єра: 10 листопада

Прем'єра в Україні: 19 грудня

Жанр: мультфільм, фентезі, пригоди, комедія

Ролі озвучували: Крістен Белл, Ідіна Мензел

Мультфільм режисерів Кр. Бака та Дж. Лі за мотивами «Снігової королеви» Г. Х. Андерсена.

Троє безстрашних героїв — принцеса Анна, відважний Крістоф та його вірний олень Свен — вирушають у гори, щоб знайти сестру Анни, Ельзу, чие вміння керувати льодом занурило королівство у вічну зиму. На шляху їх очікує чимало пригод: зустріч із містичними тролями, знайомство з чарівним сніговиком Олафом, круті гірські вершини та могутня стихія, перед якою необхідно буде вистояти, щоб врятувати королівство і тих, хто їм дорогий.

Геракл: Початок легенди

Світова прем'єра: 10 січня

Прем'єра в Україні: 23 січня

Жанр: фентезі, пригоди, бойовик

У головних ролях: Келлан Латс, Гайя Вайс, Скотт Едкінс, Роксана Маккі

Фільм Ренні Харліна розповість історію легендарного Геракла. При народженні йому було передбачене стати великим воїном, який буде панувати над народами і принесе мир і процвітання своїй країні. Коли Геракл дізнається про свою велику місію, він повинен вибрати: втекти зі своєю любов'ю чи виконати своє призначення. Йому належить битися з кентавром, перемогти гігантів, які виростили із зубів дракона, перехитрити богинь Долі, врятувати свою кохану Гебу і вийти на бій зі своїм найлютішим ворогом — сином бога війни Ареса.

Я, Франкенштейн

Світова прем'єра: 20 січня

Прем'єра в Україні: 26 січня

Жанр: фентезі, пригоди, бойовик

У головних ролях: Аарон Екхарт, Івонн Страховські, Білл Найї, Джей Кортні

Нова історія про Франкенштейна від режисера Стюарта Бітті. Генетичний збій призвів до того, що Франкенштейн опинився у сучасному мегаполісі. Він опинився в епіцентрі війни двох кланів безсмертних, крім того, на нього полює ціла армія демонів. Їм потрібен секрет воскресіння, бо їхня мета — оживити і долучити до війни армію мертвих.

Стрічку знято за мотивами графічного роману Кевіна Грев'є.

Вій

Світова прем'єра: 20 січня

Прем'єра в Україні: 26 січня

Жанр: фентезі, трилер

У головних ролях: Джейсон Флемінг, Олексій Чадов, Андрій Смоляков

Фільм режисера Олега Скрипника за мотивами повісті Миколи Васильовича Гоголя.

Початок XVIII-го століття. Картограф Джонатан Грін здійснює подорож із Європи на Схід. Проїжджаючи через Трансильванію, він розуміє, що заблукав. Немало побродивши в тумані, він опиняється в невеликому козацькому поселенні. Народ живе тут як за стіною, сховавшись від усього світу. Що приховують мешканці хутора? Вчений вирішує розгадати цю таємницю, пов'язану з ім'ям незвичайного міфічного створіння — Вія.

Зозулята зими

Дара Корній, Тала Владмирова

Новий містичний детектив від сучасних українських письменниць за підтримки конкурсу «Коронація слова».

Ніч. Степ. Сніг. Зима. І в яку історію знову вплуталася, Руслано? Що (чи хто?) вело тебе, коли опинилася новорічної ночі посеред засніженого безмежжя й нашттовхнулася там «випадково» на самотню маленьку дівчинку, зовсім замерзлу! Довкола нікого. Ані живих, ані мертвих. Лишень стужа, місяць вповні та замети. Що маля тут робить, одне-однісіньке?

З цієї зустрічі починається химерна та зовсім не казкова зимова історія. Провінційним містечком прокочується серія загадкових вбивств, в які виявляються вплутаними малі діти, давно мертві діти... Хтось безжальний та жорстокий, вважаючи себе Богом, склав сценарій помсти і він не зупиниться, поки не вб'є останнього зі «списку приречених».

Комендант мертвої фортеці

Володимир Аренев

Три долі, три вороги — в одній фортеці. І мертві не позаздрять живим.

Двадцять років тому настав кінець світу. Помер один із богів-Праотців, світ розпався на шматки. Рухнули в безодню міста, обірвалися мільйони життів. Але тим, хто вцілів, потрібно якимось жити далі. Якщо ти комендант прикордонної фортеці — охороняти довірене тобі містечко від потойбічних монстрів. Якщо ти випадковий герой із глушини — з вдячністю прийняти призначення на посаду намісника прикордонної твердині. Якщо ти останній із народу, що через незнання влаштував кінець світу — виправляти помилки своїх родичів.

Але коли приходить сезон вітрів і ураган несе з пустелі смертоносний туман, коли пробуджуються поховані в древньому місті таємниці, — вам трьом все таки доведеться стати спиною до спини: там, на стінах фортеці...

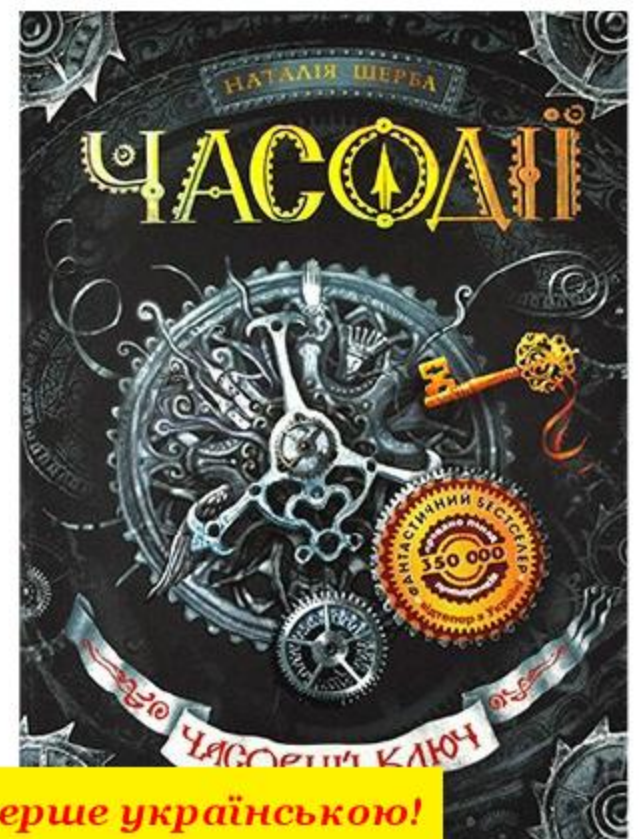
Часовий Ключ

Наталія Щерба

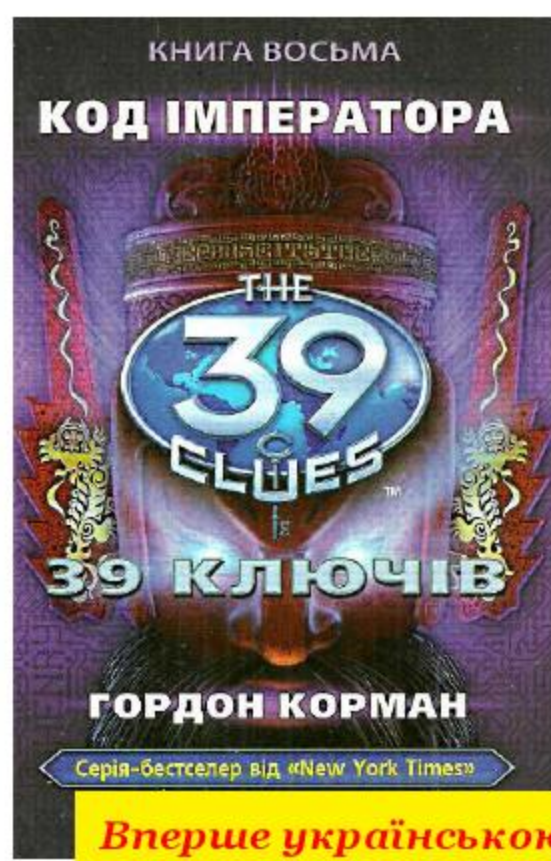
Серія «Часодії»

Книга перша

Василина — звичайна дванадцятирічна дівчинка, яка мешкає з опікункою-бабусею й ні разу не бачила своїх батьків, — несподівано дізнається, що її батько — впливовий маг Ефлари, світу, створеного особливою часовою магією. Виявляється, що дівча має четверо зведених братів та сестер, а батько не надто радий появі доньки... Потрапивши до країни часодіїв, фей та лютів, Василина опиняється в осередку небезпечної гри. Навіть друзі не можуть зрозуміти, хто ж вона така. Наївне дівча, яке нічого не знає про своє походження? Шпигунка, заслана батьком, аби здобути трон? Чи могутня часівниця, яка вмє керувати часом і може врятувати Землю та Ефлару від прийдешнього зіткнення?

Вперше українською!

Код імператора

Гордон Корман

Серія «39 ключів» від New York Times

Книга восьма

Таємничий Шаолінь, велетенські міста і старовинні пам'ятки Китаю, Заборонене місто і Великий Китайський мур — це арена, на якій розгортається новий етап гонитви за тридцятьма дев'ятьма ключами до всесвітньої могутності та нечуваної влади. Але у розпалі пошуків раптом зникає Ден — його загадковим чином викрадено прямо на площі Тяньаньмень у Пекіні. Емі і Неллі у розпачі, навіть близькість до чергового ключа вже не має значення, але дивним чином пошуки Дена виявляються одночасно і шляхом до перемоги. Брат і сестра зустрінуться у підніжжя Евересту, який їм доведеться волею чи неволею підкорити, а між іншим виявиться, що Неллі — набагато могутніша і впливовіша особа, ніж уявляли собі юні Кехіли.

Доктор Сон

Стівен Кінг

«Я хотів повернутися до дійсно моторошного і страшного. Подивимося, чи спрацює!»

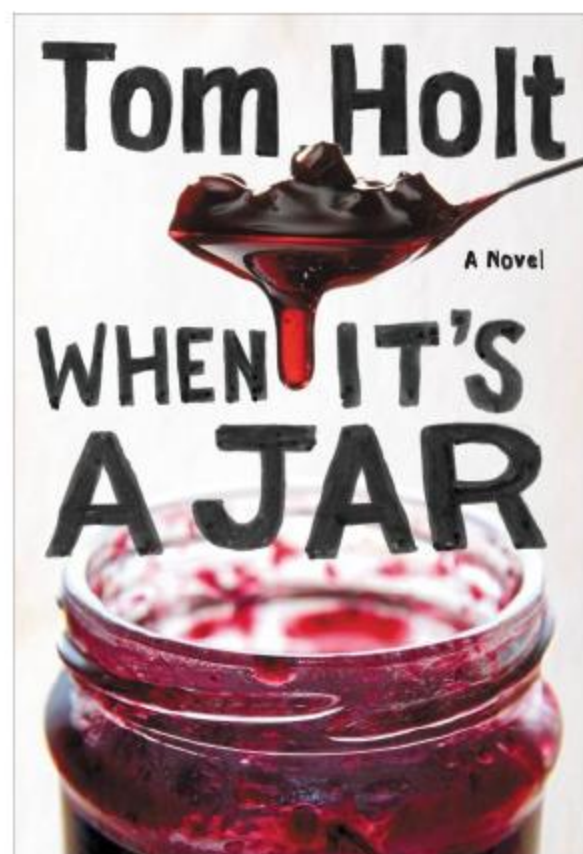
Стівен Кінг

Продовження одного з найвідоміших горорних романів Стівена Кінга — "Сяйво".

Минуло багато років, але зловісні примари покинутого готелю досі не дають спокою вже дорослому Денні Торренсу... Його «сяйво» стало для нього карою... Якимось долям зводить його з особливою дівчинкою Аброю. Вона — обрана. Її «сяйво» сильніше за всіх. Але зовсім поруч — кровожерливі демони в непримітній личині. Вони полюють за життям і душою дитини. І тепер тільки Ден може її захистити! Але не всіх демонів можна позбутися. Адже деякі з них — частина тебе самого...

Вперше українською!

Коли це банка (When it's a jar)

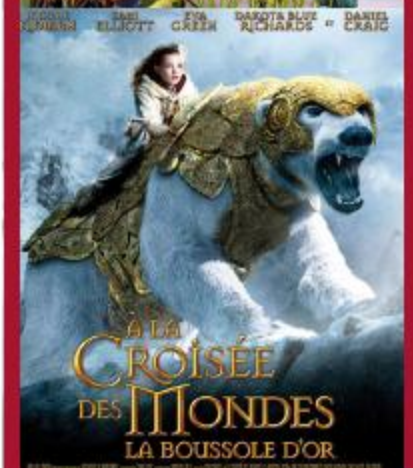
Том Холт

Моріс щойно убив дракона столовим ножом. Його доля уже визначена... а справжньому коханню судилося зникнути. Такі речі зазвичай у будь-кому розбурхують прихований героїзм. На жаль, Моріс упевнений, що в нього немає ніякого прихованого героїзму.

Тим часом чоловік прокидається у банці й розуміє, що влип (образно кажучи). Звісно, він не здатен вибратися, але також не може пригадати свого імені чи що таке гравітація, чи як називаються оті штуки на кінцях ніг... і кожного разу, як він з'ясовує ці речі, хтось примушує їх знову забувати. Забувати геть усе.

Тільки одне здатне йому допомогти. Відповідь на найзагадковіше питання з усіх можливих... КОЛИ ДВЕРІ НЕ Є ДВЕРИМА?

У назві книги зашифрований відомий жарг: «When is a door not a door? When it's ajar!» (Коли двері не є дверима? Коли вони відчинені!) Тобто коли поділити слово «ajar» (відчинений) на «a jar» (банка), то й отримаємо, що двері не є дверима, коли вони є банкою.

СФфакт: «Золотий компас» є американським варіантом назви першої частини трилогії, в оригіналі книга вийшла під назвою «Північне сяйво».

СФфакт: У 2005 році журнал «Таймс» нарік Корнелію Функе найвпливовішою німкеню у світі.

Грудень

3 грудня

2004 року вийшла друком книга «Мефодій Буслаєв: маг півночі» Дмитра Ємця, перша частина циклу про Мефодія Буслаєва. Головний герой роману — дванадцятирічний юнак, який раптово дізнається, що насправді володіє магичним даром ще з моменту народження, коли відбулося сонячне затемнення. Йому пророкують долю повелителя темряви, і за запрошенням відьми Уліти він приходить у московську резиденцію мороку щоб стати учнем барона морока мечника Арея. Водночас із цим вартова світла Дафна, мешканка Едему, вирушає на Землю щоб разом із Мефодієм навчатися в Арея. Головному герою доведеться подолати безліч перешкод, доки він вирішить, який шлях обрати.

5 грудня

2007 року у Лондоні відбулася світова прем'єра фільму режисера Кріса Вайца «Золотий компас», екранізації першої частини трилогії «Темні матерії» Філіпа Пулмана. Робота отримала премію «Оскар» у номінації «Кращі візуальні ефекти». У ролях зіграли такі кінозірки як Ніколь Кідман, Єва Грін, Деніел Крейг та Єн Маккелен, у головну героїню перетілилася Дакота Блю Річардс.

Історія розвивається навколо дівчинки Ліри Белакви, сироти, що цілі дні проводить із друзями за іграми на вулицях міста Оксфорд. У її світі кожна людина має найвірнішого у світі друга — «деймона», чарівну істоту, що відображає суть самої людини. Проте мирне життя закінчується, коли вона попереджує вбивство свого рідного дядька, впливового лорда Азріеля, чує таємну розмову про «Срібний пил», що здатний знищити всі світи, а також отримує містичний «золотий компас», прилад, що показує істину. Все це в той час, коли по всьому світу починають зникати діти зі своїми деймонами...

10 грудня

1958 року у місті Гамбург народилася німецька дитяча письменниця Корнелія Функе, авторка більш ніж сорока книг, більшість із яких написані в жанрі фентезі. Молода німкеня починала працювати соціальним працівником — допомагала дітям-інвалідам, що сильно вплинуло на її рішення присвятити себе саме дитячій літературі, а так як вивчала книжкову ілюстрацію в Коледжі Дизайну в Гамбурзі, то свій шлях у літературі почала саме як ілюстратор. На сьогодні вже екранізовано п'ять її романів: «Король злодіїв», «Дикі курочки», «Дикі курочки та любов», «Чорнильне серце» та «Дикі курочки та життя».

Роман «Король злодіїв» отримав дві престижні американські літературні премії в області дитячої літератури в категорії «Краща дитяча книга року», а журнал Guardian помістив даний роман на перший рядок свого списку дитячої літератури.

15 грудня

2006 року відбулася світова прем'єра фільму режисера Стефана Фангмеєра «Ерагон», екранізації першої частини циклу «Спадок» Крістофера Паоліні.

Фільм визвав праведну хвилю обурення читачів американського письменника: в екранізації були відсутні ключові персонажі наступних книг, деякі важливі моменти сюжету просто на просто не потрапили до кадру, а навіть сам головний герой собі додав кілька років у віці. Все це взагалі ставить під сумнів можливість зйомок продовження, екранізації другої книги «Найстарший», і більш ніж семирічна перерва говорить про закриття проекту, хоча офіційних заяв розробники не розголошують і час від часу в Інтернеті з'являються зображення постерів наступного фільму.

В епіцентрі подій — Ерагон, звичайний сільський парубок-мисливець, життя якого летить шкереберть після таємничої знахідки в лісових хащах після пожежі. Синій камінь виявився не просто дорогоцінним, а безцінним, адже насправді то драконове яйце, і з появою маленької драконихи Сапфіри на плечі юнака лягає доля цілої країни Алагейзії...

24 грудня

1973 року у містечку Хартворд США, народилася Стефані Майєр, американська письменниця, всесвітньовідома авторка Сутінкової саги та романів «Друге життя Брі Таннер», «Господиня». Її твори вийшли загальним накладом у більш ніж 100 мільйонів екземплярів на 47 мовах світу, в тому числі й українською.

Наразі всі чотири романи про вампірів, кохання і як важливо мати хлопця успішно екранізовані й зробили виконавців головних ролей кінозірками.

За словами авторки, ідея її найуспішнішої книги прийшла до неї уві сні: їй приснилася дівчина, та вампір, який закохався в дівчину, але хотів випити її кров. І хоча американка не була професійною письменницею, але вже за місяць книга була написана й вона підписала контракт із видавництвом «Brown and Company». Перша частина сутінкової саги видана в 2005 році, з чого й почалася читацька «вампіроманія».

Січень

3 січня

1892 року у містечку Блумфонтейн (на той час столиця Оранжевої вільної держави нині адміністративний центр Південноафриканської республіки) народився Джон Рональд Руел Толкін — англійський письменник, професор філології, основоположник жанру фентезі. Через погіршення здоров'я трирічного Джона мати забирає двох синів на тривале гостювання та оздоровлення до родичів в Англію. Проте, наступного року від ревматизму помирає його батько, Артур Толкін, і родина залишається у Великобританії. Через кілька років від цукрового діабету помирає й його мати, Мейбл Толкін, а майбутній письменник із молодшим братом опиняються в притулку місіс Фолкнер для дітей-сиріт у Еджбастоні. Молодий Толкін закінчує коледж по спеціальності "англійська філологія", але провалює іспит на стипендію до Оксфордського університету, скоріше за все через закоханість у Мері Едіт Бретт, яка згодом стала його дружиною. Під час під час Першої світової служить молодшим лейтенантом-зв'язківцем, проте 27 листопада 1916 його шпиталізують через окопну пропасницю і наступні два роки чоловік проводить у тилу займаючись штатною роботою. У 1925 році Толкіна запрошують викладати в рідний Оксфорд староанглійську мову, куди він залюбки повертається. Водночас із новими друзями письменник засновує літературне об'єднання «Іклінги» та знайомиться із Клайвом Стейплзом Льюїсом. Найвідомішими творами письменника є «Гобіт» та трилогія «Володар перснів», що належать до жанру епічного (високого) фентезі.

7 січня

1952 року у місті Миколаїв (Україна) народився Сергій Оксенік (справжнє ім'я Іванюк Сергій Семенович) — літературознавець, письменник, журналіст, кандидат філологічних наук, один із відроджувачів Києво-Могилянської академії.

Після відкриття академії у 1992 році став деканом факультету гуманітарних наук, а з 1994 по 2000 рік — ректором. Наразі він працює на кафедрі літератури й іноземних мов, викладає два курси: «Основи літературної творчості» та «Українська драма першої половини ХХ ст.»

Сергій Оксенік почав публікувати оповідання для дітей у 1980-х роках. У 2004 вийшла його перша книга пригодницького фентезі «Лісом, небом, водою» під назвою «Лисий». У 2005 році вийшло друге видання книги, а в 2007 році — продовження роману, що називається «Леля».

11 січня

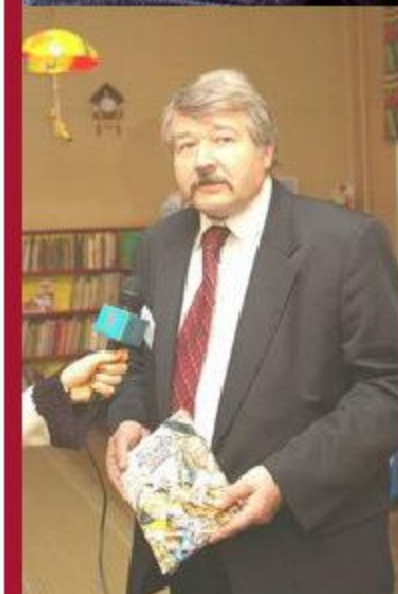
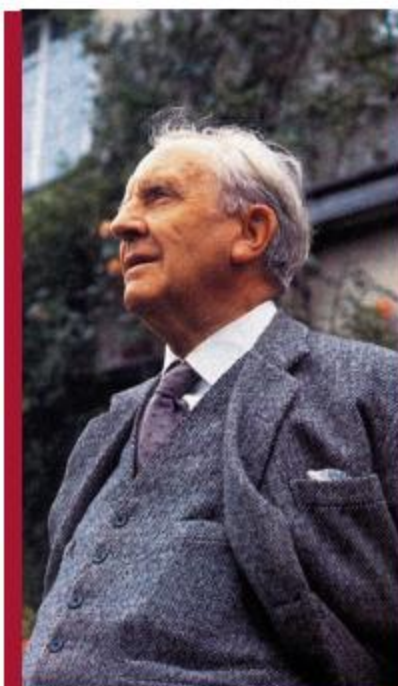
1983 року у місті Дніпропетровськ (Україна) народилася Наталія Дев'ятко — письменниця, перекладач, журналіст, авторка фентезійної серії "Скарби примарних островів". Пані Наталія працювала редактором в Українському Фантастичному Оглядачі (журнал УФО) у 2007-2009 роках, також є засновником та організатором щорічного міжнародного літературного конкурсу «Современная нереалистическая проза» (2006–2009), членом журі Всеукраїнської літературної премії ім. Олександри Кравченко (Девіль) (2013), головою журі Всеукраїнського конкурсу творчої молоді «Літературна надія Дніпра» (2013). Керівник обласного літературного об'єднання ім. Павла Кононенка. Член Національної Спілки журналістів України (з 2000) і Національної Спілки письменників України (з 2006).

20 січня

1959 року у містечку Леомінстер (штат Массачусетс, США) народився американський письменник Роберт Сальваторе, у жанрі фентезі найбільш відомий як автор саги «Темний ельф». Із 1982 року пише фантастику, першою пробою пера було «Четверте ехо магії», спершу відкинуте видавництвом і в результаті надруковане лише в 1990, після успіху «Темного ельфа». Також письменник відомий своїми книгами по світах «Забутих королівств» та «Зоряних воєн», окрім цього в його доробку є власна фантастична серія «Війни демонів». Окрім цього Сальваторе взяв участь у розробці комп'ютерної гри «Quake III Arena» та написав сюжет до гри "Kingdoms of Amalur: Reckoning" (2012).

22 січня

1906 року у селищі Пістер (штат Техас, США) народився Роберт Ірвін Говард — американський письменник, автор "Конана, варвара з Кімерії" та всесвіту Хайборейської ери. Друг короля жаків Говарда Філіпса Лавкрафта, з яким листувався. Популярним письменник став завдяки своїй манері писати у стилі «мечай магії», за що по праву вважається одним із засновників жанру, внісши великий вклад саме в героїчне фентезі. Після смерті автора його конанівська серія не однократно перевидавалася, і через комерційну успішність проекту були підняті чорновик новел Говарда, оповідання дописувались і трохи переоблюбовались, щоб головним героєм став Конан чи хтось із його оточення. Тому наразі достеменно невідомо, автором скількох творів про Конана-варвара є сам Роберт Говард.

До Хортиці Кролячою корою

Міжнародний фестиваль рольового та історичного моделювання «Юкон» цього року святкував ювілей: вже в'яте шанувальники рольових ігор зібралися разом у Запоріжжі, на легендарному острові Хортиця.

Кожен «Юкон» є тематичним, і організатори не відмовилися від цієї традиції. Тон фестивалю диваків задавав найбільш чудернацький твір — «Аліса у Країні Див» Льюїса Керрола. Антураж цілком відповідав творові математика-фантазера: дерева, на яких ростуть годинники та капелюхи, гральні карти, що тихо гойдаються під стелями, вказівники до лялькового будиночка та зойку витонченого, шафи з книгами, зіллями та шахами. Не відставали й учасники фестивалю: можна було зустріти Синю Гусинь та Капелюшни-

ка, трьох Королев та Білого кролика, Чеширського kota та мишу Соню, гостей із Задзеркалля та Снарка і, звісно, Алісу у різних інтерпретаціях.

Програма фестивалю, який тривав з 5 по 8 грудня, була розбита на декілька одночасних потоків, кожен годину відбувалося принаймні два, а іноді чотири-п'ять заходів.

Учасники ділилися досвідом один з одним, бажаючи могли дізнатися, як впоратися з перуками та гримом, як заховати мертву повію і якою була білизна у вікторіанській Англії.

На презентаціях розповідали про плани на наступний рік і які ігри готують майстри. Відзначимо підготовку до екстремальної гри за

Учасниці фестивалю у тематичних костюмах

«Піснею Льоду та Полум'я» і до ацтекської ігрової саги «Сонце Теночтитлану».

Під час літературного блоку учасники мали змогу поспілкуватися із запрошеними авторами: Володимиром Арєнєвим, Людмилою Астаховою, Яною Горшковою, Ксенією Медведєвич, Олегом Сіліним, редактором журналу «Світ фантастики» (Москва) Ліном Лобарьовим і координатором літературного об'єднання «Зоряна фортеця» Сергієм Торенком, позмагатися у вправності історичних стилізацій та розповісти власну версію того, чим насправді завершилася «Аліса». Взаємодії між письменниками та рольовиками були присвячені два круглих столи, за якими обговорювалися питання світостворення і достовірності у книгах та рольових іграх.

Крім активної участі у фестивалі, письменники також провели дві зустрічі у місті: у п'ятницю

та у неділю. Гостей приймав книжковий супермаркет «Буклет».

Але будь-який фестиваль — це не тільки робота, а й відпочинок. Учасники могли відвідати концерти, серед яких відзначимо виступи гурту «Сни доріг», Крися, Заураліча та Тіккі Шельєн, пограти у настільні ігри, знайти щось для себе на ярмарку, відвідати майстер-класи з історичного танцю, тематичні вечірки з жемайтським та шотландським колоритом, позмагатися у вправності стрільби з рогачки та поводженні з молотком королівського крокету і врешті-решт просто поспілкуватися з однодумцями.

Організатори запрошують усіх диваків на «Юкон-2014», який має відбутися наступного року.

Олег СІЛІН

Тут і далі фото автора

Читайте інтерв'ю з учасниками «Юкону» та дивіться фото з фестивалю на наступних сторінках.

Зустріч із письменниками у книгарні

«Зберігайте спокій і тримайтеся ка», — рекомендує Володимир Арєнєв.

«Якщо це ка, то воно налетить, мов вихор», — запевняє Стівен Кінг.

Тому творіть власне ка — і нехай воно стане вашим особистим маленьким вихором!

ИНИЛТІВС

АННА МОРОЗОВА (NARVEN)

Займається косплеєм більше п'яти років. Модельєр власних костюмів і фотомодель.

— **Мої вітання! Як зветься Ваш сьогоднішній костюм?**

— Пікова дама.

— **Косплей — це дуже довга та кропітка робота. Що цікавіше: процес чи результат?**

— Мабуть, для мене — все ж таки процес. Тому що результат — іноді перед дзеркалом одягнула, буває, і все. Деякі костюми припадають пилом у шафі. На мені один із костюмів, який був перешитий.

— **Так, пам'ятаю фотосесію в дуже схожому стилі. У Вас доволі багато фентезійних фотосесій. Який запам'ятався найбільше та які плани саме на фентезійні костюми?**

— Хочу зараз знову взятися за сукню у стилі «Володаря пернів», такі ельфійські вільні сукні з елементами, що спадають хвилями. У мене з собою є одна нова, що створена для майбутньої ролі Галадріелі. Серед моїх косплеїв є й анімешні ельфи. Власне, фентезі та рольовий костюм приваблюють численним ручним оздобленням.

— **Чи важко займатися таким складним костюмом? Та й узагалі, чи важко займатися косплеєм в Україні?**

— В Україні неважко. Хоча ні, в Україні доволі-таки важко саме те, чим я займаюся: шиття на замовлення, не тільки для себе, але й для інших. Зараз Інтернет усуває кордони, можна і для Росії працювати, і для інших країн. З Австралії нещодавно замовили анімешний костюм. Але власне суто людська реакція, звісно, неадекватною буває, тобто люди не розуміють. Для них це дико й ненормально.

— **На вулицях звертають увагу?**

— Так, особливо на фотосесіях, особливо в невеликому місті, де я мешкаю. У великих містах — Харкові, Києві — до цього вже призвичаїлися.

— **Рольовий фестиваль — що він для Вас?**

— Незрівнянна атмосфера. Спілкування з

людьми, які завжди відкриті не тільки для розмови, але й для обміну емоціями. Люди, які живуть граючи, для яких гра — засіб не лише розслабитися, а й передати почуття. Усі люди — актори, і для фестивалю це дуже природно.

— **Які книги, твори в жанрі фентезі запам'яталися, справили враження? Наскільки я розумію, «Володар пернів» одразу потрапить до списку.**

— Звісно! Ще з гумористичного фентезі — Ольга Громико, чарівна. «Плаский світ», зрозуміло. Деякі твори Перумова. Серія Сальваторе про темного ельфа. І «Хроніки Амбера», якщо їх можна віднести до фентезі.

— **І побажання читачам журналу.**

— Не припиняйте мріяти!

АНАСТАСІЯ ЛІКАРЬ

Навчається на факультеті фізики, електроніки та комп'ютерних систем, а у вільний час створює казку власними руками.

— Насте, Ви — майстер усіляких цікавих витворів ручної роботи. Як Ви до цього прийшли?

— Насправді колись дуже давно, років у дванадцять, а може, і ще раніше, мати подарувала мені книгу «Бісер». Я спочатку полишила її, а десь у класі одинадцятому повернулася до бісеру й довгий час займалася саме ним, плетінням із бісеру та дроту. Потім, десь рік тому, побачила роботи різних майстрів, що були виготовлені переважно з дроту, не з бісеру чи намистин. І мені вони дуже сподобалися. Я знайшла, де взяти матеріали, порозпитувала майстрів і почала працювати в цьому напрямку.

— Багато витворів зроблені у фентезійному антуражі — діадеми, каффи* ельфійські. Вас щось надихнуло — книга, фільм чи просто цікавий напрямок?

— Мені дуже подобаються кельтські, ірландські мотиви — такі плетені візерунки. Ельфійське — певно, так, саме їхня витонченість надихає. Не цинізм, який властивий цій расі, а витонченість, гармонія кольору, форми. Але я працюю не лише в цьому стилі. Естетика стімпанку мені теж до вподоби. Багато робіт намагаюся зробити незвичайними. Наприклад, у мене був кафф, схожий на мідний купорос. Там був кристал і маленька пляшечка зі справжнім мідним купоросом.

— Що цікавіше: робити чи дивитися на результат?

— Кожного разу по-різному. Буває, сидиш, робиш — і зігріває передчуття того, як воно буде вже готове. А якщо ще й краще виходить — то взагалі щастя до нестями!

— Чи вперше Ви на рольовому фестивалі?

— Саме на «Юконі» — вперше. До цього була ще на одному — «Чугунконі». Дуже схожий, і там дуже сподобалося.

— Що для Вас ці фестивалі?

— На жаль, хоча трішки й на щастя, поки що лише спосіб показати власні твори. Бо вживу завжди краще бачити, аніж на фото. Можна потримати в руках, поміряти. Не всі можуть уявити на собі роботу, яку бажають придбати. Ще — спілкування з людьми. Окрім ярмарку, певна річ, семінари. Цікаво, як на них дуже глибоко обговорюються питання, що пов'язані з іграми.

— Які книги, фільми, твори в жанрі фентезі Вам найбільше сподобалися, запам'яталися, вплинули?

— Якщо чесно, я не дуже багато читала саме фентезі, проте з того, що читала й дивилася, дуже люблю фільм «Зоряний пил». Хоча він схожий на дитячу казку, утопічний, проте цим і подобається. Полюбляю казки, де у фіналі все добре. Ще я читала і навіть хотіла поїхати на гру за мотивами серії книг Вартанова «Світ Кристалу». Ідея — справжній клас, і пише дуже захопливо. Збираюся зануритися в класику та прочитати «Володаря перснів».

— І побажання читачам журналу.

— Не забувати, що навіть у буденному сірому світі можна власноруч створити казку. Не те, щоб остаточно повірити в неї, але й не втрачати відчуття дива у житті, сподівань на краще. Розпочати з себе і зробити життя кращим власними діями. Якщо багато людей так зробить — усе буде добре.

*Кафф — це прикраса, яка кріпиться на вухо і не потребує проколювання.

АНДРІЙ ДРЕМЛЮГА (ГРАФ МАКС КАУФМАН)

Створює рольові ігри з 2004 року. Головний майстер міських ігор за творами Вадима Панова, Ніла Геймана, Роджера Желязни.

— Ви займаєтесь створенням, майструванням рольових ігор. Як Ви до цього прийшли, чим це є для Вас?

— Для мене це творчий процес. Створення гри — це створення власного світу та умов для інших людей, можливість відчувати себе деміургом, можливість створити щось, чого в реальному житті реалізувати неможливо. Дуже схожий процес із написанням книги: залучаються люди, які наживо створюють твій світ за твоїми правилами, беруть участь у ньому. Живий постійний процес.

— Зараз відбувається фестиваль рольового та історичного моделювання. Розкажіть, що тут відбувається?

— Задум фестивалю в тому, щоб люди зі спільними інтересами збиралися разом, презентували ігри, обговорювали проекти, що вже відбулися, робили висновки, порівнювали досвід, показували власні досягнення. Як і будь-який фестиваль, це передусім обмін досвідом і презентація себе.

— Які ігри з фентезійними мотивами Вам запам'яталися? Може, щось готується у наступному році?

— Останнім часом я більше майструю, аніж граю. Цього року я майстрував історичну гру. Щодо фентезійних, то минулого року особисто я робив гру за мотивами творів Лавкрафта «Поклик Стародавніх Богів». Це була міська гра в Харкові. Наступного року планую робити гру за мотивам твору Дж. Мартіна «Пісня Льоду і Полум'я». Вона буде про те, як жили люди на Стіні і за Стіною. Це екстремальний проект, який проходитиме взимку, аби гравці змогли на собі відчувати все, що відчували герої книги в згаданих у ній суворих умовах.

Узагалі, проходить дуже багато цікавих і гарних ігор, багато з них невеликі, регіональні, відстежити всі доволі важко. У будь-якому разі, запам'ятовуються ті ігри, в які ти вклав багато праці. Як у житті.

— Які книги в жанрі фентезі справили на Вас найбільше враження?

— Це складне питання, я читаю дуже багато! З того, що для мене є взагалі культовим, — це, безумовно, «Хроніки Амбера» Роджера Желязни. Я ніяк не ризикну зробити гру за цим циклом, оскільки боюся зіпсувати святу для мене річ. Останнім часом — Мартін шикарний. Живий світ, живі персонажі, цікава динаміка сильна. Насправді будь-який якісний твір, якщо він якісний та оригінальний, залишить по собі певний відбиток.

— І побажання читачам журналу.

— Читайте! Читати корисно!

З учасниками фестивалю спілкувався Олег СІЛІН

Фото автора

Серце, кров, смерть

Нелегка це робота — писати об'єктивну рецензію на улюблену книжку. Їй-богу, витягати бегемота з болота легше. Але якщо вже берешся до роботи серйозно, доводиться притлумити своє захоплення і вишукувати у книзі недоліки ледь не з мікроскопом. І ось що з цього вийшло...

Чи хотіли ви хоч раз у житті опинитися у своїй улюбленій оповідці? Чи принаймні зустрітися з її героями? Будьте обережні, адже бажання мають здатність здійснюватися. Але далеко не завжди так, як нам хочеться.

У своїй «Чорнильній трилогії» німецька письменниця Корнелія Функе виконує цю мрію всіх книголюбів. Головні герої трилогії — Мо (Мортимер) та Мегі Фолькхарті — мають здатність «вичитувати» з книг неживі предмети або й живих істот. Є тільки одне «але» — замість «вчитаного» персонажа у книжковий світ відправляється людина з нашого. Так зникла мати Мегі, на місце якої до нашого світу прийшов книжковий лиходій Каприкорн. Відтоді Мо ніколи не читає вголос, а їх маленька сім'я постійно переїжджає з місця на місце, щоб Каприкорнові посіпаки їх не знайшли.

Одного вечора Мегі бачить під своїм вікном дивного незнайомця, який виявляється Вогнеруком — ще одним вчитаним з книги персонажем. Життя Мо та Мегі змінюється назавжди. Каприкорн захоплює в полон спершу її батька, а потім саму дівчинку і Фенолію — автора книги, з якої його й вчитали.

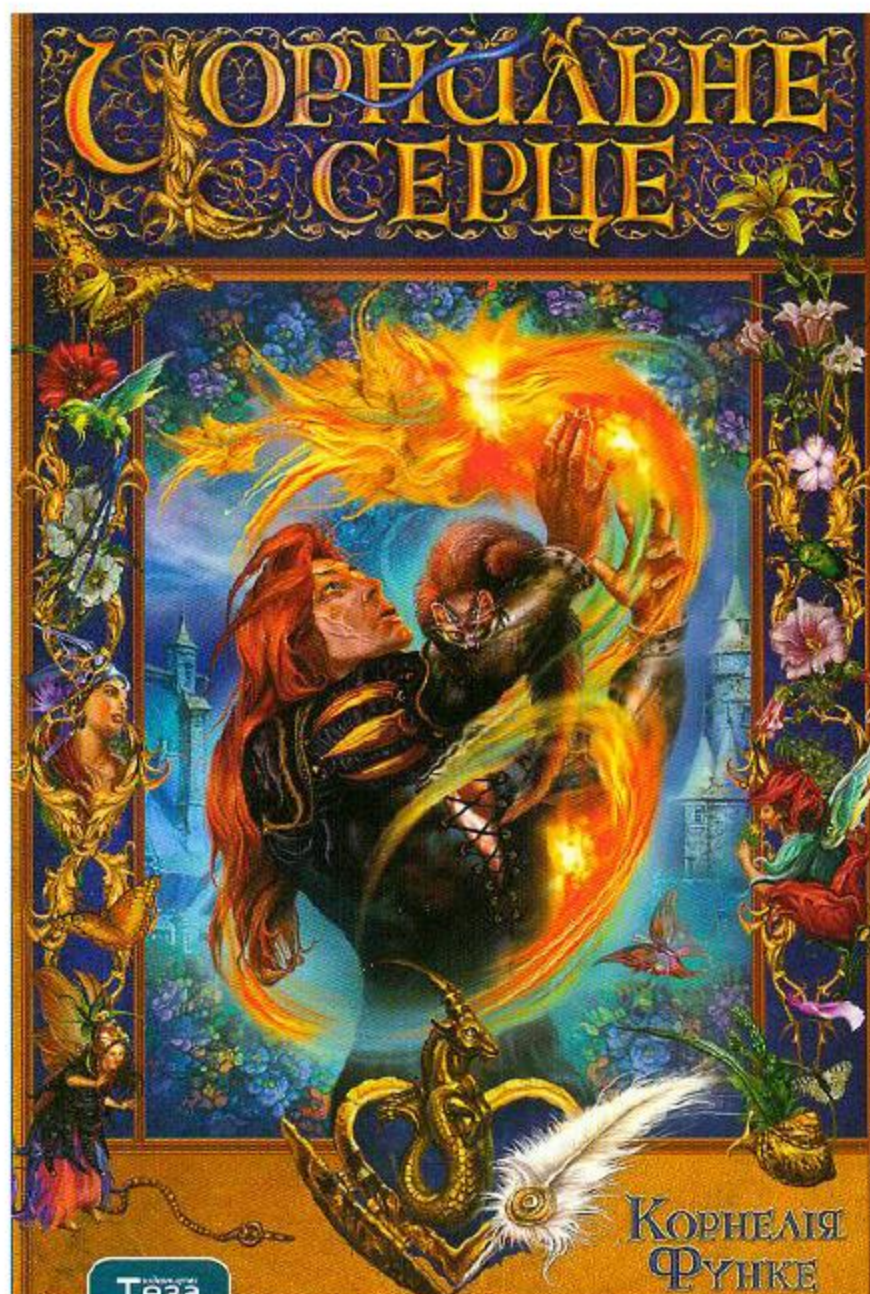
Ця книга про книголюбів, про тих, хто не уявляє свого життя без книг. Про Мо — «книжкового лікаря», про Еліно́р — маніакальну колекціонерку книг, про Мегі, яка не уявляє свого життя без книжок, та про Резу, яка за свою любов до книг поплатилася десятиліттям розлуки з рідними. Авторка ненав'язливо «рекламує» любов до книг. Усі негативні герої не вміють читати і отримують задоволення від спалювання книжок, тоді як позитивні книги обожають.

У підсумку можна сказати, що у першій книзі трилогії все було б чудово, якби не картонні образи негідників. Мені не вистачило інформації про їх злодіяння, про жертв Каприкорна у нашому світі. Та й біографія цього лиходія якась бліда й непереконлива.

У другій книзі Вогнерукий таки знаходить спосіб повернутися до рідного світу та коханої. От лише разом з ним у чорнильному світі опиняється

й Мегі, за нею слідом вирушають Мо та Реза, а Фенолію і так вже рік живе у створеному ним світі. Отож уся компанія в зборі, історія продовжується.

Друга книга значно серйозніша за першу, тут порушуються важливі питання, насамперед — питання відповідальності. Відповідальності автора перед своїми героями, відповідальності правителя перед народом, відповідальності однієї людини перед світом, який прагне її вбити, але так її потребує. Герої опиняються у світі, далекому від казки: тут дівчаток віддають заміж у 12 років, правосуддя існує лише для багатих, вільнодумців приковують до ганебного стовпа з мовчазної згоди людей, а селяни живуть завдяки милості феодала, який забирає у них весь врожай і залишає крихти.

Фенолію, вражений, що створений ним світ давно не живе за сценарієм автора, з появою Мегі береться перекроювати реальність, міняти її на свій манер. Однак ігри зі смертю ніколи не закінчуються чимось добрим, і Фенолію бачить, як всі його починання лише погіршують ситуацію. У розв'язаній ним війні гинуть люди і правитель князівства Омбри. Сусідній князь, жорстокий Змієголов, одержимий мрією про без-

Ця історія полонить вас,
як полонила сім'ю Фолькхартів,
і не відпустить, доки ви не
перегорнете останню сторінку.

смертя, захоплює владу в князівстві і... Ні, я не в силах написати про це. У цій книзі негідники так добре вдалися авторці, що починаєш сумувати за картонним Каприкорном, всі підлості якого були простими до примітиву, а можливості дуже й дуже обмеженими.

Пані Функе і не думає жаліти читачів. У її, здавалося б, дитячих книгах є недитяча реалістичність і недитячі проблеми. Але у цьому є своя мудрість: не можна зображати життя самою лишень рожевою фарбою.

У третій книзі герої, загнані в кут стараннями Змієголова та себелюбством Фенолію, змушені піти на страшний крок — угоду із самою смертю, суворою і нещадною (але мене не покидає відчуття, що вона б усе одно своїх погроз не виконала). І починається нова гра наввипередки між злом і добром.

Питання, яке постає перед героями в цій книзі, звучить так:

«ЩО РОБИТИ?»

Що робити палітурнику, який ніколи не тримав у руках меч, але стараннями одного схибнутого стариганя (читай: автора історії) став благородним розбійником на кшталт Робін Гуда і який радий би відхреститися від цієї ролі, але ніхто окрім нього не в змозі щось змінити у цьому світі? Що робити жінці, яка втратила свого щойно віднайденого коханого? Що робити іншій жінці, яка відчайдушно прагне врятувати свого чоловіка і ще ненародженого сина, але яка знає, що за цей порятунок доведеться платити життями чужих дітей? Що робити дочці, яка все життя боялася і ненавиділа свого батька, якщо з'являється шанс вбити його? Що робити письменнику, який раптово розуміє, що зовсім не бог створеного ним світу, а всього лиш один із персонажів? І це далеко не повний перелік...

І насамкінець: що робити читачу, який прагне щасливого кінця, але вже не вірить у таку можливість? Непросте питання.

ОДРАЗУ ХОЧУ ВАС ПОПЕРЕДИТИ ЩОДО ДВОХ РЕЧЕЙ:

- 1) це аж ніяк не дитяча казка, і не чекайте від неї розваги чи відпочинку;
- 2) хороший кінець буде, але готуйтеся до того, що присмак у нього буде солонуватий.

Утім, якщо ви не з боязких, обов'язково прочитайте цю книгу. Бо такими й мають бути справжні казки — чесними. Не вірите — згадайте «Русалоньку» Андерсена. Ця історія полонить вас, як полонила сім'ю Фолькхартів, і не відпустить, доки ви не перегорнете останню сторінку. Ви плакатимете і посміхатиметеся, ваше серце розриватиметься від болю і прискорено битиметься від радості. Ви переживете з героями всі злигодні і дійдете-таки до епілогу. А прочитавши останні рядки, ви палко забажаєте продовження цієї історії, «бо інший світ, напевне, цікавіший, набагато цікавіший за власний...»

Інна КОВАЛИШЕНА

Малюнок Дженні Долфен

Фото Оксани ПРОНЬКО.
Модель: Наталя ТКАЧЕНКО.

**Кожна КНИЖКА,
коли її розгортаєш,
ШЕПОТИТЬ
ЯКОСЬ ПО-СВОЄМУ...**

ХОББІТ, АБО ЗА КАДР І НАЗАД

Невдовзі після прем'єри фільму «Хоббіт: пустака Смога» ми вирішили заглянути за лаштунки й розповісти читачам, як клеїли бороди гномам і малювали дракона.

Камера! Мотор! Режисер Пітер Джексон трохи розгублено ходить між декорацій Рівендела, адже востаннє був там десять років тому й звик бачити лише ельфійські зали в фільмі, тож повернення на знімальний майданчик породжує відчуття подорожі у толкінівський світ.

Зйомки усіх трьох фільмів велися безперервно й умовно розділилися на дві частини: ті, що відбувалися в закритому павільйоні, й ті, що на природі (натурні).

Підготовка до створення фільму тривала шість тижнів, а на офіційній церемонії початку зйомок у величезному павільйоні зібралася чи не вся знімальна команда, гостей урочисто привітали й благословили своєю музикою корінні мешканці Нової Зеландії — представники племені маорі в яскравих національних костюмах.

Зйомки почали зі сцен у гоблінських тунелях під Імлистими горами. Як пам'ятають читачі, саме там відбулася знакова зустріч Більбо Бегінса та Голлума, це одна із ключових сцен першої частини кінотрилогії. Першим із акторського складу в гримерне крісло сідає Енді Сьоркіс —

виконавець ролі Голлума. Під час десятирічної перерви між зйомками відбувся чималий прогрес у технологіях, і тепер чоловік має трохи інакший спецкостюм, без кумедних лампочок на всьому тілі, проте хизується зеленими крапками на обличчі, за допомогою яких камера зчитує кожен рух м'язів.

Прогрес дозволив здійснити давню мрію Джексона — зняти «Хоббіта» у форматі 3D. Як зізнався режисер, якби десять років тому була змога, то й «Володар перснів» потрапив на кіноекрани в «об'ємному» варіанті. Усе це стало можливо завдяки 3D камерам Red Epic: дві камери встановлені поруч, і за допомогою системи дзеркал досягається ідеальна відстань між зображеннями для відповідного ефекту. Загалом на знімальному майданчику використовували 48 камер Red Epic, з яких було зроблено 17 3D камер, кожна з яких має своє ім'я: усі названі на честь членів родини Джексона та його мопсів, окрім чотирьох: Пола, Джона, Джорджа й Рінго (на честь The Beatles), тільки з ними режисер не знайомий.

Задля більшої наочності, художники «Хоббіта» навіть намалювали частину ескізів у

Пітер Джексон і Лі Пейс

форматі 3D: один малюнок у червоному й один малюнок у синьому кольорах, на які потрібно дивитися через двокольорові окуляри.

Окрім цього, фільм знятий нестандартно: не класичні двадцять чотири кадри в секунду, а всі сорок вісім. Це дозволило надати кінострічці найвищої якості в деталях, що водночас ускладнило процес зйомок, адже будь-яка дрібниця була явно видною, дехто голосно критикував цей новий підхід Джексона, але за словами режисера світ не стоїть на місці й, на його думку, це технологія майбутніх фільмів.

Через такий формат кінострічки й нюанси камер, довелося виявити велику винахідливість декораторам та гримерам: дерева у Лихоліссі на знімальному майданчику пофарбовані яскравим рожевим та блакитним, у гримі всіх персонажів добре помітний червоний відтінок, а костюмерам навіть довелося перешивати халат Більбо (Мартін Фріман), щоб позбутися присутності тканини в горошок, яка у 3D виглядала дещо сюрреалістичною.

До створення фільму було залучено просто величезну кількість людей, кілька тисяч професіоналів, які по командах розташувалися у восьми робочих будиночках «Хоббіта»: це аніматори, художники, спеціалісти зі звуку й костюмів, навіть окремий будинок-штаб достався оркам. Задля максимальної достовірності екранних подій творці фільму йшли на все: запрошували родичів та друзів босяка бігати й кричати в

мікрофони, щоб записати звук натовпу для Озерного міста, шкребли «кігтями» з медіаторів по дерев'яних дощечках для запису звуку ходи орків, але найбільш екстравагантним по праву виявився відділ штучних борід. Його співробітники із шикарними власними лісорубськими бородами, чи довжелезними накладними, за допомогою техніки захоплення переміщення фіксували рух кожної волосинки від вітру (фену), дощу (розприсканої води) та грози (конфетти), створювали 3D-модель бороди (!) і накладали її на бороди загримованих акторів у кадрі.

У перервах між зйомками команда встигала й відпочити: популярним серед акторів був настільний теніс, у який із задоволенням різалися, зокрема, Мартін Фріман (Більбо) та Марк Хедлоу (Дорі).

За два місяці до лондонської прем'єри першої частини робота команди перейшла на шалений графік, але розробники встигли змонтувати картину до потрібного часу. Перший показ фільму відбувся у Веллінгтоні, в тематично прикрашеному декораторами кінотеатрі: кількадеметровий Гендальф креслив магичну руну на круглих дверях Більбо, які почепили над входом у будівлю, що символізувало початок історії. Загалом, як зазначили мешканці й гості столиці, місто захопила справжня хоббітська лихоманка, усюди прапори із зображеннями героїв Толкіна, картонні силуети мандрівників на даху в центрі, навіть величезний Голлум на риболовлі, обережно прилаштований до стелі веллінгтонського аеропор-

Люк Еванс та Джон Белл

ту. За кілька днів до презентації навіть розбили хоббітський ринок, де кожен бажаючий міг придбати вироби майстрів, що працювали над створенням декорацій та різноманітних дрібниць для зйомок фільму.

Ще один дубль!

У процесі монтажу кожного фільму може виникнути ситуація, коли виявляється, що деякі сцени зняті трохи невірно, або виглядають на загальному фоні не зовсім вірно, і команді доводиться виставляти всі декорації знову, щоб дозняти потрібне. У «Хоббіті», на початку 2013, через пів року після завершення основних зйомок Пітер Джексон дає команду на кількатижневі дозйомки, і всі актори, аніматори, костюмери й спеціалісти зі звуку в терміновому порядку вирушають у Нову Зеландію.

Декораторам довелося спочатку відбудувати Рівендел та Озерне місто, були повернуті на місце всі павільйонні декорації. Не обійшли дозйомки й натурні сцени: наприклад, коли 12 грудня 2011 знімали сцени з гномами на річці, раптово почалася гроза і всій знімальній групі довелося поспішати сховатися від стихії в безпечне місце. Тож таким чином першу зустріч із Бардом (Люк Еванс) довелося перезнімати, але розробники запевняють, усе зроблено настільки якісно, що у фільмі ви не відчуєте жодної різниці між кадрами.

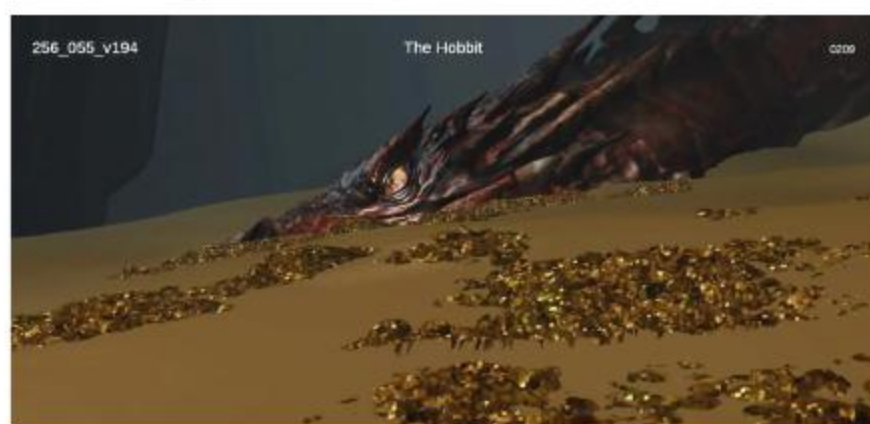
Важко організаторам було ще раз збирати масовку для ельфів, складно довелося гримерам, особливо з Радагастом (Сильвестр Макка), їм довелося накласти ідеально точний грим, ідентичний минулорічному, адже з такою якістю стрічки будь-яка дрібниця помітна й допуститися помилки не можна.

Невеликий курйоз стався із сином Барда (Джон Белл) — за рік він підріс на п'ятнадцять сантиметрів, і у всіх сценах йому довелося зніматися навприсядки, щоб у кадрі не було видно різниці в рості.

Відчути всі біди довелося й гномам на чолі з Торіном Дубоцитом (Річард Армідедж): бороданів змусили перезнімати сцену в павутинні, особливо з цього тішився жартами Орі (Адам Браун).

Якщо живеш бік у бік із драконом, будь добрий із цим рахуватися

А тепер трохи про дракона, якщо не найголовнішого, то найбільшого персонажу «Хоббіта». Уперше Смог з'явився перед глядачами лише в «Хоббіт: пуста Смога», а зйомки основних сцен на горі золота відбувалися у березні 2012. На знімальному майданчику розташувався бутафорський золотий запас кількох країн. Художники довгий час працювали над образом дракона, а за допомогою комп'ютерної графіки готували моделі промалювали кожну луску й кіготь. Знімали величезного дракона також методом захоплення руху, а озвучував грізного персонажа Бенедикт Камбербетч.

«Де закінчується слово, там починається музика», — вважав німецький поет Генріх Гейне, і з ним важко не погодитися: ніщо не передає почуття й переживання краще, ніж невагома мелодія. Після появи звукового кіно, музика стала невід'ємною частиною кожного фільму. Важко уявити екранізацію «Хоббіта» без оригінального музичного супроводу, що занурює глядачів у фентезійний світ Середзем'я.

Говард Шор, всесвітньо відомий композитор кінотрилогії «Володар пернів» та фільму «Мовчання ягнят», також написав музику для наступного проекту Пітера Джексона: «Хоббіт».

— Цей фільм [«Хоббіт: пуста Смога»] має більш новий тематичний матеріал, він дуже дорогий, як і «Дві вежі». Дуже багато містики в музиці, вона темна, — ділиться композитор своїми враженнями від фільму. — Музика писалася частинами у чорновому варіанті, потім проходила дві оркестровки і записувалася.

Запис основної частини музичного супроводження відбувався у будівлі мерії Веллінгтона, столиці Нової Зеландії. Цікавий факт, що у цьому ж приміщенні у далекому 1964 році давали свій єдиний новозеландський концерт легендарний британський рок-гурт The Beatles.

Керував роботою оркестру талановитий диригент і, як відзначили колеги по знімальному майданчику, великий жартівник Конрад Поп. Більшість музик, які потрапили в даний оркестр, брали участь у записі музики до «Володаря Перснів» у 2001 році. Вражені митці поділилися власними емоціями, що тоді їх вразила музика Морії, а повернутися на цей же знімальний майданчик через дванадцять років для них — це водночас неймовірна радість і велика честь.

Уся музика до фільму витримана в середземному стилі, добре знайомому прихильникам екранізації «Володаря перснів».

Композитор не забув відзначити появу у фільмі ельфійки Тауріель (Еванджелін Ліллі), так як вона новий персонаж, то її супроводжує оригінальна музична тема. На загальному фоні виділився й дракон Смог. Шор черпав натхнення із китайських та японських легенд, у записі драконової теми було використано неklasичні ударні інструменти (такі як ханг та металофон), а сама вона записувалася окремо за участі Гамеланського оркестру.

Саундтреки до фільму записувалися в студії «Abbey Road Studios» Лондонським філармонічним оркестром із диригентом Говардом Шором власною персоною.

Як ви самі бачите, була виконана колосальна робота над фільмом, знімальна група дійсно доклала усіх зусиль, аби втілити історію Більбо Бегінса в реальність. І це у них вийшло неймовірно фантастично. Тож надягаємо капелюха, не забуваємо носових хустинок і вирушаємо в дорогу до кінотеатру.

Вікторія ВАКОЛЮК

Говард Шор (зліва), запис музичної теми Смога (справа), Мартін Фрімен (знизу).

ТИ

**був
ДУЖЕ
ПОГАНИМ
хлопчиком!**

**А знаєш, що
трапляється
з поганими
хлопчиками?**

**До них приходить Гендальф
і відправляє до дракона.**

Поштанутий на всю голову

Хто ж не знає Пратчетта — знаменитого майстра гумористичного фентезі? «Плаский світ» налічує у собі більше сорока романів, однак автор зупинитися і не збирається! Здавалося б, така прекрасна серія просто зобов'язана бути екранізованою: стільки чудових сюжетів і стільки ж неординарних героїв. Проте світ, який несе на спині Великий А'туїн, може похвалитися лише кількома стрічками. Про одну з них і піде мова.

Уявіть собі щось середнє між стімпанком та фентезі, де магія і вікторіанська епоха непогано доповнюють одне одного. Це реалія «Поштанутого» — екранізації однойменного роману сера Пратчетта. Головний герой, Мойст вон Ліпвіг, навколо якого заварилася вся каша, не рятує світ і не тікає від сил Зла. Хіба що від погроз лорда Ветінарі — патриція Анк-Морпорка, якого абсолютним злом назвати вкрай важко.

Отож пан Ліпвіг, пропавший шахрай із самої юності, врешті-решт потрапляє на шибеницю. Але ж ми всі розуміємо, що на початку фільму ніхто помирати не буде, правда? Тому замість смерті чоловік отримує від лорда Ветінарі завдання — відновити поштове відділення міста й налагодити доставку листів. А щоб Ліпвіг не втік, до нього приставляють голема — невідкупне створіння, яке не потребує сну.

Що ж лишається нещасному ошуканцеві? Звісно, хитрувати і далі! А надзвичайна кмітливість йому дуже знадобиться, бо конкуренти не сплять, особисте життя котиться до прірви, а вночі його переслідують тисячі не рознесених листів. Та тут не просто схибнути — поштанутися можна!

«Поштанутий» складається із двох епізодів, просякнута неповторною атмосферою і Пратчетівським гумором (подекуди навіть чорним).

Гра акторів, декорації, одяг персонажів — усе на достатньому рівні. Засмучує одне — костюм банші, який більше скидається на чорне лахміття, аніж на крила кажана. Відповідно і деякими ефектами також не здивуєш сучасного глядача. Але фільм вийшов три роки назад і не мав такого бюджету, як «Гаррі Поттер», тож можна сказати, що знімальна команда зробила все можливе, аби стрічка набула пристойного вигляду.

Дивитися чи не дивитися це кіно — обирати вам. Хтось полюбить гарні картинки, а комусь і чудового сюжету достатньо. Однак фанатам сера Пратчетта і тим, кого лякає так багацько книг у серії, але все одно цікавить Плаский світ, фільм для перегляду наполегливо рекомендується. Не гайте часу за стрічками, які ви вже бачили десять разів — увімкніть на зимові свята нове та веселе кіно!

Оксана ПРОНЬКО

ЦІКАВО

Назва фільму та книги — «Going Postal» — має подвійне значення, як і безліч інших романів Террі Пратчетта. З одного боку, можна сприймати її у прямому сенсі — «прилаштуватися, ставати ближчим до поштової справи». Однак цей вираз в англійській мові має більш цікаву історію, якщо її можна так назвати. Справа в тому, що один працівник американської пошти настільки схибнув від стресу на роботі, що втратив над собою контроль і застрелив кількох колег. Відтоді вираз «go postal» вживається у значенні «схібнути, ошаленіти» (що часто пов'язано зі стресовими ситуаціями). Саме тому назва фільму була перекладена як «Поштанутий», аби поєднати обидва значення.

Назва:	Поштанутий
Країна:	Великобританія
Рік:	2010
Тип:	фільм
Режисер:	Джон Джонс
За мотивами:	роману Террі Пратчетта
Актори:	Річард Койл, Девід Суше, Клер Фой, Чарльз Денс та ін.

Привульці, перегони і **ОДШЕ** бажання — що з цього вийде?

2082 рік. Технології людства вже розвинулись до того рівня, коли подорож до іншої галактики — не казка, а звичайна справа. Тепер лідери провідних країн світу ведуть перемовини не лише один з одним, а й з посланцями з інших планет.

Саме за таких обставин розгортаються основні події аніме «Обан: Зоряні перегони».

Головна героїня — п'ятнадцятирічна Єва. Її мати, зоряний гонщик Майя Вей, загинула на заїзді, коли дівчинці було п'ять років. А батько, менеджер Дон Вей, був настільки вражений смертю коханої дружини, що намагався позбутися всього, що пов'язано з нею. Тому віддав дочку до школи-інтернату, і з того часу жодного разу не провідав Єву. Навіть не писав їй і не телефонував.

У свій п'ятнадцятий День Народження Єва втікає з інтернату і зустрічається зі своїм батьком. Проте дівчина робить неприємне відкриття: батько, на той момент став керівником великої гоночної компанії, і навіть не пам'ятає, що у нього є дочка. Єві не вистачає духу зізнатися йому, хто вона, і дівчинка представляється псевдонімом Моллі, коли влаштовується на роботу у фірму Дона Вея.

У цей час Дона Вея викликає до себе президент Земної коаліції і доручає йому небезпечну надсекретну місію — перемогти у великих перегонах планети Обан, легендарному міжпланетному змаганні.

Ці перегони вирішували долю Всесвіту, адже призом став шанс загадати будь-яке бажання.

Команда Землі у складі Дона Вея, гонщика Ріка Зандерболта, стрілка Джордана Вайлда та механіків Стена й Кодзі відправилась на плане-

ту Алуас, де проходив перший етап змагань. Єва таємно пробралась за ними.

Вже під час перших перегонів стається аварія, в якій пілот Рік отримує тяжку травму. Він більше не може брати участь у змаганнях. Тепер уся відповідальність лежить на плечах Єви — єдиної людини з усієї команди, яка може керувати кораблем Whizzing Agrow («Свистяча стріла»).

Проте дівчину ніхто не сприймає серйозно. Для команди вона — просто тимчасова заміна Ріка. Лише потім, коли стало ясно, що Зандерболт не зможе брати участь у змаганнях, Єва офіційно була визнана пілотом команди Земля.

Загадати будь-яке бажання — ласий шматочок. Одні учасники хотіли влади, інші — справедливості, треті не мали мети. А деякі просто хотіли воскресити рідних. Так, як і Моллі, яка хотіла повернути свою маму. Пізніше стає відомо, що насправді перегони — це спосіб обрати нового Аватара, істоту, яка правитиме Всесвітом найближчі 10 тисяч років. Але навіть він не має можливості повертати до життя мертвих...

Перед Євою постає багато перешкод — злі вороги, недовіра команди, зрада друзів, конфлікти з батьком. Але вона повинна пройти всі ці випробування. Єва доведе, що нею потрібно пишатися, що батько зробив помилку, відправивши дівчину до інтернату.

Раїса ТВЕРДА

Назва:	Обан: Зоряні перегони
Країна:	Японія, Франція
Рік:	2006
Тип:	аніме-серіал
Режисер:	Тома Ромен
Студія:	Hal Film Maker

Багато

Є

СВІТІВ

Й

багато

Є

ІСТОРІЙ

АЛЕ

замало

ЧАСУ

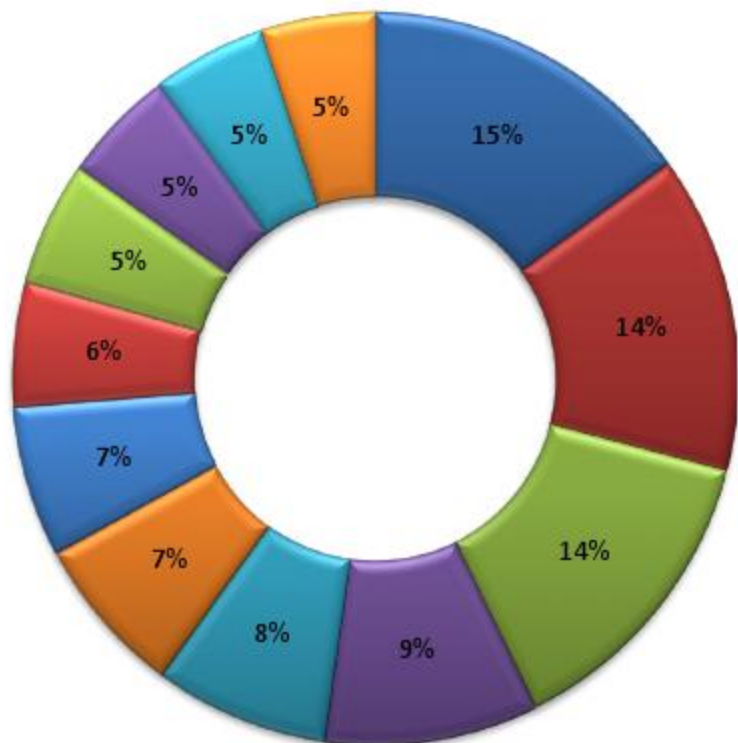

Книжки — це...

...розумні думки тих, хто не забув
про свій вогонь і радо ділиться
зі світом теплом.

Рейтинг зарубіжного фентезі

- "Пісня Льоду та Полум'я" (Джордж Мартін)
- "Гаррі Поттер" (Джоан Роулінг)
- "Персі Джексон та Олімпійці" (Рік Ріордан)
- "Відьмак" (Анджей Сапковський)
- "Темна Вежа" (Стівен Кінг)
- "Професія: відьма" (Ольга Громико)
- "Володар Перснів" (Джон Р. Р. Толкін)
- "39 ключів" (серія від New York Times)
- "Чорнильна трилогія" (Корнелія Функе)
- "Ерагон" (Крістофер Паоліні)
- "Хроніки Нарнії" (Клайв Стейплз Льюїс)
- "Плаский світ" (Террі Пратчетт)

КНИЖКА ПІД ЯЛИНКУ

До настання Нового року ВК-група «Світ Фентезі» (http://vk.com/the_fantasy_world) провела опитування на визначення найбажанішої книги у 2014 році. Учасники мали проголосувати за фентезійний твір, якого у них ще немає, але який би вони хотіли отримати у подарунок на Новий рік.

При дослідженні твори фентезі розділили на дві категорії: зарубіжне й українське, окремими пунктами виносилися як і книжки (наприклад, «Ритуал» Марини та Сергія Дяченків), так і серії книг (наприклад, «Персі Джексон та Олімпійці» Ріка Ріордана), загалом у дослідженні розглядалося майже півсотні книг та книжкових серій.

Несподіванкою українського попиту на зарубіжне фентезі стала «Пісня льоду та полум'я» Джорджа Мартіна, яка за голосами обійшла навіть «Гаррі Поттера» Джоан Роулінг, очоливши список, а трійку лідерів замкнула серія американця Ріка Ріордана «Персі Джексон та Олімпійці», що після виходу екранізації другої частини влітку знову набрала популярності. Світова класика – «Володар перснів» Джона Рональда Руела Толкіна та «Хроніки Нарнії» Клайва Стейплза Льюїса опинилися на сьомій та одинадцятій сходинці відповідно, не сильно поступаючись новішим колегам. Також у рейтинг потрапили «Темна вежа» Стівена Кінга, «Ерагон» молодого Крістофера Паоліні, «Чорнильна трилогія» Корнелії Функе, «Професія: відьма» білоруської письменниці Ольги Громико, новинка в українському просторі «39 ключів» від New York Times. Зауважимо, що «Відьмак» польського письменника Анджея

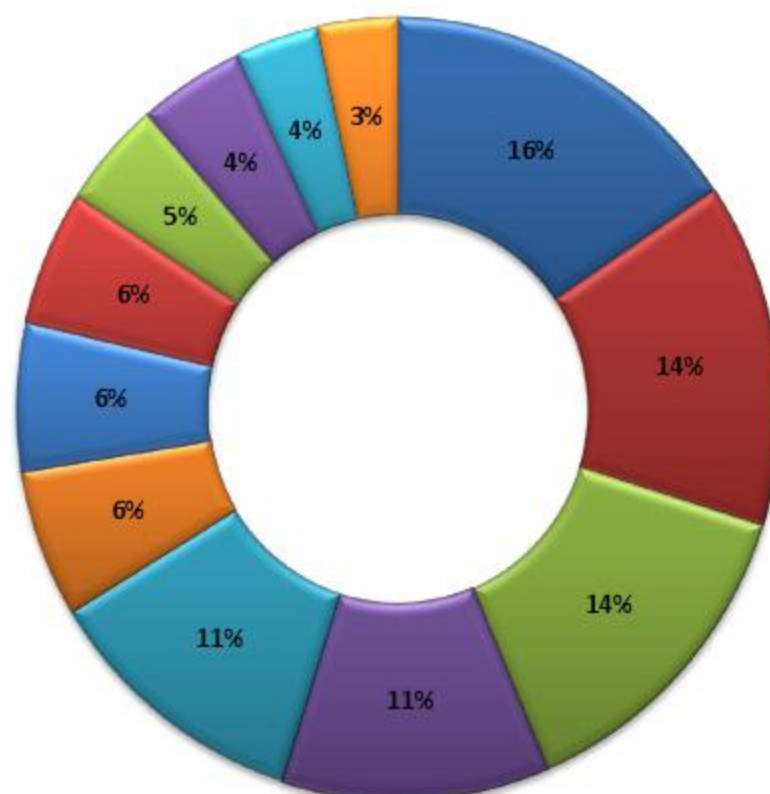
Сапковського й «Плаский світ» британця Террі Пратчетта, що також потрапили в дванадцятку найбажаніших книжок, досі не перекладені українською, й невідомо, коли наш читач зможе гортати їх офіційні переклади рідною мовою. А бажання прочитати є, тож сподіваємося у найближчі роки побачити їх на полицях книгарень солов'їною.

Українську дванадцятку очолила «Ірка Хортиця» Ілони Волинської та Кирила Кашеєва, не набагато їй поступився «Шлях меча» Генрі Лайона Олді, й першу трійку завершує «Гонимарник» Дари Корній, таким чином фактично визначилися фаворити в дитячому, дорослому й підлітковому українському фентезі. Також до рейтингу потрапили дві книги культових українських фантастів Марини та Сергія Дяченків «Ритуал» і «Магам можна все», які читачі можуть прочитати українською мовою в авторському перекладі, «Бісова душа, або заклятий скарб» Володимира Арєнєва, повість про характерника, яку успішно перевидали восени, «Останній шаман» Наталії Тисовської, де вдало поєднаний детектив та українська міфологія. Серед найбажанішого укрфентезі опинився ще один роман Дари Корній, «Зворотний бік темряви», який прихильники письменниці з нетерпінням очікували після видання першої частини. Не забули українські читачі й кличків вітчизняного фентезі – Олега та Валентина Авраменків, а саме їхнього «Принца Галії». Замикають магічну дванадцятку «Меч Королів» Сергія Батурина, «Русалонька із 7-В» Марини Павленко й «Рутенія: повернення відьми» Віталія Климчука.

Сподіваємося, кожен фентезист отримає бажану книгу. Приємного читання!

Рейтинг українського фентезі

- "Ірка Хортиця" (Ілона Волинська та Кирило Кашеєв)
- "Шлях меча" (Генрі Лайон Олді)
- "Гонимарник" (Дара Корній)
- "Ритуал" (Марина та Сергій Дяченки)
- "Зворотний бік темряви" (Дара Корній)
- "Магам можна все" (Марина та Сергій Дяченки)
- "Бісова душа, або заклятий скарб" (Володимир Арєнєв)
- "Останній шаман" (Наталія Тисовська)
- "Принц Галії" (Олег та Валентин Авраменко)
- "Меч королів" (Сергій Батурин)
- "Русалонька із 7-В" (Марина Павленко)
- "Рутенія: повернення відьми" (Віталій Климчук)

Підсумки 2013 року: Фантастичні кінопрем'єри

Шанувальникам незвичайного та магічного режисери з Європи та Америки у 2013 році подарували більше трьох десятків нових фантастичних фільмів. Кожна стрічка по-своєму цікава — глядачі отримали широкий вибір сюжетів та історій для перегляду.

Із книжкових сторінок — на широкі екрани

Добру половину кіноновинок склали екранізації книг і навіть казок, що, звісно, не може не радувати.

«Перша ластівка» на широких екранах — бойовик режисера Томмі Віркола **«Гензель і Гретель: Мисливці за відьмами»** з Джеремі Реннером та Джеммою Артертон у головних ролях. Це вільна інтерпретація казки братів Грімм, однак може сприйматись як її продовження. Як і в казці, батько відводить Гензеля і Гретель до лісу, де дітям ледь вдається врятуватись від Цукеркової відьми. А через багато років

після цих страшних подій брат і сестра стають відьмолами: подорожують, вистежують і вбивають відьом.

Ще один фільм, заснований на сюжеті казки, — **«Джек — переможець велетнів»** (режисер Браян Сінгер) з Ніколасом Холтом у головній ролі. До традиційного сюжету про бідного юнака Джека, чарівних бобів і велетнів сценаристи додали кілька художніх деталей, зокрема романтичну лінію в стилі «принцеса і бідняк». Щоб захистити рідне королівство та своє кохання — принцесу Ізабель (Елінор Томлінсон), Джек вступає у боротьбу проти злісних гігантів, які вважалися міфом, і

врешті сам стає легендою. Фільм, як і казка, має щасливий кінець.

Чарівну країну Оз читачам усього світу відкрив Френк Баум у своїй книзі «Дивовижний чарівник з країни Оз». Баум написав кілька книжок, події яких відбуваються в цьому казковому світі, але в жодній з них ніколи не розповідалося про минуле цього самого чарівника. Своєрідною кінематографічною передмовою до подій першої книги (і приквелом до кінострічки «Чарівник країни Оз» 1939 року) став фільм **«Оз: Величний і могутній»** режисера Сема Реймі. Головні ролі зіграли Джеймс Франко, Міла Куніс, Мішель Вільямс, Рей-

чел Вайс. Циркового фокусника Оскара Діггса ураган закинув до чарівної країни Оз. Там схильний до шахрайства Оскар повинен буде обрати між Добром і Злом, переживе захопливі пригоди та навчиться справжньому чаклунству — і стане великим та могутнім чародієм. Більшість персонажів фільму перенесені на екран із книг Баума, але є багато нових дійових осіб. Фільм має послання на головних героїв оригінального фільму: Оз використовує опудала, схожі на Страшилу Мудрого, головний майстер у майбутньому створить тіло для Залізного дроворуба, а нападаючий лев, що злякався трюка Оза, — явний натяк на Боягузливого лева.

Постери представлені у порядку прем'єр відповідних фільмів в Україні.

Видатний роман французького письменника Бориса Віана *«Піна днів»* екранізував режисер Мішель Гондрі — це вже третя екранізація книги. Події цієї романтичної історії відбуваються в чудернацькому фантастичному світі, тож не дивно, що на роль головної героїні Хлої було обрано чарівну мрійницю Одрі Тоу. Тут закохані літають на побачення на рожевих хмарках і танцюють на стелі, тут у коридорі звичайного будинку живе сонце, у водопроводі плавають вугрі, розумні миші ведуть бесіди з кішками, тут квіти проростають всередині людей і тепло людського серця здатне знищити навіть найбільш небезпечну зброю.

Також втретє екранізовано роман Стівена Кінга *«Керрі»*. Це історія про сором'язливу дівчину Керрі Уайт, яка зазнає тиску з боку суворої побожної матері та страждає від знущань однокласників. Поступово вона відкриває в собі здатність до телекінезу — і це обертається для її кривдників справжнім жахом. Головну роль у фільмі жахів зіграла Хлоя Морец, а режисурою зайнявся Кімберлі Пірс. Стрічка вийшла доволі кривава і драматична.

«Прекрасні створіння» — містична мелодрама режисера Річарда Лагравенеза, екранізація однойменного роману Камі Гарсія та Маргарет Штоль. Роль

заклинательки Лени Дюкейн виконала Еліс Енглерт, а її коханого Ітана Уейта — Олден Ейренрайк. Щоб бути разом, героям доведеться подолати злу силу та давнє прокляття роду Дюкейн.

Ще одна романтична історія, яка переплітається з магією і чарами, — стрічка норвезького режисера Гарольда Цварта *«Смертельні Знаряддя: Місто Кісток»*, екранізація дебютного роману Ксандри Клер. Ця письменниця здобула свою першу популярність створенням фанфіків за мотивами *«Гаррі Поттера»*, а потім взялася за створення власної підліткової саги. Клері Фрей (Лілі Колінз) вважала себе звичайною дівчиною,

поки не виявилось, що вона — нащадок древнього роду Сутінкових Мисливців. Це воїни-напівангели, які захищають наш світ від злої нечисті. Клері приєднується до мисливців і не тільки пізнає прихований магічний світ, а й закохується у мисливця Джейса Вейланда (Джеймі Кемпбел Бовер) та розкриває таємниці своєї родини. На відміну від глядачів, критики оцінили фільм не надто високо, проте це не спричинило зупинки зйомок продовження.

«Таймлес. Рубінова книга» — екранізація першого роману трилогії Керстін Гір. Екранізував бестселер німецький режисер Фелікс Фуксштайнер. Шістнадцятирічна Гвендолін Шеферд

(Марія Еріх) неочікувано опиняється в центрі небезпечних подій, адже вона — носій рідкісного гену, котрий дозволяє подорожувати у часі. Гвен починає свої пригоди в різних роках минулого разом з іще одним носієм гену часових мандрів Гідеоном де Вілером (Яніс Нівенер). Сюжет фільму динамічний і досить незвичайний, але дещо відрізняється від сюжету книги.

Одноименний фільм за науково-фантастичним романом Орсона Скотта **«Гра Ендера»** було знято режисером Гевіном Худом. Події відбуваються у 2135 році: людство готується до чергового вторгнення інопланетної раси жукерів. Для підготовки командувачів наступом на планету жукерів відбирають обдарованих дітей і навчають їх у воєнній школі. Серед цих дітей і головний герой Ендер (Ендрю Вігінг). Саме він стає командувачем армії та єдиною надією людства на порятунок...

Пригодницький фільм **«Персі Джексон: Море чудовиськ»**, екранізація другої книги з цик-

лу «Персі Джексон і Олімпійці» Ріка Ріордана, буквально затягує у вир подій, туди, де давньогрецькі міфи виявляються реальністю. Цього разу на Персі (роль виконує Логан Лерман) очікували нові випробування: він подолав Море чудовиськ, визволив свого друга-сатира від злісного циклопа, здобув Золоте Руно і врятував Табір напівкровок. Режисер Тор Фройденталь, хоч він і носить ім'я бога скандинавського, а не грецького пантеону, не розчарував фанатів, адже другий фільм вийшов значно кращим, ніж перший.

Наприкінці року відбулася грандіозна прем'єра другої частини кінотрилогії «Хоббіт» режисера Пітера Джексона: на екрани вийшов фільм **«Хоббіт: Пустка Смога»**. Прихильники творчості професора Толкіна нарешті продовжили подорож Середзем'ям разом із відважним Більбо Беггінсом (Мартін Фріман), мудрим Гендальфом (Ієн Маккеллен) та компанією сміливих гномів на чолі з відчайдушним Торіном Дубоцитом

(Річард Армїтедж). Мета походу — повернути захоплене драконом Смогом (якого озвучив Бенедикт Кембербетч) королівство гномів Еребор. Власне, кінофільм зображає події толкінівського «Хоббіта» від моменту переходу героїв через Імлисті гори і до того, як Смог полетів на озерне місто Есгарот. Розв'язка історії ще попереду, глядачів чекає епічна битва й грандіозне видовище — уже в третьому, останньому фільмі.

Варіації на тему майбутнього

Цього року було представлено одразу кілька екранізацій постапокаліптичних книг та антиутопій.

Однією з найбільш очікуваних була прем'єра фільму **«Голодні ігри: У вогні»**, екранізації однойменного роману Сюзанни Колінз, другої частини трилогії «Голодні ігри». Відмовившись грати за правилами Арени, Катніс Евердін (Дженіфер Лоуренс) кинула виклик Капітолію. І тепер, на 75 ювілейних Голодних Іграх, Катніс та Піті

(Джош Хатчерсон) доведеться протистояти найсильнішим — переможцям минулих Ігор. Режисер Френсіс Лоуренса вразив глядачів видовищною картиною, шикарними декораціями і порадував точним відображенням сюжету книги.

Після «Сутінків» кінотворці взялися за інший бестселер Стефані Майєр: Ендрю Ніккол переніс на екран описану в романі **«Гостя»** історію дівчини Мелані. За сюжетом у майбутньому Землю заповнили високорозвинені інопланетні створіння — безтілесні Душі, поселившись у тілах майже усіх землян. У тіло Мелані (Сірша Ронан) поселяється Душа на ім'я Ванда. Але свідомість самої Мелані не заснула — і між двома особистостями відбувається протистояння, яке поступово переростає у співпрацю.

Антиутопія, жахи, постапокаліпсис, мелодрама, комедія — такий картатий набір жанрів поєднав у собі фільм режисера Джонатана Лівайна **«Тепло наших тіл»**.

Стрічку знято за одноіменним романом Айзека Маріона. Світ уражено чумою: ходячі мерці бродять по землі і шукають в якості поживи живих людей, котрих лишилося дуже мало. Але переміни починаються, коли один зомбі (Ніколас Холт), чие ім'я, як він сам пам'ятає, починалося з літери «Р», рятує дівчину Джулі (Тереза Палмер), замість того, щоб її з'їсти. Дружба між представниками ворогуючих сторін загрожує обом. Але вони, самі того не підозрюючи, тримають у руках простий і єдиний ключ до порятунку світу. Роман Маріона — це своєрідна пародія на численні оповіді про ходячих мерців (тут оповідь ведеться від імені самого зомбі) та мелодраматичні книжки про кохання. А ще тут можна знайти аналогії з «Ромео і Джульєттою» — в сюжеті та в іменах героїв (Р — Ромео, його товариш-зомбі М — Меркуціо, Джулі — Джульєтта, Перрі, її колишній хлопець — Паріс). Екранізація вдалася просто чудово. До всього, що було в книзі, сценаристи додали іронії та комізму, обіграли кумедні си-

туації, але це аж ніяк не позбавило історію глибинної суті та серйозності.

Ще один фільм про зомбі — постапокаліптичний бойовик **«Всесвітня війна Z»**, знятий за мотивами одноіменного роману Макса Брукса. Режисером виступив Марк Форстер, а продюсером і виконавцем головної ролі — Бред Піт. Його герой Джері Лейн намагається зупинити жахливу зомбі-пандемію, яка загрожує знищенням всього людства.

Питання майбутнього після катастрофи чи глобальних змін на планеті підіймають ще кілька кінокартин.

Драма, бойовик **«Елізіум»** Ніла Бломкампа переносить глядача у 2154 рік, де існує два класи людей. Найбільш впливові та багаті живуть на розкішній високотехнічній космічній станції під назвою «Елізіум» (в древньогрецькій міфології Елізіум — обитель душ блаженних). Усі інші виживають на перенаселеній, збіднілій і занедбаній Землі. Шанс змінити класове ста-

новище з'являється, коли Макс Да Коста (роль якого зіграв Мет Деймон) погоджується взяти на себе складну місію.

У психологічному трилері Джона Гудлеса **«Філософи»** (де одну з ролей зіграла Бонні Райт) апокаліпсис — це лише мисленнєвий експеримент, запропонований викладачем філософії своїм студентам. Використовуючи силу логіки, двадцять випускників намагаються визначити, хто з них достойний отримати місце в підземному бункері, розрахованому на десятьох людей — єдиному місці, де можна врятуватися від ядерної катастрофи. Реальність класної кімнати поступово перетікає в уявний, але водночас реалістичний і страшний світ апокаліпсису, що ось-ось станеться.

А бойовик Джозефа Косинські **«Світ забуття»**, головні ролі в якому зіграли Том Круз, Ольга Куриленко та Морган Фрімен, зображає наступну картину. В майбутньому поверхня Землі після війни з інопланетянами стала непридатною для

життя, тому майже всі люди покинули планету. Зав'язка сюжету — порятунок головним героєм Джеком Гарпером прекрасної незнайомки після аварії космічного корабля. Тоді до Джека починають повертатися стерті колись спогади, і це буквально перевертає його життя. Довершене екранне видовище, мелодраматизм, непередбачуваність та карколомний сюжет — ось чим може похвалитись цей фільм, створений на основі коміксів Джозефа Косинські й Арвіда Нельсона.

Екранізації мальованих історій

«Кінематографічний всесвіт Marvel» наразі складають уже вісім фільмів, основаних на коміксах видавництва Marvel Comics. Цього року серію поєднаних сюжетом і героями кінострічок поповнили дві новинки-сиквели: **«Залізна людина 3»** та **«Тор 2: Царство темряви»**. Режисурою займались відповідно Шейн Блек і Алан Тейлор. На долю могутнього Тора випадає не лише довгоочікувана зустріч з коханою

Джейн Фостер (Наталі Портман), а й порятунком усіх дев'яти світів від древнього зла, а залізній людині Тоні Старку (Роберт Дауні-молодший) доводиться не тільки боротися з підступним ворогом, а й розбиратися в собі, шукаючи відповідь: що важливіше — людина чи костюм?..

На коміксах *Marvel* (створених ще у 1982 році Крісом Клермонтом та Френком Міллером) ґрунтується і бойовик **«Росомаха»**. Це уже шостий фільм із серії «Люди Ікс» (але перший, який виходить без прикріплення серійної назви). Сюжетно продовжує стрічку «Люди Ікс: Початок. Росомаха». Цього разу пригоди Логана (роль якого виконує Х'ю Джекмен)

відбуваються в Японії: кігтям Росомахи доведеться позмагатись у гостроті з мечем самурая.

«Людина зі сталі» — ще один фільм за коміксами, цього разу видавництва *DC Comics*. Фантастичний бойовик, знятий режисером Заком Снайдером за сценарієм Девіда Гойера, є перезапуском серії фільмів про Супермена. Фільм не лише по-новому розповідає історію журналіста (і в перспективі супергероя) Кларка Кента, а більше уваги приділяє історії походження персонажа. Головну роль виконує Генрі Кевіл, Генерала Зода — Майкл Шенон, а Лоїс Лейн зіграла Еммі Адамс. Що цікаво, протягом фільму Кларка

називають Суперменом всього лише тричі.

Космос, бойовики, комедії і вампіри

«Щоб боротися з монстрами, ми створили монстрів»: коли з морських глибин вийшли почвари, відомі як Кайдзу, і почали нищити людство, було виготовлено величезних роботів, названих Джегерами. Це видовище протистояння між машинами і чудовиськами зображено у бойовику **«Тихоокеанський рубіж»** режисера Гільєрмо дель Торо.

Дія фільму **«Ріддік»** (режисер — Девід Туї) відбувається через кілька років після подій «Хронік Ріддіка». Ми-

нуло тринадцять років після виходу першого фільму, але Ріддік у виконанні Віна Дізеля все той же — сміливий, виважений і жорсткий.

Безперечно, прихильників наукової фантастики та космічних пригод надзвичайно порадувала цьогорічна прем'єра дванадцятого повнометражного фільму медіафраншизи «Зоряний шлях». **«Зоряний шлях в пільму»** зняв режисер Дж. Дж. Абрамс, а зіграли героїв стрічки Кріс Пайн, Закарі Куїнто та Бенедикт Камбербетч. Фільм блискуче показав себе в прокаті та став найбільш касовим із франшизи, що вкотре свідчить про культовість «Зоряного шляху».

Ще один новий «космічний» фільм — **«Гравітація»**. Головні й фактично єдині ролі астронавтів доктора Райан Стоун та капітана Метта Ковальські зіграли Сандра Буллок і Джордж Клуні. Коли капітан і його колега виконували завдання у відкритому космосі, сталася катастрофа, і їхній шатл з усім екіпажем було знищено. Стоун і Ковальські залишилися самі в чорному просторі за мільйони миль від Землі, майже без надії знайти спосіб повернутися додому. Прем'єра фільму була надзви-

видають себе за сестер, про їхні непрості стосунки одна з одною та оточуючим світом. Вони покидають місце жахливого злочину і переїжджають у невеличке містечко, щоб почати нове життя. Паралельно з подіями ХХІ століття розповідається історія минулого двохсотлітньої давності.

Хоррор, трилери, драми, бойовики — але й без комедій цьогоріч не обійшлося.

Про пригоди детективів із загробного департаменту (R.I.P.D.),

чено в чаклунстві, а одинадцять з них — спалено на вогнищі, й з того часу про Сугаррамурді говорять як про обитель відьом.

Комедія **«Сімейка вампірів»** німецького режисера Вольфганга Грооса знайомить глядачів з незвичайною родиною: тато — вампір, мама — людина, а дочки-двійнята — наполовину вампіри. Вони переїхали з Трансильванії до Німеччини, в тихе містечко, і тепер дванадцятирічним сестрам доводиться звикати до життя звичайних людей.

мниці. Не вірила, аж доки сама не потрапила до світу Лифменів і не стала учасницею вирішальної битви між арміями добра і зла. Мультфільм знято за мотивами книги американського дитячого письменника Вільяма Джайса «Лифмени та добрі сміливі жуки». Фільм, в дечому схожий на «Артура і мініпутів», вражає яскравими барвами та захоплює карколомними пригодами. Це історія про маленьку країну і маленьких людей, але історія епічна й масштабна — потрібно лиш дивитися на все

чайно успішною, хоча наукові спеціалісти розкритикували його за ряд технічних помилок. У відповідь на цю критику режисер Альфонсо Куарон влучно зазначив, що «фільм є не документальним, а фантастичним».

«Нема зв'язку міцнішого, ніж узи крові» — такий слоган має трилер **«Візантія»** Ніла Джордана (творця славнозвісного «Інтерв'ю з вампіром»). Це стрічка про долю двох вампірів — Клари (Джемма Артертон) і Елеанор (Сірша Ронан), матері та доньки, котрі

які розслідують злочини, так би мовити, по той бік могили, розповідає комедійний кримінальний бойовик **«Примарний патруль»** режисера Роберта Швентке.

Герої комедії **«Відьми із Сугаррамурді»** — троє крадіїв, які потрапили в зачароване місто, де протягом віків правлять відьми. Завдання просте — втекти живими зі страшного місця. В основі сюжету — реальна історія: на початку ХVІІ століття чотири десятки місцевих жителів було звинува-

Чарівні мультфільми

І наостанок — анімаційні фільми.

«Якщо ти чогось не бачиш, це не означає, що цього не існує» — ключова думка мультфільму **«Епик»**, створеного *Blue Sky Studios* та *20th Century Fox Animation*. Мері Кетрін (яку озвучила Аманда Сейфілд) не вірила в можливість існування у лісі маленького чарівного народу, на відміну від свого тата, який був просто одержимий ідеєю дослідити приховані тає-

під правильним кутом.

А компанія *Walt Disney Pictures* випустила пригодницький мультфільм за мотивами казки Андерсена «Снігова королева». **«Холодне серце»** — п'ятдесят третій (і найдовший) повнометражний комп'ютерний анімаційний фільм від «*Walt Disney Animation Studios*». Сюжет старої казки обіграно: мультфільм розповідає про сміливу принцесу Анну (роль озвучила Крістен Белл), яка вирушає в подорож разом з друзями, щоб знайти свою

сестру Ельзу і врятувати королівство від закляття вічної зими. Тут тролі — милі й добрі персонажі, які допомагають головним геро-

ям, а Снігова королева Ельза насправді не зла — проте має дар, з яким не може впоратися. В Ельзі помітні риси Кая, а прото-

типом Анни є Герда. Що цікаво, імена дітей — героїв казки — носять двоє другорядних персонажів, а принц Ганс, альпініст

Крістоф та принцеса Анна названі на честь Ганса Крістіана Андерсена.

Яскраве різноманіття хороших закордонних кіноновинок приємно здивувало прихильників фантастики. Екранізації світових бестселерів, мультфільми, сиквели, фентезі, антиутопії, сайнс-фікшн, пригодницькі, бойовики, драми, комедії — кожна стрічка має свої особливості змісту та форми, і вже точно кожна знайшла свого глядача. Будемо сподіватись, що новий 2014 рік принесе нам не менше, а ще більше видовищних фантастичних прем'єр.

А ТЕПЕР ПОВЕРНЕМОСЬ ІЗ ЗАХОДУ НА НАШІ ТЕРЕНИ...

Подвійний подарунок від Дяченків

Із Темного світу до нас постійно намагаються прорватися небезпечні Тіні — безсмертні істоти, які висмоктують із людей життєву силу. І лише кілька осіб, Посвячених, стримують їхній натиск. Звичайна студентка Даша Лебедева дізнається, що вона Посвячена, чия доля — боротися зі злом і зберігати рівновагу між світами. Насувається катастрофа і, здається, ніщо не може її відвернути... Ніщо, крім справжньої любові.

Таку історію зображено у фільмі в жанрі міського фентезі **«Темний світ. Рівновага»** російського режисера Олега Асадуліна. Головні ролі в блокбастері зіграли Марія Пирогова та Павло Прилучний. Автори сценарію — зоряне подружжя письменників-фантастів — Марина та Сергій Дяченки. Спочатку планувався серіал-приквел до першої історії — фільму

«Темний світ» 2010 року. Але в процесі роботи Дяченки створили нову фентезійну реальність, виник інший сюжет та інші герої. Коли сценарій серіалу був готовий, стало очевидно, що ця історія заслуговує перетворення в повнометражний фільм. Пізніше Дяченки адаптували сценарій і написали однойменний роман. Ось такий подвійний подарунок для шанувальників фентезі!

Наш, український

Справжнім феноменом, збираючи повні зали спраглих за українським кінопродуктом, стала довгоочікувана прем'єра вітчизняного кінофільму **«Тіні незабутих предків: Таємниці Мольфара»** від режисера Любомира Левицького. Фільм багатожанровий: молодіжна комедія з реаліями сьогодення, хорор і триллер (де аж ніяк не до сміху), екшн та містика з магією.

Два століття тому Коло Сили — дев'ять карпатських мольфарів — перемогли злих лісових духів, замкнули в Книгу Тіней і запечатали її магичними Згардами. Але демону на ім'я Аридник вдалося лишитись на волі — він, прагнучи звільнити інших, здобув усі згарди, крім однієї. Вже у наш час остання згарда потрапила до університету, і через неї восьмеро студентів опинилися в небезпеці. Тепер Аридник полює на них, а допомогти їм може лише нащадок мольфара з Кола Сили.

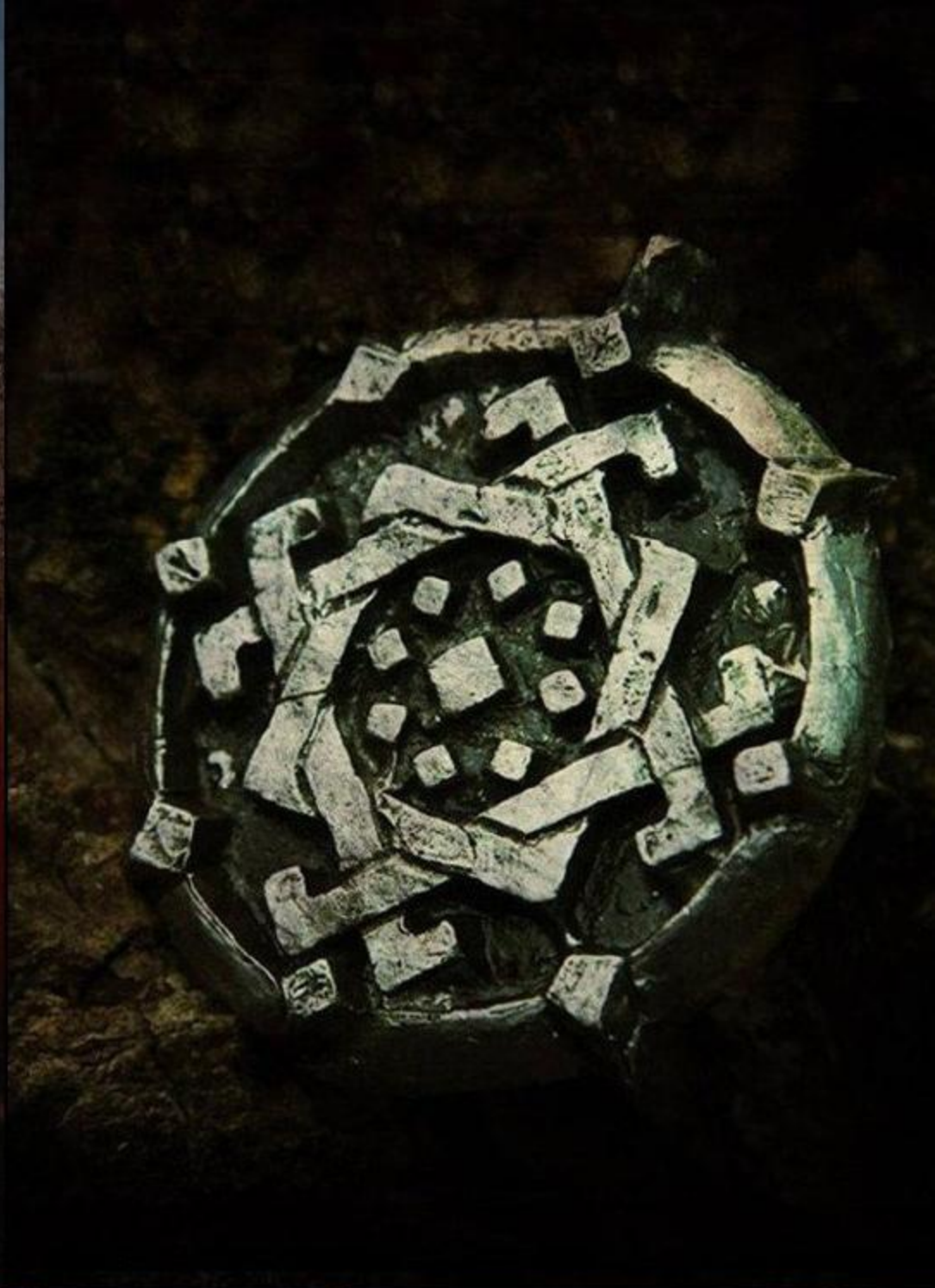
Над сценарієм працювали Любомир Левицький та Андрес Селіванов, а операторську камеру тримав Марк Еберлі, відомий за багатьма фільмами, зокрема «Сутінками». Знято майже по-голівудськи. Усі зйомки відбулися в Україні — в Чернівецькому університеті, в Карпатських горах та у приватному секторі під Києвом.

На основні ролі було обрано молодих

маловідомих акторів. Головного героя Ваню зіграв Дмитро Ступка, його веселого друга Вову — Павло Лі, добросердну красуню Анжелу — Олена Мусяєнко, запального футболіста Артура — Богдан Юсипчук, розкуту кокетку Руту — Софа Галабурад, легковажну гламурну Ляну — Марина Шако, блакитнооку готесу Юлю — Роксолана Кравчук, а чарівного Захара — Владислав Никитюк. Також у фільмі зіграли професіонали, такі, як Ольга Сумська, Юрій Розстальний, Ольга Фреймут, Костянтин Линартович та ін.

Незважаючи на деякі негативні нюанси, кінофільм вийшов видовищним, якісним та справді достойним. Комуś сподобається, комуś — ні, хтось зрозуміє головний «меседж», хтось не зрозуміє. Але головне — це фільм, який не соромно дивитись і усвідомлювати, що він наш, український.

Артем
ОСТРОЖИНСЬКИЙ

ЧАРТ

Конкурс н

УМОВИ КОНКУРСУ

Тема: улюблений фентезійний герой та зима.

Термін подання роботи: до 1-ого березня 2014 року.

Головний приз: роман Дяченків «Магам можна все».

Переможця визначить редакція журналу. Опісля у соціальних мережах проведеться голосування серед наших читачів на найпривабливіший малюнок, який також отримає приз.

Будь ласка, будьте уважні! Малюнки до творів, фільмів, коміксів або що, які не є фентезійними, у конкурсі розглядатися не будуть. Якщо ви не впевнені у фентезійності, порадьтеся з редакцією журналу, надіславши листа на поштову скриньку: svit_fantasy@ukr.net.

ВИМОГИ ДО МАЛЮНКА

1. Малюнок має бути оригінальним, незмальованим.
2. Малюнок має відповідати темі конкурсу. Ви можете подавати зимову тематику так, як вважаєте за потрібне.
3. Малюнок має бути тільки вашим і ніде раніше неопублікованим. Не викладайте, будь ласка, його в Інтернет до кінця проведення конкурсу.
4. Техніка малюнка довільна.
5. Якщо малюнок виконаний на папері, вимагається його скан або якісне фото без тіней.
6. До малюнка обов'язково має бути підпис: як звати героя та звідки він. Якщо з книги, вказати автора. Назва малюнка за бажанням. (Підпис окремо від малюнка).

Надсилайте свої малюнки на нашу поштову скриньку:

svit_fantasy@ukr.net

У листі вкажіть своє ім'я, прізвище, домашню адресу. Якщо ви не бажаєте оприлюднювати своє справжнє ім'я у журналі при публікації, також вкажіть свій псевдонім.

Відправивши листа зі своїм малюнком, ви маєте отримати відповідь від редакції. Якщо через 2-3 дні вам не надійшов лист, спробуйте відправити малюнок іще раз.

а найкращий чарівний арт

7 ПОКРАЩЕНЬ 2013 року

Рік не минув дарма — «Світ Фентезі» виділив 7 ключових подій 2013 року в Україні, пов'язаних із жанром.

1

Єврокон-2013

Київ удруге в історії став приймаючим містом Європейського конвенту фантастики — вперше Єврокон проходив у столиці України в 2006 році. Цьогоріч програма фестивалю складалася із відкритої (безкоштовної) та закритої (потрібно було купувати білет) частин, а всі заходи відбувалися протягом 11-14 квітня у виставковому центрі «КиївЕкспоПлаза» та в науково-технічній бібліотеці КПІ. Серед почесних гостей фестивалю були Андрій Валентинов, Ольга Громико, Сергій Дяченко (на жаль, Марина Дяченко не змогла приїхати), Генрі Лайон Олді, Вадим Панов та Крістофер Пріст.

Під час усього фестивалю діяла книжкова ярмарка «Медвін», можна було придбати книги напряму у видавництвах, які окремо виставили фантастичні й фентезійні твори, також діяла художня виставка Дмитра Кравцова — найкращого художника Європи за версією «Єврокону-2006». Атмосфера дійства впродовж усього конвенту була казковою: протягом трьох днів Київ став столицею не тільки України, а й фантастики в цілому.

Доповіді та лекції йшли водночас чотирма потоками, тож відвідувач міг із легкістю вибрати куди піти послухати цікаві для нього теми. Не останню увагу приділили фентезі: про національні міфи й старих богів розповідали Ілона Волинська та Кирило Кашцев, на тему гумористичного фентезі прочитав доповідь Степан Вартанов, роль української автентичності у даному жанрі висвітила Дара Корній, Наталія Криницька розповіла про особливості онтологічної поезії, наукової фантастики та фентезі на прикладі творів Урсули Ле Гуїн, коли Володимир Аренев розкривав таємниці «Темної вежі». Загальній проблематиці самого жанру присвятив свою доповідь Георгій Почепцов: чи фентезі напротивагу науковій фантастиці є спрощенням дійсності, чи в умовах світу, що прискорюється, варто ускладнювати тексти, і як така література вплине на теперішнє молоде читацьке покоління через двадцять років?

Також у рамках фестивалю за участі Генрі Лайона Олді відбувся майстер-клас літературного об'єднання «Зоряна Фортеця» за підсумками X ювілейного конкурсу оповідань «Інше життя».

Для читачів, байдужих до теорії літератури й майстер-класів із написання синопсисів та сюжетів, було проведено кілька відкритих зустрічей із письменниками: відбулися презентації книг та автограф-сесії з Ілоною Волинською та Кирилом Кашцевим («Ірка Хортиця, наддніпрянська

Фото Вікторії
ВАКОЛЮК.

відьма»), Яною Дубинянською («Гаугразький бранець», «Сходовий майданчик»), Володимиром Арєнєвим («Хазяїн небесного звіринця», «Зобразить мені рай»), Андрієм Валентиновим («Око сили», «Ноосфера»), Андрієм Дмитруком («Міраж», «Аурентина»), Ольгою Громико («Професія: відьма»), Крістофером Прістом («Форсаж»), Вадимом Пановим («Таємне місто», «Анклави»), Сергієм Дяченком («Дика Енергія Лана», «Ритуал»), Юлією Андрєєвою («Триумвірат»), Генрі Лайоном Олді («Шлях меча», «Дикуни Ойкумени»).

Кульмінацією конвенту стала субота: саме тоді відбулося оголошення переможців номінацій фестивалю й урочисте закриття. Україна не залишилася з пустими руками: найкращим письменником-фантастом Європи було визнано харків'янина Андрія Валентинова, «найкращого художника» отримав кримчанин Микола Редька, луганське видавництво «Шико» та фензін «Фанданго» також отримали найвищу відзнаку, а найкращим молодим письменником за версією «Єврокону» став Олег Сілін. Окрім того як переможці у своїх номінаціях у зал слави потрапили фантастичний журнал SFX (Велика Британія), перекладачі Патріс та Вікторія Лажуа (Франція), промоутер фантастики Іштван Бургер (Угорщина), а гранд-майстрами було визнано Террі Пратчетта (Велика Британія) та Єна Бенкса (Велика Британія).

Книжковий Арсенал

Традиційно українське літературне життя «оживає» навесні й восени, саме під час проведення «Книжкового Арсеналу» в Києві та «Форуму видаців» у Львові. У третьому «Книжковому Арсеналі» взяли участь понад двісті видавництв, які заповнили книгами виставковий центр.

Цьогоріч міжнародна виставка тривала незвичайно довго: протягом цілого тижня із 24 травня по 1 червня на десяти арт-майданчиках відбулося більше сотні різноманітних мистецьких заходів. Родзинками фестивалю були: проект «Обмін речовин» (публічні діалоги Оксани Забужко й Ігора Померанцева, Юрія Андруховича й Миколи Рябчука, Віктора Неборака й Івана Малковича та інших), «Білі ворони» (виставка найкрасивіших дитячих книжок із 40 країн світу, на якій, зокрема, було представлено дві українські книги), спеціальна програма до 1150-річчя кирилиці (виставка та майстер-класи зі створення кирилічних шрифтів), кафе мальованої історії і графічної прози «Чуб», ярмарок коміксів, ніч нон-стоп поезії та інші заходи.

Спеціальним гостем фестивалю став один із найпопулярніших польських письменників Януш Леон Вишневський, автор екранізованого роману-бестселеру «Самотність у мережі». Також у рамках фестивалю гостями української столиці стали близько двадцяти зіркових авторів та впливових інтелектуалів із Австрії, Німеччини, Польщі, Росії, Франції, Чехії, Швейцарії, серед яких Барбара Космовська, Олів'є Монжен, Жан-Клод Маркаде, Тьєрі Есс, Крістофер Зімон, Борис Буден та інші.

Щодо самих книг, представлених на фестивалі. Вимогливих киян успішно здивували «За двома зайцями» М.Старицького й «Майстер та Маргарита» М.Булгакова у вигляді книг-літописів (один твір дрібним шрифтом надрукований на сувої у формі візерунку-ілюстрації) та оригінальні новинки від студії Артема Лебедева на зразок мультиплікаційного блокноту чи чашки, що змінювала колір в залежності від температури.

Щодо фентезі, то кожен бажаючий міг придбати золоту колекцію Гаррі Поттера прямо з рук «А-Ба-Би-Га-Ла-Ма-Ги», «Гру Престолів» від «Країни Мрій», перший том епічної «Пісні Льоду

Фото: "Друг читача" та ММР "Експеримент".

та Полум'я» Дж.Мартіна, що вперше був виданий українською мовою у лютому 2013 року в м'якій обкладинці (на що нарікали численні українські фанати британця). А от «Персі Джексона» Ріка Ріордана від видавництва «Ранок» напередодні світової прем'єри екранізації другої частини серії було вдень із вогнем не знайти: примірників першої частини залишалося всього два в усьому Києві й, звісно, були вони не на «Книжковому Арсеналі». У виправдання видавництва мушу зазначити, що після виходу фільму вони перевидали всю серію, й наразі її можна з легкістю знайти у будь-якій книгарні.

З

XX Форум видавців у Львові

Грандіозний ювілейний «Форум видавців у Львові», як завжди, масштабно пройшов у західній культурній столиці України 10-15 вересня.

На ньому було представлено понад сто тисяч книг від двісті двадцяти видавництв, із них понад десять тисяч нових видань.

Відвідувачам було де розгулятися: окрім найбільшого книжкового ярмарку в Україні на них чекали безліч різноманітних мистецьких заходів, які буквально йшли водночас десятком потоків у різних частинах міста. Це і двісті п'ятдесят автограф-сесій, і книжкові презентації, і

«Ніч нон-стоп музики й поезії», зустрічі з відомими українськими та зарубіжними письменниками, поетичний потяг «Чернівці-Львів» (зачитали свої твори прямо в потязі перед іншими пасажирами поети Сергій Жадан, Юрій Андрухович, Тарас Малкович, Адрій Любка Єлена Фанайлова та інші), однією із ключових нот цьогорічного форуму під впливом ювілею з дня народження Ольги Кобилянської було обрано тему «Жінка у світі, що змінюється».

Окремий блок заходів, присвячений фантастиці та фентезі, проводився під егідою літературного об'єднання «Зоряна фортеця»: зокрема, круглий стіл «Коли автор фантаст» зібрав таких письменників, як Марина Галіна, Дара Корній, Володимир Арєнєв, Володимир Єшкілев.

На премію «Найкраща книга форуму-2013» у цьому році претендували 85 видавництв і близько 340 творів. Гран-прі отримали відразу три книги: «Фізика майбутнього» Мічіо Каку¹ (науково-популярний бестселер від американського фізика), «Малевич» Жан-Клода Маркаде (монографія від французького мистецтвознавця) та збірка творів Григорія Чубая «П'ятикнижжя». Усі три книги набрали однакову кількість балів, незважаючи на відмінності.

Фото:
«Афіша Львова».

¹Кайку в українському перекладі.

ВОЛФкон-2013

Щорічний всеукраїнських конвент фантастики під егідою об'єднання ВОЛФ знову зібрав письменників та прихильників жанру в Києві 26-29 вересня. Невелика книжкова ярмарка з новинками фантастики й книгами присутніх гостей-авторів, настільні ігри за фантастичними мотивами, тематичні доповіді, зустрічі з письменниками — все, що потрібно читачу.

На цьогорічному ВОЛФконі гарячими темами обговорення були альтернативна історія в фантастиці (на прикладі польської любові до «альтернативки») й «потряплянці» («попаданці») у вітчизняній літературі, поява яких настільки масова, що тепер книги з ними розглядаються не тільки як класичний приклад у рідній фантастиці, а як із заїждженою темою та часто неякісно написані.

Основними подіями серед книжкових презентацій були: нова фантастична серія «Партеніт» видавництва «Шико» під покровительством письменників

Г.Л.Олді та А.Валентинова, «Цепелін до Києва» — четверта в серії «Ruthenia phantastica» та перша книга молодого письменника Ігоря Сіліври (всі наявні примірники розібрали буквально за пару днів, тож зацікавлені читачі мають поспішити знайти роман на полицках книжкових магазинів свого міста), а також фентезі «Бісова душа, або заклятий скарб» Володимира Арєнєва. Відбулися творчі зустрічі з письменниками Андрієм

Дмитруком, Андрієм Валентиновим та Генрі Лайоном Олді.

Детальний список доповідей можна переглянути на офіційному сайті літоб'єднання:

<http://sf-kievkon.org.ua/volfcon-13-programm>

Заключною частиною ВОЛФкону стало вручення національної премії з фантастики.

Усі твори були поділено на написані українською та російською мовами (вони оцінювалися незалежно один від одного), а також за формою (роман, повість, оповідання), окремою номінацією йшли літературна критика й рецензії. Отже, серед україномовної літератури першими місцями відзначили Юрія Винничука «Танго смерті» (роман), Михайла Бринниха «Хрустальну свиноферму» (повість) і Віталія Геніка «Дужче п'тьми» (оповідання). Серед російських творів найкращими виявилися: «Мій дідусь — винищувач» (Книга 1) та «Син кульгавого Алкея» (Книга 2) Генрі Лайона Олді (романи), «Точка відліку» Красносільської Олени (антологія) і «Строго по рецепту» Олега Сіліна (оповідання). Відповідно відзнаки в номінації літкритики отримали Антоніна Аністратенко («Розкішна інтелектуальна забава, або Жанр альтернативної історії») та Генрі Лайон Олді («Я б кулаком гармонію перевірів...»).

Також Г.Л. Олді (Дмитро Громов і Олег Ладиженський) та Андрій Валентинов були нагороджені відзнакою "Золотий письменник України" від Міжнародного благодійного фонду "Мистецька скарбниця" (засновники Тетяна та Юрій Логуш).

Фото Вікторії
БАКОЛЮК.

5

Аю-Даг

Ужесьоме міжнародний фестиваль «Сузір'я Аю-Даг» гостинно зустрів гостей-фантастів на Кримській землі в селищі міського типу Партеніт.

Програма заходу поділялася на самодостатні блоки, велику увагу приділили авторам-початківцям: було проведено кілька майстер-класів, а саме: з наукової фантастики «Є контакт?» (керівники Антон Первушин та

Ярослав Веров), з містичного горор-бойовику (керівник Дмитро Скірюк), з фантастики жіночим почерком (керівник Олена Первушина), з рецензій на фантастичний твір (керівник Дмитро Володіхін), з нф-есеїв (керівники Людмила Синіцина та Дмитро Федотов).

Окрім того, під час фестивалю обговорювалися найрізноманітніші теми, що дотикалися до жанру фантастики. Це й про етнічне коріння укрфантастики і чому вона схиляється до антиутопій (Володимир Єшкілев), про можливі нові форми існування книжок (Сергій Чекмаєв), про типові помилки при опису верхової їзди (Владислав Русанов), про екранізації роману С.Лема «Соляріс» (Дмитро Володіхін), про порівняння жанрів темного фентезі й натуралістичного горору (Генрі Лайон Олді) та інші.

За рішенням журі були вручені премії: «Та, що біжить хвилями» (за жіночий образ у фантастиці): Наталія Шнейдер, Дмитро Дзиговбродський, роман «Сорные травы»; «Фіолетовий кристал» (ім. Л.Козинець, за образ Криму у фантастиці): Ігор Вереснев, оповідання «Рубцы мироздания»; «Золодий ланцюг» (ім. О.Гріна, за збереження романтичної традиції): Дмитро Володіхін, роман «Мастер побега».

За рішенням відвідувачів фестивалю було вручено ще дві премії: «Сузір'я Малої Ведмедиці» — Степан Вартанов, роман «Маятник» та «Сузір'я Великої Ведмедиці» — Юлія Зоніс, роман «Геном Пандори».

Фото
Олега СІЛІНА.

Юкон

6

У місті Запоріжжя 5-8 грудня вп'яте пройшов міжнародний фестиваль рольового та історичного моделювання «Юкон» — цього року на тематику «Аліси в країні Чудес» Льюїса Керола. Програма фестивалю складалася із декількох блоків: музичного, літературного, танцювального, розважального, блоку настільних ігор та окремо конференцій.

Для нас представляє цікавість саме літературна частина фестивалю, адже відповідно до загальної атмосфери заходу там як одні з основних були представлені такі жанри, як фантастика й фентезі.

Варто зазначити, що спеціально на честь проведення фестивалю був влаштований конкурс рецензій на твори одного з авторів-фантастів, які були учасниками заходу. Переможець отримав безкоштовне запрошення на Юкон.

Під час фестивалю було проведено як кілька суміжних заходів із літераторами та рольовиками, так і суто літературні: круглий стіл «Я написав.. Е-е-е... Щось... Що робити?...», майстер-клас по побудові сюжету і навіть доповідь на тему проблематики сучасного самвидаву, або ж як самотужки видати власну книгу.

Детальніше про
«Юкон» читайте на
сторінці 34.

Під час літературного блоку учасники мали змогу поспілкуватися із запрошеними авторами: Володимиром Аренєвим, Людмилою Астаховою, Яною Горшковою, Ксенією Медведєвич, Олегом Сіліним, редактором журналу «Світ фантастики» (Москва) Ліном Лобарьовим і координатором літературного об'єднання «Зоряна фортеця» Сергієм Торенком, позмагатися у вправності історичних стилізацій та розповісти власну версію того, чим насправді завершилася «Аліса».

Крім активної участі у фестивалі, письменники також провели дві зустрічі у місті: у п'ятницю та у неділю. Гостей приймав книжковий супермаркет «Буклет».

Такий нестандартний захід дає можливість по-новому поглянути на літературних героїв і на саме мистецтво літературної творчості як на дуже багатогранне.

Тіні незабутих предків

7

Це єдиний фільм в усьому списку, але його вихід не міг залишитись непоміченим. Прем'єра вітчизняної стрічки з технічних обставин кілька разів переносилася і врешті-решт відбулася 14 листопада. Картина режисера Любомира Левицького, знята в жанрах містики, фентезі, саме у стилі тематичних молодіжних американських трилерів, викликала хвилю різноманітних відгуків від кінокритиків та глядачів.

Новий підхід молодого режисера в основному мотивувався прагненням знімати в Україні кіно світового рівня. Кожен із членів знімальної групи – професіонал у своїй сфері. Над спецефектами працювали в американській студії, адже у нас студій такого рівня немає. Але є унікальні природні ландшафти, старовинна архітектура – зйомки проходили виключно на території України. На головні ролі обрали молодих акторів, які тільки починають кар'єру – потрібно давати дорогу талановитій молоді.

Назва фільму нагадує глядачам стрічку С. Параджанова. Як розповідав сам Л. Левицький в кількох інтерв'ю, метою було надати фільму певної карпатської глибини, пров'язати його до чогось, що вже відоме людям. Спочатку фільм мав інакшу назву, але коли в руки режисеру випадково потрапила книга «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського і він виявив, що народився з автором в один день, то сприйняв це як знак. До того ж, у фіналі кінофільму є епізод, який виправдовує цю назву.

За комедійністю, поміж жахами й містикою ховається серйозний «меседж»: про негативний вплив людей на природу, як в минулому, так і зараз, про егоїзм та загубленість сучасного покоління... Фільм акцентує увагу на значенні зв'язку з минулим і спонукає частіше повертатись до наших національних коренів, чути голоси своїх предків. А ще – прагнути до кращого, творити краще, щоб пітатися власною країною і собою.

Вікторія ВАКОЛЮК

Фото: «Голос UA»
та «NikLife»

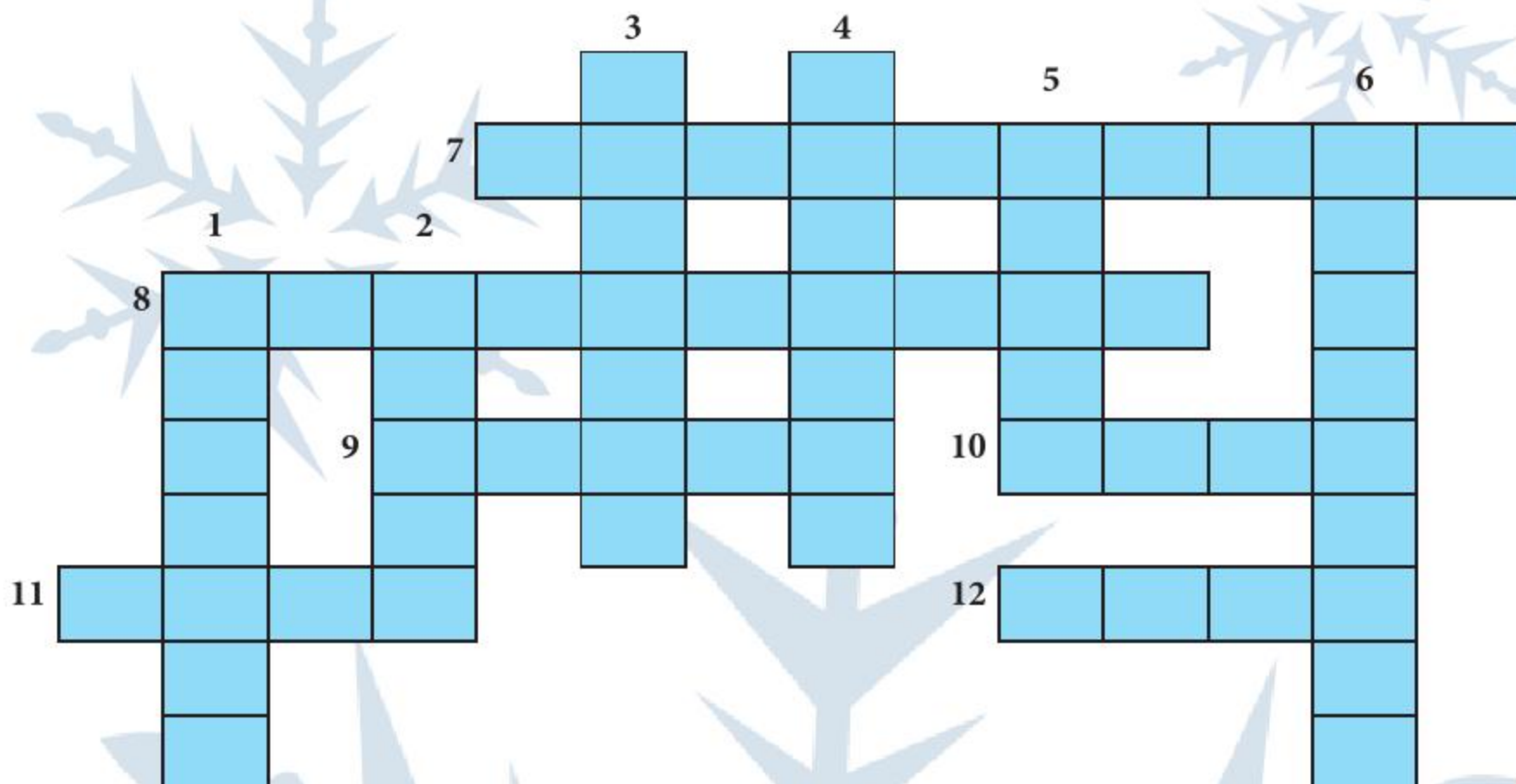
ПРИГОДІ БІЛЬШО У ЗИМОВОМУ ПАРКУ

Людина \approx гобіт *2

КРОСВОРД

По вертикалі:

- 1) Ватажок варденів, що відкрито пішов війною на короля Галбаторікса (Кр. Паоліні цикл «Спадок»)
- 2) Найкращий викладач Захисту від темних мистецтв за думкою Золотого Тріо, вовкулака (Дж. Ролінг «Гаррі Поттер»)
- 3) Ім'я дракона першого нового вершника з часів Проклятих, не підвладного Галбаторіксу (Кр. Паоліні «Спадок»)
- 4) Молодший син Денетора II, намісника Гондора (Дж. Р. Р. Толкін «Володар перснів»)
- 5) Карвахолець, воїн, знаний як Міцний Молот (Кр. Паоліні «Спадок»)
- 6) Ліс у міжріччі Андуйну та Келенбранту (Дж. Р. Р. Толкін «Володар перснів»)

По горизонталі:

- 7) Ельфійська королева, володарка персня сили (Дж. Р. Р. Толкін «Володар перснів»)
- 8) Столиця войовничої імперії, що розташована на південь від Північних королівств (А. Сапковський «Відьмак»)
- 9) «Природжений староста» родини Візлів (Дж. Ролінг «Гаррі Поттер»)
- 10) Єдиний син Аїда, що залишився живий після сумнозвісного договору між верховною трійцею богів (Р. Ріордан «Персі Джексон та Олімпійці»)
- 11) Місто, останньою правителькою якого була Джедіс (К. С. Льюїс «Хроніки Нарнії»)
- 12) Княжна, «дитя-несподіванка», пряма спадкоємиця престолу Цинтри та Нільфгаарду (А. Сапковський «Відьмак»)

На зйомках фільму «Ерагон». Режисер кричить до режисора:

- Дайте лук Ерагону, нехай він вистрілить в ургала!
- Але в нас нема лука...
- А що в нас є?
- Кулемет.
- Ну, дайте тоді кулемет, потім у кадрі змонтуємо.

☺ ☺ ☺

Якось зустрілися Ен Маккелен (актор, що грав Гендальфа) та Майкл Гембон (актор, що грав Албуса Дамблдора).

— Слухай, Майкле, мене весь час пілутують із тобою: прихильники просять у мене автографи як у Дамблдора.

— Та сама проблема, мене так само часто визнають за тебе.

— І що ж ти робиш?

— Та нічого, просто підписуюся твоїм іменем.

☺ ☺ ☺

Вихід на екрани «Голодних Ігор» спричинив хвилю схвальних відгуків читачів трилогії, входження Дженніфер Лоуренс до списку найбільш знаменитих прикладів для наслідування та революцію в Україні.

ЗАДАЧКА ПРО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Одного разу компанія з чотирьох гномів, двох ельфів та двох гобітів зайшли разом у таверну. Там вони дізналися, що дві шахти під містечком шукають робітників, але шахтарем може бути лише гном; лісник із Брі терміново найме лучників, але лучником може бути лише ельф; у чотирьох тавернах неподалік потрібні кухарі, але кухарем може стати лише гобіт, а три багатія із Озерного міста хочуть найняти шукачів скарбів дракона, і таким шукачем може стати як гобіт, так і гном чи ельф. Скільки всього способів влаштуватися на роботу всій компанії?

Відкрийте книгу, Відкрийте магію зими

Зима — чудесна пора року. Метушлива і швидка, неначе музика Вівальді, але в той же час неймовірно витончена і спокійна. Морозець пощипує за щоки, вітер змушує шалено танцювати сніжинки. Ці крихітні зірчасті уламки хмар заворожують своєю неповторністю, вони здатні повернути у дитинство будь-яку людину, впавши на підставлену долоню. Озираєшся довкола — похмурий настрій і проблеми дивним чином зникають у небутті. Від зими віє щастям.

Зиму потрібно відчутти. Впустіть її. Якою б вона не здавалася похмурою і обтяжливою на початку. Ваш дім наповниться запахом хвої і різдяного пирога, а душа — теплим відчуттям дива. Уже чуєте тихий передзвін і мелодії колядок?

Книги — найкращі зберігачі чарів, зокрема зимових. Вони здатні створити для вас атмосферу дива та свята, а якщо доповнити їх пледом і чашкою запашного чаю чи кави, вони віддадуть вам усю свою магію до останньої краплі.

Відкрийте їх. Відкрийтеся їм.

ПЕРЕГОРНИ СТОРІНКИ ЗАХОПЛИВИХ ІСТОРІЙ!

Полетіть із Лірою на північ, аби побачити північне сяйво — золотий компас вкаже вірну дорогу, а деймон надійно захищатиме вас. Не бійтеся холоду, бо холод це останнє, з чим доведеться боротися. Стоячи посеред безмежних рівнин по коліно у снігу, який іскриться всіма барвами веселки, споглядатимете не кліпаючи найпрекрасніше явище світу. І здається, що ніщо не зможе відволікти від цього видовища (коли тільки полярний ведмідь в обладунках запропонує свою лапу і відвезе на спині до свого крижаного палацу). Північне сяйво опускатиметься все нижче і манитиме своєю довершеністю, аж доки ви не дійдете до обрію...

Книги — найкращі зберігачі чарів...

Обов'язково завітайте на Різдво до Гогвортсу! Не дивуйтеся, якщо професор Дамблдор ласкаво запросить і запропонує шматочок різдвяного пудинга, а потім заспіває колядку. Знайдіть під величезною ялинкою свої подарунки і використайте їх з розумом: хай то будуть просто солодощі чи плащ-невидимка. І обов'язково натрапите на пригоду — на Різдво у Гогвортсі без них не обійтись.

А Нарнія!.. Зимова історія, де описуються теплі почуття. Нарнія прекрасна у будь-яку пору року, бо саме ми робимо її такою. Але маленька Люсі завжди асоціюватиметься у читачів із засніженим лісом, самотнім ліхтарем серед ялинок та сніжинками на обличчі. Гостини і чаювання у містера Тумнуса, зустріч із Сантою та подарунки від нього — і світла надія. Адже зима — то не відчуженість і занепад; зима — переродження світу, очищення і новий початок.

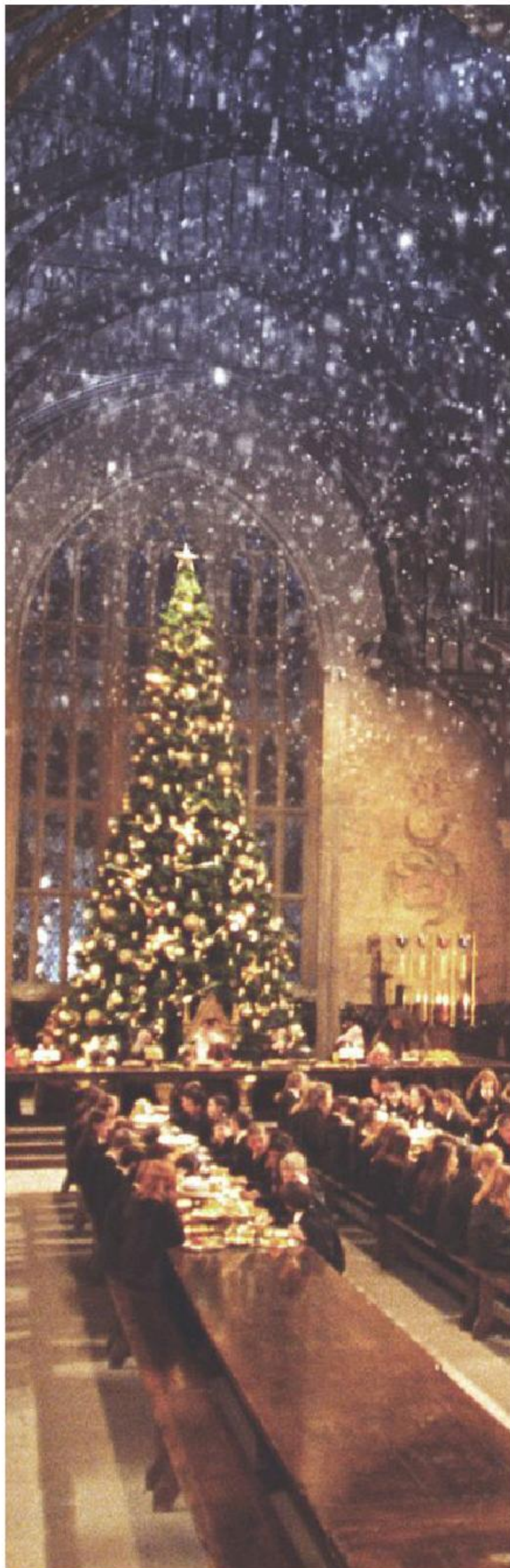
Якщо ви ще не відкрили для себе чарівну зиму з цих книжок, цього року обов'язково подаруйте собі казку. Якщо ви вже знайомі з цими історіями — відкрийте їх для себе ще раз!

P.S. І не забудьте про кінофільми — екранізації цих книжок!

Олександра НИЧ

СФ рекомендує

- Ф. Пулман "Темні матерії" (трилогія)
- Дж. К. Роулінг "Гаррі Поттер" (7 частин)
- К. С. Льюїс "Хроніки Нарнії" (7 частин)

Усі наші незаради

від того, що нам

бракує знань.

ЧИТАЛЪНЯ

ЗМІСТ

Інна Ковалишена

Зоряна Зоряна

• 55 •

Анастасія Шнайдер

Марта і Годинникар

• 62 •

Олександр Шеремета

Байка

• 67 •

Ольга Кай

Портрет з минулого

• 74 •

**Куди прямує
човник долі
Зоряної
княгині?**

ЗОРЯНА ЗОРЯНА

Інна Ковалишена

Розділ 5

Остаточне рішення

(Початок у попередніх номерах)

Зоряна погано спала всю ніч. Їй снилися страхіття, одне гірше від іншого, а коли дівчинка прокидалася, то згадувала про свою розмову з Ліною і знову кидалася в обійми сну, щоб забутись. Лише під ранок жахи відступили, і Зоряна заснула без снів.

Але спокій тривав недовго. Червона пелена проникла до дівчинки в сон, а за нею проступили обриси велетенського дерева. Воно було таким широченним, що його не змогли б обхопити і п'ятеро людей. Зоряна захоплено скрикнула і підбігла до дерева. Але її чекало розчарування: воно тільки здалеку виглядало великим, а насправді було дуже хворим.

Кілька гілок уже всохло, на інших було замало листя, саме дерево поскрипувало, хоч стояла безвітряна погода. Під стовбуром валялися суцвіття, що зів'яли, так і не розпустившись. Зоряна підійшла до дерева і погладила шорстку кору. У відповідь почувся стогін:

— Я помираю, Зоряна княгине, ти єдина можеш допомогти. Врятуй мене, Зоряна княгине і донько Лілеї. Благаю тебе, я — Серце світу, і разом зі мною загине цей світ.

Цей світ! А разом з ним і Максим, і всі, кого вона любить! — промайнуло у дівчинки в голові, і її пройняв дроз.

— Чим я можу тобі допомогти? — спитала Зоряна, розуміючи, що дороги назад вже не буде.

— Я не можу тобі розповісти. Кожне слово забирає в мене дедалі більше сил. Спитай Царицю змій, вона все знає і розповість тобі те, що маєш знати ти. Але спершу я мушу спитати: чи згодна ти, Зоряна княгине, ступити на важкий і тернистий шлях, що веде до перемоги над злом?

— А я маю вибір? — тихо пробурчала дівчинка, але вголос вимовила: — Я згодна!

Усе! Дорога назад, до звичного й спокійного життя, зникла остаточно. Але виявилось, що це ще не все.

— Що ж! — пролунав звідкись жіночий голос, який міг би бути приємним, якби не жорстокі та презирливі нотки, що звучали в ньому. — Ти зробила свій вибір! Тепер готуйся, я не заспокоюся, поки не знищу тебе!

По спині Зоряни пробігли мурашки.

— Хто ти? — крикнула вона в порожнечу.

— Я твій найбільший жах і твій одвічний ворог! — вигукнув голос, і знову все огорнула червона пелена.

Дівчинка миттю прокинулася, сон зник і не збирався повертатися. Втім, спокій зробив те саме. Вона ходила будинком і не знаходила собі місця. Світ перевернувся з ніг на голову, тож тепер можна забути про звичне життя. У неї з'явилася не лише небезпечна місія, а й невідомий ворог, і щось підказувало дівчинці, що боротьба з ним буде нелегкою.

Після кількох хвилин безцільного блукання будинком Зоряна вирішила, що їй слід робити. Вчора Максим сказав, що вона може звертатися до них із сестрою у будь-який час дня і ночі. Дівчинка зробить вигляд, що буквально зрозуміла його слова.

Зоряна взяла клаптик паперу і нашкрябала мамі записку: «Пішла в гості. Буду пізно. Не хвилюйся», поклала записку на стіл і стала збиратися. Швидко переодягнувшись, вона поклала до кишені мішечок, знайдений у мармуровій кулі та нишком вислизнула з будинку.

Травневі ночі світлі, але Зоряні все одно було лячно йти до Максимового будинку в сусідньому селі. Дівчинка жахалася буквально кожного куща і здригалася від першого-ліпшого шелесту. Вона погано пам'ятала, як дійшла нічними вулицями до будинку, в якому жили Ліна з братом, відчинила хвіртку і постукала у двері.

На стукіт вийшов Максим, тихо бурмочучи лайку в адресу того, хто не спить о третій ночі, але побачивши Зоряну, запнувся:

— Зоряно! Що сталося? Ти біла, мов крейда!

— Я... Мене обіцяли вбити...

— Хто?!

— Якби ж я знала!

Зоряна зайшла до невеличкої вітальні, безсило упала на стілець і розповіла про свій сон. На Максимове обличчя набігла тінь. Хлопчик закусив губу і почав міряти кроками кімнату.

— Ну, що, це все дурниці? — з надією спитала дівчинка. Максим похитав головою:

— Дурниці — це коли сниться рожевий слон, що танцює балет, а твій сон — пересторога.

— І що тепер робити?

— Не знаю, — чесно зізнався Максим. — Почекаємо до ранку. Може, Ліна знає, хто така Цариця змії.

— Ти хочеш... — почала було Зоряна, але її друг перебив:

— Я хочу зрозуміти, хто тобі погрожує, і поки що в нас лише одна ниточка — Цариця змії. А зараз йди он туди. Там моя кімната, а тобі виспатися треба.

— А ти?

— Ет... За мене не хвилюйся. Мені ще треба декому подзвонити.

— І кому це ти маєш дзвонити о третій годині ночі? — поцікавилась Зоряна.

— Завтра побачиш, — відповів її друг.

Зоряна безсило кивнула і пішла туди, куди вказав Максим, у неї не було сил на розмови. У кімнаті вона впала на ліжку і моментально заснула.

Зранку Ліна влаштувала сцену за найкращими традиціями мелодрам. Причому обурилась вона не через саму нічну появу Зоряни, а через те, що її, Ліну, про Зорянину появу сповістили не одразу. Дівчинка лише мовчки опустила погляд у відповідь на докори, а от її друг мовчати не став:

— Ліно! Перестань носитися по кімнаті, в очах ряботить.

Від такого нахабства дівчина закам'яніла і вдихнула побільше повітря, готуючись промовити гнівну тираду на адресу брата, але її перебив стук у двері.

— Хто там? — здригнулася Ліна і пробуравила брата очима.

— Відчини — побачиш.

Ліна підійшла до дверей, відчинила їх і тихо зойкнула:

— Андрію! Звідки ти тут узявся?

— Мені подзвонив Максим і сказав, що у вас якась надзвичайна ситуація, тож потрібна моя допомога.

Ліна запитально глянула на брата.

— Якби ти хоч на мить перестала істерити, я б тобі пояснив, — відповів хлопчик і звернувся до своєї подружки: — Зоряно, познайомся, це Андрій. Він Хранитель Світозару і за сумісництвом Лінин хлопець.

Якби люди могли вбивати поглядом, Максим миттєво б загинув під перехресним вогнем. Але, на щастя для хлопчика, ні Ліна, ні Андрій такого дару не мали. Проте Зоряна поспішила розрядити ситуацію нейтральним питанням:

— А хто такий Хранитель?

— Хранитель, люба, — відповів посміхаючись Андрій, — це людина, що керує польотом Світозару та доглядає хмару, на якій стоїть місто. Без Хранителя воно давно б упало на землю.

— А хто ж керує польотом, поки ви тут? — розхвилювалася дівчинка.

— Ну, Хранитель же не один! — розсміявся Андрій. — Усього нас троє. Просто одна людина фізично не може постійно наглядати за Світозаром, тож спершу Хранителів було двоє. Але це не всіх влаштувало. Добу працюєш, добу відсипаєшся — жодного часу на особисте життя. Тож врешті утвердили, що Хранителів має бути троє.

— Ага. І тепер вільного часу аж занадто, — пробурчав Максим.

Андрій великодушно зробив вигляд, що не почув:

— До речі, ви хто, панянка? — спитав він Зоряну.

— Це Зоряна. Саме їй і потрібна твоя допомога, — пояснив Максим

— Зоряна? — перепитав юнак. — Та сама?

— Та сама, — відповів Максим. Його подружка помітила, як по обличчі Хранителя пробігла тінь.

— І чим я можу тобі допомогти? — запитав Андрій, впоравшись із хвилюванням.

«Хороше питання! — подумала Зоряна. — Якби я сама знала на нього відповідь»

Дівчинку вкотре виручив Максим:

— Ти колись казав, що знайомий із Царицею змії. Нам потрібно з нею зустрітися. Ти згоден допо-

могти?

Кілька секунд Ліна з Андрієм розгублено дивилися на Максима, а тоді Хранитель нарешті відповів:
— Згоден.

Зоряні здалося, що в очах в юнака щось хижо зблиснуло, і по її спині пробігли мурашки.

— Чудово. Тоді вирушаймо негайно!

— Як ти собі це уявляєш? — кисло поцікавився Андрій. — Навколо її острова захисний бар'єр, він пропускає тільки тих, хто знає пароль. А мені його ніхто не повідомляв.

— Як же ти тоді потрапив на той острів? — здивувався Максим.

— Минулого разу мене закинуло туди штормом — мабуть, Цариця змій пожаліла.

— Що ж нам робити? — замислився хлопчик.

— А навіщо вам взагалі потрібна Цариця змій? — втрутилася Ліна, в якій нарешті прорізався голос.

Зоряна зрозуміла, що питання адресовано їй, і ще раз переповіла свій учорашній (чи може сьогоднішній) сон.

— Гм... — Ліна закусила губу, точно так, як це робив її брат. — Тоді нам справді лишається один шлях. Але як проникнути на острів, ми не знаємо. У когось є пропозиції?

— Може, пошукати в міській бібліотеці? — запропонував Максим.

— Там ми нічого не знайдемо, — похитала головою Ліна. — Шукати такі речі у загальному доступі марно.

— А якщо в архівах? — не відступав її брат.

— В архівах?.. Може бути. Але хто ж нас туди пустить?

— Здається, Хранителі мають доступ абсолютно до всіх архівів у Світозарі? — Максим зміряв Андрія поглядом.

— Е-е-е... Якщо я правильно зрозумів, ти хочеш, щоб я і вас до архіву завів? — уточнив Хранитель.

— Саме так.

— Ну, добре. Я вас відвезу. І за що мені така кара?

— Це треба було питати, коли ви з Ліною цілувалися по всіх закутках, — хихикнув хлопчик і пригнувся, ухиляючись від стільця, якого магією запустила його сестра.

Хранитель пробурчав щось про те, що діти зовсім страх втратили, і покликав всіх до узлісся, де залишив своє, як він казав, «НЛО».

— Навіщо ти так? — прошепотіла другові Зоряна, виходячи надвір слідом за Андрієм та Ліною.

— Сестра сама винна. На дискотеках до ранку пропадає, з Андрієм по всіх закутках цілується, а як мене виховувати, то вона просто верх благочестя!

— Гм... Непрості у вас із Ліною стосунки.

— Е ні. Зараз наші стосунки можна назвати чудовими. Принаймні ми вже не б'ємося за місце біля комп'ютера.

— У вас комп'ютер є? — здивувалася дівчинка. Вона досі не могла повірити, що чарівники теж не цураються винаходів прогресу.

— Аякже, — запевнив її друг. — Інтернет також є. От тільки зв'язок поганий. Певно, надмірна магія погано діє.

За розмовою вони не помітили, як дійшли до потрібного місця, і Зоряна ледь не врізалася Ліні у спину. Дівчинка з цікавістю глянула на Андрієве «НЛО» і трохи не зойкнула: то був човник.

Звичайнісінький човник, на таких зазвичай плавають рибалки, от лише штурвал був солідний і здавався вирваним з якогось великого вітрильного судна. Та ще борти трохи вищі за норму. А так — звичайний човник. Невже він може літати?

— Всі ми тут не помістимося, — констатував тим часом Андрій. — Я полечу і візьму більшого човна.

— Прихопи із собою Зоряну, — відповіла йому Ліна.

— Навіщо?

— Маленький човник непомітніший, — тільки й сказала дівчина.

Андрій без зайвих слів кивнув і допоміг Зоряні перелізти через борт. Він промовив: «Usque» — і човник злетів угору. Від несподіванки дівчинка судомно вчепилася руками за борт, щоб не впасти, але перший ривок минув і політ вирівнявся. Дівчинка навіть ризикнула виглянути за борт і подивитися на землю, що віддалялася.

Від цього споглядання у неї запаморочилося в голові, тож Зоряна перевела погляд на Андрія. Юнак

стояв біля штурвалу так, що його обличчя було видно лише частково, але все ж цього вистачило, щоб зрозуміти: Хранитель розлючений. І не виключено, що через неї, Зоряну. Його можна зрозуміти: розбудили посеред ночі, змусили летіти до якоїсь Цариці змій — навіть невідомо навіщо і для кого. Проте Зоряна інтуїтивно відчула, що без Андрія їй на острів Цариці змій не дістатися. Тож потрібно якось здобути його підтримку.

Хочеш сподобатися людині — вмій слухати. І слухати не абияк, а вдумливо, час від часу питаючи щось по темі. Зоряна непогано справлялася із роллю слухача, давався взнаки досвід няньки з двома сусідськими близнюками. Втихомирити двох чотирирічних зірвіголів можна було тільки уважно слухаючи їх теревені. Залишалося тільки сподіватися, що люди з віком не надто сильно змінюються.

— Андрію, хто така Цариця змій?

Хранитель зміряв її поглядом. Він мав сірі очі, очі кольору осіннього туману. І невідомо, що там за цим туманом: чи то певна стежка, чи то темна прірва. Але крізь нього прорвався промінчик світла — і Андрій посміхнувся.

— Ну, є Уроборос, змій вічності, а в нього — шість сестер. П'ять із них чорної масті і служать тому, хто знає їх імена. Де вони зараз, відомо лише їхнім господарям.

Шосту сестру звати Ассуана і, на відміну від своїх брата і сестер, вона біла. А її місцеперебування відоме всім. Вона живе на острові в Атлантичному океані. Про Ассуану знали ще скіфи. Вони називали її богинею мудрості. Навіть не богинею — втіленням мудрості. Вона як сова у Давній Греції. Там теж втіленням мудрості була не кожна сова, лише сова Афіни.

Для скіфів Ассуана була не просто втіленням мудрості, вона була їх покровителькою. Правда, лише у тому випадку, коли скіфи оборонялися. Нападаючи на інших, вони втрачали підтримку Ассуани. Але й це ще не все. Дочкою Цариці змій вважалася Табіті, прамати скіфів.

— Та сама, яка напівжінка-напівзмія?

— Так.

— Гм... Цікаво, якщо ця Ассуана — мати Табіті, тоді хто її батько?

— Гадки не маю. Якщо тобі цікаво — спитай у Цариці змій.

— Не думаю, що вона захотіла б відповісти, — пробурчала Зоряна і перевела стрілки. — А як ти з нею познайомився?

Андрій скривився, мов середа на п'ятницю:

— У мене є друг, що навчається у США. Якось я вирішив зекономити на перельоті і на цьому самому човнику вирушив через океан...

— А так можна?

— Е-е-е... Ні. Це заборонено через високий рівень небезпеки при перельоті на таку відстань. Проте на це не дуже зважають, і я не зважив. На свою голову, — Хранитель зітхнув і продовжив розповідь. — Посеред океану я наскочив на шторм. Човник метало вітром, наче тріску, хвилі дибалися, наче гори... Я вже подумки попрощався з життям, аж раптом яскраво спалахнула блискавка, мене щось штовхнуло в груди, і світ навколо зник.

Отямився я на піщаному пляжі. Над морем досі бушував шторм, тож я вирішив перечекати його на тому місці, куди мене закинула доля. Одразу за пляжем починалися густі джунглі, туди я і подався. У гущавні мене зустріла величезна біла змія і попросила бути її гостем.

Спершу я вирішив, що в мене від шторму дах поїхав, бо зі мною вже змії розмовляють. Але ця змія виявилася Ассуаною, Наймудрішою, сестрою Уробороса. Вона вчитала мене як маленького хлопчика за безрозсудність і спровадила з острова по закінченні шторму, а на прощання сказала, що буде рада знову бачити мене, а також тих, кого я захочу привезти з собою. От тільки пароль для проходження захисного поля не сказала... — Андрій замовк і подивився на Зоряну вже дружелюбніше.

Наступної миті він знов озвався:

— Тримайся міцніше. Зараз наберемо швидкість.

Те, що досі вони летіли повільно, Зоряна зрозуміла тільки тепер. У вухах дівчинки засвистів вітер, а волосся, стримуване лише тоненьким обручем, залопотіло навколо неї мідно-золотавим ореолом. Тепер казати щось Андрію не було сенсу — все одно не почує. Зараз для нього існує тільки політ і невеличкий хиткий човник у безкрайому небі.

Коли човник нарешті ткнувся носом у пухнасту хмару, на якій стояло летюче місто. Андрій першим скочив на хмару і допоміг Зоряні вибратися. Дівчинка оглянула місце висадки: то була вузька вуличка, на протилежному кінці якої стояла невеличка (поверхів на п'ять) вежа. Саме до цієї вежі Андрій і повів дівчинку.

— Будь тут, доки я не повернуся, — наказав Хранитель, відвівши Зоряну на дах вежі, яка виявилася

Центром Управління Польотом Світозару (скорочено ЦУПС).

— А інші Хранителі сваритися не будуть? — захвилювалася дівчинка.

— Не будуть. Сьогоднішня Хранителька на нижньому рівні. Там чимало роботи.

Зоряна вирішила не уточнювати, що таке «нижній рівень»

Із даху вежі виднівся чудовий краєвид, крім того там стояла чималенька підзорна труба. Зоряна припала до неї роздивляючись місто. Під час минулих відвідин її більше цікавили будинки, а не люди, тепер же дівчинка пильно розглядала міщан, намагаючись зрозуміти, чим відрізняються жителі Світозару від звичайних людей.

На перший погляд різниці не було: люди як люди, нічим не відрізняються від тих, хто живе на землі і не відає про те, що існують летючі міста. Однак різниця все ж була. Зоряна помітила її, коли навела підзорну трубу на кількох хлопців, що пили пиво на лавці перед одним із будинків. Повз них пройшла дівчина. Один із хлопців щось гукнув їй услід. Зоряна не розчула, що саме він вигукнув, але була певна, що це щось образливе. Звичайна сцена звичайного міста.

А от продовження було незвичайним: дівчина обернулася, зміряла свого кривдника зневажливим поглядом і щось прошипіла у відповідь. Імовірно, це було заклинання, бо пляшка вислизнула з рук хлопця і залишки пива вилились йому на голову. Зоряна хихикнула, відходячи від труби. Досить шпигувати за людьми.

Дівчинка вирішила спуститися до вежі і поглянути, який на вигляд ЦУПС. Ще кілька днів тому вона б нізащо не полізла в заборонене місце. Але, схоже, спілкування з Максимом погано на неї впливало.

На верхньому поверсі вежі не було нічого цікавого. Схоже, що там була кімната, у якій відпочивали Хранителі. Там стояло ліжко, тумбочка з телевизором та невеличка шафа. У кутку білили привідкриті двері. Зоряна одним оком заглянула туди — ванна кімната. Душова кабінка і унітаз. На умивальнику стоїть склянка із трьома зубними щітками. І жодної магії. Навіть образливо...

Поверхом нижче знаходилась бібліотека. Зоряна з радістю кинулась до книг, але одразу ж розчаровано відступила: всі книги були з теорії польоту та вищої магії, і від самих тільки назв мозок дівчинки погрожував закипіти. Вона кинула останній погляд на завалений газетами журнальний столик і спустилася на наступний поверх.

Третій поверх виявився найцікавішим. Там стояло дивне на вигляд дзеркало, кругла куля на підставці, схожа на глобус, але прозора, стіл, пара стільців та ще кілька незрозумілих предметів. Дівчинка нерішуче торкнулася рукою поверхні кулі і злякано відсахнулася, бо усередині сфери вибухнув сніп зелених іскор. Їх було так багато, що скло погрожувало тріснути, але як тільки Зоряна відсмикнула руку, іскри погасли.

Більше вона не торкалася ні до чого і спустилась нижче. На другому поверсі була вітальня з диваном, парою крісел та столом. Все як у людей. І знову ж таки жодної магії. Тут Зоряна теж вирішила не затримуватися. Але виявилось, що на перший поверх не так уже й просто потрапити.

До нього вів люк у підлозі, замкнений і поспішно захований під килимком. Причому килимок накинута так поспішно, що краєчок люка було чудово видно.

«Видно, для мене старалися», — подумала дівчинка і стала шукати інший вихід.

Інший вихід знайшовся. Зоряна відчинила двері, схожі на балконні, які вивели її на сходи. Сходи зміїлися навкруг вежі й рішуче впиралися в землю. Вона стала на першу сходинку і почула знайомий голос.:

— Таки не витримала. Добре, що я здогадався перший поверх замкнути. Максиме, ти точно її не кусав?

Дівчинка озирнулася і побачила човник, більший за той, на якому її привіз до Світозару Андрій. Сам Хранитель стояв біля штурвалу і поволі опускав човник на землю.

— А чого це я мав її кусати? — обурився Максим, зістрибуючи на землю, як тільки днище човника прошурхотіло по газону.

— Ну, не знаю. Але це в тебе звичка — всюди пхати свого носа.

— Не тільки в мене! І взагалі, ми сюди прилетіли не лясати точити, а в архівах копатися!

— Зараз підемо в архіви, — заспокоїла Максима сестра. — Але у мене є ще одна думка, яка потребує негайного здійснення.

— Чого? — не зрозумів її брат.

— Того! — огризнулася Ліна. — Мені треба дещо перевірити. Андрію, Зоряно, ходімо зі мною.

— А я? — вставив свої п'ять копійок Максим.

— Йди з нами, куди ж від тебе дінемося?

Зоряні не сподобався Лінин тон. У спокійному голосі дівчини вчувалася якась загроза. Зоряна

поспішно прогнала цю думку. Якщо всіх підозрювати, то рано чи пізно з'їдеш з глузду.

Усі разом вони піднялися на третій поверх, і Ліна попросила:

— Зоряно, підійди до дзеркала.

— Навіщо?

— Просто підійди.

Дівчинка підкорилася і заглянула в дзеркало: нічого особливого, відображення нічим не відрізнялося від того, яке вона щоранку бачила, вмиваючись та чистячи зуби. Ліна з Андрієм стривожено переглянулись:

— Зоряно, — озвався за мить Хранитель — Ти не чіпала цього дзеркала?

— Ні, — розгубилася дівчинка.

— Точно?

— Та точно. Я лише кулю зачепила. В ній іскри з'явилися, то я і пішла звідси від гріха подалі, — неохоче зізналась Зоряна.

— Іскри?! — вигукнула Ліна і додала трохи тихіше. — Скільки їх було?

— Багато. Я навіть злякалася, що куля лусне.

— Гм, — оживився Андрій. — Ану торкнися її ще раз.

Зоряна поклала руку на кулю — там спалахнув сніп іскор. Андрій та Ліна знову переглянулись. Хранитель кивнув:

— Саме так.

— Що «саме так»? — стривожився Максим. Він відчув у цих словах щось погане.

Запала тиша. Максим свердлив сестру поглядом, доки вона не здалася.

— Це дзеркало показує чарівну силу людини, а куля — її потенціал. Простіше кажучи, дзеркало показує, яку силу має чарівник, а куля — яку він може мати.

Те, що куля показує безліч іскор, а дзеркало — жодної, означає, що Зорянині сили знаходяться у стані «кокону», тобто неактивні. Їх потрібно розбудити, але я не знаю, як.

«Що далі, тим гірше, — подумала Зоряна. — І що тепер робити?»

— Що ж, — гмикнув Максим, єдиний, хто не втратив землю під ногами від цього відкриття, — будемо сподіватися, що це відомо Цариці Змій. А поки що давайте не будемо гаяти часу і понишпоримо в архівах.

Ідею Максима визнали за найкращу і вирушили до міського архіву, що розмістився у ратуші.

Далі буде...

МАРТА І ГОДИНАМІЖКА

Анастасія Шнайдер

Розділ 4

(Початок у попередніх номерах)

На площі грали музики, хтось відкорковував шампанське, виголошували тости і навіть вже встигли розбити декілька келихів («на щастя»). Марта із цікавістю спостерігала за всіма, почувачись захопленим глядачем якоїсь божевільно яскравої вистави. Тут вона відчула, що хтось її легенько штовхнув у спину. Марта обернулася.

— Привіт, ти, певно, та дівчинка, що прибула сьогодні зранку? — до Марти звертався хлопець років сімнадцяти, високий, гостроносий, з чорним, як смола, волоссям та світлими блакитними очима, що весело всміхалися до неї. У руках тримав скрипочку, очевидно, був одним із оркестрантів.

— Так, я — Марта... — розгубилася дівчина.

— Приємно познайомитися, я — Марк. Це правда, що ти зайшла Північною вежею? Тебе пропустив ведмідь? Мені про це розповіли гноми, що живуть в іншій частині міста.

— Так, це правда. Але я там не бачила гномів, може, вони мене злякалися? Якщо це так, то мені дуже прикро, — говорила Марта ще трохи переляканим тоном. Площа гуділа, а їхні голоси були ледь-ледь чутні.

— Та ні, розумієш, ці гноми... Вони, загалом, гонорові, хоч і добрі. Живуть у місті давно, нікому не заважають, однак не особливо товаришують із нами. Вони не люблять шуму і гучних гулянь, тому принципово не виходять на вулиці в цей день, на відміну від решти міщан.

— Сьогодні якесь дуже важливе свято?

— Найголовніше з усіх! — проголосив Марк. — Прийшла осінь. Це означає, що минуло багато часу від минулої осені. Розумієш? — спитав хлопець.

— Е-е-е... Щось поки не дуже, — протягнула Марта. Вона була збентежена появою дивного хлопця.

— Як би це пояснити? — почухавши потилицю Марко. — Наш час і ваш час спливають не однаково. Тобто, по-різному, проте схоже, але не зовсім схоже. Слухай, постій тут, доки я знайду пана вчителя, він тобі усе докладно пояснить, бо в мене щось не виходить. Я швидко! — мовив він і кинувся у натовп швидше, аніж Марта встигла щось вимовити.

«Ну, це вже трошки краще, принаймні я тепер хоч когось тут знаю, зараз все вирішиться. Це божевільня нарешті закінчиться», — думала Марта.

Люди потроху розходилися святкувати по домівках — площа пустіла. Вусатий дядько, що вітав міщан зі сцени кілька хвилин тому, стояв в оточенні ділових панів та розмовляв, потім витяг з кишені годинник, відкрив і глядів на нього, смішно вирячивши очі. Він був трохи приголомшений. Може, сталося щось надзвичайне? На поверхні його годинника Марта побачила той самий герб, що й на Північній брамі, та підійшла ближче, щоб роздивитися. Не зважаючи на перехожих, дівчина кинулася вперед. Вона перечепилася через чийсь ногу і полетіла б долілиць, якби якась, на диво, спритна пані не вхопила її за комір сукні. Марта відбулася лише забитим коліном.

— Обережно, дитинко! Так і вбитися можна! — сказала та пані, допомагаючи їй піднятися.

— Вибачте, будь ласка. Я просто рідко дивлюся під ноги, так навіть моя мама каже, — зіронізувала Марта.

— А де ж твоя мама? Ти сама прибула на свято? — тремтячим, повним хвилювання, голосом спитала добра пані, ніби побачила не Марту, а загублену чотирьохрічну дитинку.

— Вона вдома і надто хвора. А я не місцева, увійшла через Північну вежу, мені казали, що тут все пояснять і відправлять назад. Я дуже боюся, пані, мені треба вибратися! — пробелькотіла поспіхом Марта, засмучена таким прикрим випадком, хоч з нею це дуже часто траплялося. Справа швидше у тому, що голос незнайомки здався їй до болю знайомим, нагадав дім, звідки так невчасно забрали дівчину.

— Ой, лишенько! То тебе цієї ночі приніс Північний вітер? Ти увійшла вежею під час святкування? Не турбуйся, люба, я тобі допоможу, ми владнаємо цю ситуацію. Ходімо до мене. Чи ти не змерзла? — мовила жінка, знявши із себе яскравий плащ і накинувши його на білосніжну літню сукню Марти, яка під холодним вітром раптом затріпотіла, неначе свічечка.

— Дякую Вам, а Ви точно зможете допомогти?

— Звичайно, сонечко, ходімо, не треба тут вештатися наодинці! — прощобетала пані, ведучи її через площу на схід.

Марта нарешті змогла роздивитися її дивакувате, але розкішне вбрання. Жінка була одягнена у темно-червону пишну сукню, прикрашену квітами, на голові хвацько сидів капелюшок відповідного кольору, також весь у багряних квітах, з-під нього спадали акуратні кучері каштанового волосся. Вона

була досить молода. Виглядала красиво і аристократично. У лівій руці несла кошачок, плетений, певно, з червоної виноградної лози, повний знайомих Марті з дитинства квіточок. Червоні хризантеми такі ж, як під її вікном. І як вона раніше не впізнала їх запах?

— Вибачте, я не спитала, як Вас звати, — опам'яталася врешті Марта.

— О, це нічого, квіточко. Я — пані Хризантема. Мій маєток неподалік на бульварі Флоріс. То ти маєш свого листа? — раптом спитала жінка, коли вони минали фонтан серед площі.

— Якого листа? — здивувалася Марта.

— Розумієш, рибонько, кожний, хто сюди приходить має отримати лист, своєрідну підказку. Це — країна загадок, загублена, розташована на самому краєчку світу, у глибині людської душі, на денці її серця. Те, що ти знайдеш тут, — безцінне. Та головне в нашому світі — не знайти, а не втратити те, що маєш. Без допомоги буде тяжко. Проте у тебе ж був лист!

І тут Марта згадала той кленовий листочок, що так недоречно перевернув її сон.

— Був, але він згубився... Це погано, так?

— О, люба! Тоді ти його знайдеш! Це ж чарівна річ, а не яка-небудь дурничка. Заспокойся, ти повернешся вчасно, — сказала жінка і лагідно глянула на Марту. У неї були добрі очі. Такими очима казка дивиться на світ...

Бульвар Флоріс виявився дуже гарним і по-справжньому магичним місцем. Будинки та розкішні маєтки з балконами й затишними терасами оточували казкові дерева та квіти ще кольоровіші, ніж ті, що були на північній стороні.

Дорога з жовтого каменю привела їх до дому пані Хризантеми. Це була затишна багата садиба. Сам будинок, досить високий, мав два поверхи і горище під дахом. З боку бульвару розташовувалось сім великих вікон у рамах з темного дерева, прикрашених витонченою різьбою, що на фоні багряних стін виглядали дуже витончено.

По темному дахові, по нижніх віконечках густо поплелась рослина з дрібними рожевенькими квіточками, їхній ніжний запах було чутно навіть на протилежному боці бульвару. Дах веранди, яка прилягала до західної сторони маєтку, нагадував частинку бутону тюльпана незвичного багряного кольору, що виглядав зі стіни. Веранду теж заплело квітами. І будинок здавався казковим, як ніколи. Ніби його щойно приніс сюди північний вітер, поцупивши з однієї із дитячих книжечок Марти.

Вони зупинилися перед широкими кованими ворітьми. Білі кулі — ліхтарі — на стовпах з двох боків воріт світилися м'яким блідо-рожевим світлом, розвіюючи сутінки. І лише зараз Марта помітила, як швидко тут летить день. Чи, може, вони дуже довго йшли?

«Ласкаво прошу до мого дому!» — проголосила пані Хризантема, і за одним помахом її руки ворота гостинно відчинилися перед юною гостею.

У дворі було затишно. Звідти аж віяло теплом, ніби жарке серпневе літо сховалося тут на мить від зазіхань холодної дощової осені, від вихорів пожовклого листя на бульварі, від поривів льодяного вітру, від сірих туманів, що якраз залягли над містом. Тут співали цвіркуни, і ще десь гули бджоли. Тут лунала чарівна музика якогось повільного чаруючого вальсу. Тут розквітали білі, червоні та рожеві троянди різних сортів та видів: жоржини, петунії, лілії, фіалки — і це, знову ж таки, тільки те, що Марта змогла назвати. І ще, найголовніше — хризантеми. Вони так нагадували дорогоцінний, рідний дім. Дівчина відчула — тут їй буде добре.

Марта зайшла на веранду під купол багряного тюльпану. Дах справді здавався «живим», як пелюстки квітки, проте з вулиці виглядав звичайним елементом будівлі. Вечірнє сонце, сковзнувши крізь нього, залило приміщення дивним теплим світлом кольору молодого вина. Химерні тіні звивистих квітів вгорі спокійно спочивали на стінах і підлозі, чекаючи, поки їх зжере нічна пітьма.

Взагалі, тут було повно квітів у горщиках і на широких підвіконнях.

«Проходь, дівчинко!» — мовила пані, відчинивши перед нею важкі дубові двері. Марта зайшла до просторої вітальні. Усередині було дуже гарно, немовби у маєтку якогось середземноморського короля. Увагу одразу привертав старовинний годинник — великий та громіздкий. Він стояв у кутку кімнати і якраз мав би вказати на восьму вечора.

Тут було тепло і червоно. Усе це дякуючи чудернацьким бордовим гардинам на вікнах і каміну, де потріскував веселий та, на диво, жвавий вогонь. Світло розліталось бризками на кришталевій люстрі вгорі, верткі тіні так і крутилися по стінах, скидаючись на неземних потвор: гидких леприконів, носатих гномів, крихіток-ельфів. Вогонь трудився, вогонь пихтів, вогонь показував Марті виставу. Цей театр тіней — незвичне дійство, проте навіть і в іншому, найпотворнішому та найтемнішому світі можна його побачити просто засвітивши у темряві свічу. Вогонь — це магія. Вогонь — це казка, що живе у найпростіших речах. У затишних печах і домашніх камінах, в убогих хатинках і розкішних храмах, у найскорботніших і найтемніших душах — скрізь живе світло. Скрізь мерехтить вогонь. Вогонь надії. Вогонь життя. Вічний і незгасаючий.

— Ну ось, любонько, почувайся, як вдома. Ходімо, я тебе познайомлю з усіма, — сказала Хризантема і повела її в наступну кімнату. Вона була величезною, наче бальна зала. Там було чимало всіляких розкішних речей. Марту одразу зацікавили картини: великі та малі, портрети та пейзажі — вони помітно відрізнялися від звичних їй, вони були наче живі. Таких ніжних барв, таких привітних облич дівчина ще не бачила. Тут було світло та ясно. Стіни, підлога, меблі — усе у блакитно-золотих тонах. А ще тут було багато дзеркал. Біля одного з них в протилежному кутку кімнати стояла маленька тендітна дівчина. Вона, може, була зайнята своєю роботою чи, швидше, замріялася, геть не помітивши нових гостей.

— Гортензіє, пташечко, подивися, хто до нас завітав! — зашебетала Хризантема.

Дівчина підійшла ближче. Її зовнішність здалася Марті знайомою. Вона була років двадцяти, дуже бліда, як і Марта, середнього зросту, мала довге світле волосся, веселі очі, в глибині яких іскрився жвавий вогник. На її обличчі сяяла привітна усмішка.

— Завжди рада бачити нових гостей! — промовила вона.

— Познайомся, це — Марта. Дівчинка зайшла у місто Північним воротами! Уявляєш?

— Невже? Годі ти, мабуть, дуже хороша і добра людина. Ти ж справді така, Марто? — загадково, але мовби ненароком запитала дівчина.

Марта збентежилася, опустивши очі в підлогу, вже вдруге вона чула подібне запитання.

— Я сподіваюся... Сподіваюся, що це саме так, пані Гортензіє, — вона ні в чому у світі так не сумнівалася, як у виборі вартового. Це все випадковість. Ще вчора вона була звичайною дівчинкою. Найзвичайнісінькою. А тут і зараз вона особлива. Вона обрана. Лукавий жереб долі випав їй.

Дівчина відчувала: все змінюється. Змінюється вітер над містом. День змінюється ніччю, вигадка — правдою, ілюзія — реальністю. І люди теж змінюються. Усі та все, що вона так добре знала, стає чужим. Іншим. Невідомим.

І тільки вона лишилася собою. Самотньою. Загубленою..

Так, Марто, це все ще ти. Це все ще твоя гра.

Але хтось же хоче, хтось же очікує твоїх змін. Той, хто ховає місто в п'ятьму і сутінки. Скоро вони обгорнуть і твою душу. Пильнуй. Чекай. Завжди, завжди будь готова боротися.

Щось недобре чигає на тебе, Марто. Щось уже летить у сутінках над Північним морем. Воно вже тут. Під твоїм вікном. І ти це відчуваєш... Рятуйся, Марто!

Тріск. Шум. Із вікон розлетілось скло і все світло згасло. Гортензія закричала. Повітря стало холодним, як вода у морі. Воно аж пекло. Стискало легені. Не те, що говорити, дихати стало важко. Почувся якийсь неприємний скрегіт. Хтось йшов повз уламки. У кімнаті з'явився четвертий — небажаний і не-проханий гість.

Марту охопив жах. Раптом здалося, що їй і справді загрожує страшна небезпека.

«Це ж смішно. Це ж неможливо — померти у власному сні. Це всього-на-всього кошмар. Я закричу, почує мама і мене розбудить. Мама мене врятує...» — думала Марта. Але дівчина не змогла видати ні звуку. Вона просто залякла, як камінь. Ці кілька хвилин темряви здавалися вічністю.

Марта раптом відчула той смертельний холод десь зовсім поруч. Пронизливий, пекучий біль вчепився у зап'ястя її лівої руки. Чісь страшні довжелезні кігті тягли її до сліпого порожнього вікна, ще трохи — і Марта полетіла б, забрана нічним жахиттям.

Живе, рятувальне світло полилося з дверей. П'ятьма відступила, і до Марти знову повернулася здатність рухатися й говорити. Предмети набули нечітких обрисів, але навіть вже тоді було очевидно, наскільки все навколо змінилося. У затишній, теплій колісній кімнаті панував холод, страх і хаос. На порозі у мерехтінні свічки вимальовувалася мініатюрна постать Гортензії. Вона, мабуть, скористалася моментом відразу, коли зрозуміла, що діється. Очевидно, таке траплялося не вперше.

— Панни, ви живі? О, як добре, що мені вдалося висковзнути з кімнати, як згасло світло! — казала стривожена дівчина.

Пані Хризантема так і стояла, вчепившись міцно у спинку стільця. Її обличчя було бліде, як папір. Здавалося, вона вросла ногами в землю й так і залякла на якусь хвилину. Потім похитнулася і, зробивши крок, просто впала у крісло зі словами: «Який жах!» і «Все добре, все нормально».

Ступаючи ніжками по уламках скла, дерева і дорогих картин, Гортензія залишила свічу в одному з великих позолочених підсвічників й швидко пішла до шафи, що стояла в протилежному кутку кімнати, та дістала звідти якусь шкатулку. Мовчанка, що запала між ними, вщувала якийсь надзвичайний, неприродний страх, який охопив усіх. Жінки, а особливо Гортензія, намагалася вестися так, ніби нічого такого не сталося, але це їй погано вдавалося.

— Марто, ти поранилася? Тобі боляче? Я зараз допоможу! — сказала вона і підступила до неї.

— Я порізалась, але все добре, нічого страшного, — мовила Марта і простягнула поранену руку, вка-

зуючи панні на два перехресні порізи вздовж внутрішньої сторони зап'ястя.

— Ходімо, ходімо, тут не можна лишатися, — сказала Хризантема, схопивши її за плече.

— Ой лишенько, це щось зле, кажу вам, це щось зле! Ой! — забідкалася Гортензія, склавши молитовно руки. Під ногами у неї знову скрипіло скло.

Вони троє повернулися в іншу, теплу «червону» кімнату, де у каміні весело потріскував вогонь. Він, їхній рятівник, вітався добрим казковим світлом, даруючи спокій і проливаючи хоча б трохи ясності на нещодавні події.

Тим часом Марту навіть перестала хвилювати ця дивна ситуація з порізами і непроханими візитерами до дому на бульварі Флоріс. Її зацікавила сама господиня садиби. Усі ці хвилини вона просто сиділа у напівтемряві, опутивши голову вниз, і щось невиразно бурмотіла, споглядаючи свої білі руки, складені на колінах. Відблиски вогню грали на полах її розкішної сукні.

У тиші чулося завивання вітру, що гуляв «блакитною» кімнатою по той бік дверей, і брязкіт скляночок Гортензії, яка метушилась біля Марти. До неї долітали лише уривки слів Хризантеми. «Море», «магія», «відьма», «треба сказати капітанові». Ось це і все, що дівчина розібрала..

— Марто, ти в порядку? — спитала Хризантема, нарешті підвівши голову. Її очі були наляканими, навіть божевільними. Вона ніби з усіх сил намагалася щось пригадати, якусь важливу і життєво необхідну деталь, але не могла, і картала себе за це.

— Хто вони? Що то таке прилетіло сюди? Їх варто остерігатися? Так? — нарешті наважилася спитати Марта те, що її турбувало ще з миті, коли все раптом упало в темряву. Від такого несподіваного, але неминучого питання Хризантема ніби прийшла несподівано до тями, спробувавши нарешті встановити в голові хоч якусь послідовність подій і вчинків.

— Квіточко, — почала Хризантема розгублено і трохи невпевнено, сумніваючись, чи варто все одразу розповідати, — розумієш, це дуже темні істоти, ми живемо з ними ось уже тисячу років пліч-о-пліч і майже нічого про них не знаємо. Міщани називають їх Тінями. Та вони, швидше, нагадують привидів — розмиті чорні постаті, що блукають стінами, підлогою, будь-якою іншою поверхнею. Вони можуть набувати обрисів тіні якого-завгодно предмета — це найнебезпечніше, бо так їх не можливо упізнати. Кажуть, завдяки їм у жителів міста часто зникають цінні речі. Тіні — невловимі злодії, безкарні лиходії. Що може бути гірше?

Ось тому всі їх страшаться. Але головна зброя проти них — звичайне світло, простий вогонь зжирає найогиднішу і найжахливішу тінь, — закінчила Хризантема, твердо дивлячись Марті в очі і стискаючи її поранену руку. У Мартиних очах не було ні переляку, ні тої паніки, що охопила її спочатку. Там була лише цікавість — вона вперше зіштовхнулася з таким. Жага пригод здалася їй безмежною та непереможною рушійною силою.

— Виходить, вони — майже безтілесні, — спокійно стверджувала Марта.

— Так...

— То як тоді вийшло з вікнами? Щоб їх розбити, треба мати неабияку силу. Адже навряд чи то було просте скло?

— Так, — відповіла пані, з тихою тривогою розуміючи хід думок юної гості.

— Отже, це вже зовсім інша, темна магія. Хтось дізнався, що я у місті. Їм щось від мене потрібно. І сумніваюся, що тих Тіней цікавили якісь мої коштовності, бо у мене їх нема, а ваші — всі на місці, — твердо мовила дівчина, оглянувши кімнату прискіпливим поглядом.

— У тебе багата уява, Марто. Це якесь непорозуміння. Тіні останніми роками вельми рідко з'являлися у місті. Вартові їх не пускають... І про це швидко треба повідомити начальника варти, — раптом схопилася з місця жінка. — Як я раніше цього не зробила? — картала себе пані.

— Сидіть, я зараз, — метушилася Гортензія, — я доручу цю справу нашому Мак-Жаку.

— Хто такий Мак-Жак? — відволіклася Марта. — Можна його побачити?

— Звісно!

— Ні-ні, нема чого там зараз ошиватися! — сказала пані.

— Ну, будь ласка! Прошу вас! — усміхаючись, промовила Марта.

— Ні, все одно тут уже нічого шукати. Тіні вже десь гульбаняють собі над Північним морем. Лови вітру в полі! Точніше, над океаном. Та все ж звістку відправити треба, не чекаючи ранку, — скептично проказала Хризантема.

Далі буде...

БАЙКА

Олександр Шеремета

Розділ 1

Ляв сильний літній дощ. Вечір здавався іще похмурішим. Лише десь, на обрії, ледь пробивалось олов'яне сяйво заграви. Темно-сіре полотно небосхилу розривалося сліпучими блискавками, а по теренам звучно гуркотів грім. Наче білим простирадлом, вітер хвилями хилив дощову стіну. Важкі краплі тарабанили по черепичних дахах і ріками стрімко збігали в багнюку, продираючи собі шлях серед вулиць. Грозову симфонію доповнювало рипіння дерев'яних остовів просілих будинків. Потужний шквал вітру зірвав з головних воріт містечка Вільшанка оголошення про набір у регулярні війська князівства Чотириги і поніс ген за поле до Майського лісу. Ліс цей величезний і старий. Тамтешні могутні дуби ще досі тримають у своїх кронах витівкуваті хижі ліагр. Це раса диких, проте миролюбних людиноподібних істот, яка була жорстоко винищена людьми зі світу білого лишень за те, що мала інакший, темно-оливковий, колір шкіри та напрочуд величезні лілові очі. Зараз же про племена ліагр маємо можливість почитати у безсмертній праці професора Глатембергського університету Якова Йенсена. Син якого, Ян Йенсен, саме виїздить із діброви Майського лісу і прямує слабо-втоптаню стежиною до річки Драгля, що акурат омиває східний та північний береги містечка Вільшанка. Ян Йенсен витер краплі дощу з обличчя і крізь зливу розгледів темні силуети дахів. Наскрізь мокрий, він ткнув п'ятами в боки своєї вороно-чубарої кобили і чимдуж притулився до її шиї. Плямка, як Йенсен її назвав, коли запрягав у земській конюшні міста Толока, зірвалася в галоп і помчала до воріт Вільшанки. Він знав, що в цю пору лихо жде кожного, хто безтурботно снуватиме поблизу того лісу.

Увесь світ населяли усілякі містичні, магічні, живі та неживі істоти, та Майський ліс був прямо-таки сходьбищем різноманітної нечистої сили. Особливо нечесті тут розвелось одразу після страти останнього із племені ліагр, їхнього вожака та ворожбита, Корная Троута. Саме йому та його народу мали б завдячити люди за утримання тонкої грані між живими і неживими сутностями. Але нетерпимість до неподібних, зухвалість та сірість людей ударили сталевим молотом по життю мирних створінь. І похитнувся баланс, і розірвалася грань. Ліс за лічені дні перетворився на бісівську селитьбу. Кров невинних просочила його землю, вигодувала та напоїла уроджених в п'їтмі. Морок, чугайстер, нічниці, полудниці, упирі та інші бісові діти справляють у ньому свої весілля¹. А відьми тільки роздмухують кровожерливе пекельне полум'я. Усуціль довкола в повний місяць першої чверті вони влаштовують шабаші на лисих горах, жертвоприношення на капищах та гріхородницькі оргії з інкубами. Весь світ розрісся фантасмагоричним мором. Болотяники підстерігають у болотах, потерчата залоскочують необачливих в очереті, в борах валандаються неприкаяні мавки, а по полях шмигає вусатий дідуган, із хвостом, чорною шерстю та крилами, званий у народі Вихорем.

Спішившись перед вузьким протрухлим містком, таким тісним, що навіть бричка не проїхала б, Ян вхопив кобилу за вуздечку і повів серед занедбаних будівель, що доживали свій вік без людей, у самотності. Ось вона — колишня могутність Вільшанки, яка ще не так давно широко розкидалася вздовж річки Драгля, а зараз звузилась до масштабу невеликого дитинцю. Чорною пустотою віконниць хатки провадили пілігрима і його кобилу до високих дерев'яних воріт. Це був останній оплот вільшанців. Коли з лісу почала вилазити усяка нечисть, люди покинули свої господи і знайшли собі більш-менш безпечний закуток за високими стінами частоколу. Йенсен підійшов упритул до воріт і оглянув стіну, яка не так далеко вигиналась, утворюючи кільце навколо дитинцю. «Надійний високий частокіл, але де поділися вартові?» — подумав Ян, розглядаючи язичок вогню у ліхтарі, що жваво майорів над головою. Він грюкнув пару раз кулаком по вузьким дверцятим коворотів. На стукіт ніхто не відкликався. Після декількох спроб дверцята привідчинились, а зі шпарини виглянув арбалет.

— Хто такий? Із чим до нас? — грізно запитав хриплий голос.

— Служебник князівської канцелярії, його високості князя Местислава Толоцького, властивця Толоки, Белзу, Ладжину та північно-східного кордону Майського лісу. Дослідник та письменник Ян Йенсен із Бравії.

— Що ж це служебник Толоцький шукає, значить, у нашій скромній Вільшанці?

— Не пригоже тримати гостя у воротах, та ще й у таку погоду.

— Чхали ми на ваші юдолі¹! Запит дано чітко. Мо'гу повторить, якщо на вухо слабкий.

Йенсен заклав промокле світло-русе пасмо за вухо, дужче натягнув шкіряного каптура і дістав з-під пахви пожовклу грамоту, у котрій каліграфічно виведено: «Розшукується Карпо Чубей із Артанії. Той, хто впіймає злочинця, торбохвата, убивцю побожного старця, пріора Перечинського монастиря Авдикія Домініка Гликерія огн Мигдонія, та звабника доброчесних жінок, отримає винагороду: п'ять сотень гривень та хату із садком близ міста Толока». Під надписом краплями дощу розмивався

¹ Негоди.

поспіхом нашкрябаний вуглинкою портрет негідника. Ян струснув пожовклий та зіжмаканий клаптик паперу і простягнув до шпарини. «Опусти нижче!» — прохрипіло з-за арбалету. Службник приспустив руку. «Ще нижче!» — Йенсен простягнув грамоту на рівні свого поясу. За хвилику арбалет заховався в темряві шпарини, і ворота важко заскрипіли. Його очам розкрилася де-не-де вимощена округлим каменем широка вуличка із дерев'яними та цегляними будинками. Між житлами тіснились майстерні, крамниці та будинки лихварів. За декілька кроків, під пишним явором, причаїлася маленька криничка, а біля неї спустилася дерев'яна лавиця. Увійшовши на вулицю містечка, Ян так і не побачив гнівного придверного. І лише коли ковороти частоколу за ним зачинилися, він узрів маленького ва'вока. І як службник та письменник Ян Йенсен із Бравії одразу не розпізнав вавоцької говірки? Багато хто вважає їх олюдненими гномами, а деякі просто людьми патологічно-низького зросту. Самі ж вавоки переконливо стверджують свою спорідненість із гномами. Раса вавоків ніколи не славилась гостинністю чи дружелюбністю до людей, тому з них виходили пречудові воротярі та охоронці. Тим паче, попри малий зріст, природа ніскільки не обділила їх силою в руках. У всіх відомих історії війнах вавоки, як і їх бородаті побратими із славного Корбравела, перші рвалися у бій, а їхні загони наганяли страху на численно переважаючі раті.

— Вам знайоме це обличчя? — запитав Йенсен.

— Схожий, значить, він мені на того, що у нашого цирульника місцевого челядником підзаробляє. Збирає трави йому різні, інгредієнти всілякі у Майському лісі, значить, оскільки той страшисться туди носа свого сунути. Сам знаєш, службнику, всяка чортівня там мешкає.

— Де ж живе ваш цирульник?

— Він-то, значить, живе прямо по цій вулиці, остання хата правобіч. Там ще, значить, вивіска при дверях висить, не пропустиш. Але толку туди іти ниньки немає, — вавок поклав арбалета на стіл під навісом, витер начисто виголені щоки, висякався добряче і продовжив: — Знатник, значить, як і всі добропорядні люде, спить уже, зранку робота чекає. Громаді зілля, лічби усякі потрібні.

— А челядник його де? — прив'язуючи Плямку у деннику для пілігримів, запитав Йенсен.

— Не знаю, службнику, де він зараз, — розглядаючи свої черевики, відповів вавок. — Курва! Трясця його матері! Так із знав, що з ним щось не так, — вилаявся собі під ніс вавок і зачав повчально пояснювати: — Не можна, значить, довіряти тому, хто із тінню зріднився. Бувало, стою на стіні, дивлюся на покинуті господи, а тут цей чорт іззаду по плечі мене плескає, мовляв, чого не зустрічаю з хлібом-сіллю. Я зі страху мало в штани не наклав, а той посміхнеться і знову десь в тіняві зникне, — широко розплющив очі коротун. — Того мужика вже третій день усуціль не видно. Певно, холера якась у лісі клятому вчепила, а може, коло нас десь стоїть і слухає. Ти ж звідти прийшов, з лісу отого бісового, не бачив його там? — почухавши облісілу потилицю, пробубнів коротун. Йенсен у відповідь знизав плечима.

— Значить почекаю його, якщо ваша ласка. Де тут у вас горлянку можна змочити?

— Підніми, значить, довбешку догори, роззяв рота — і змочиш добряче, хе-хе, — пожвавлено покепкував вавок.

— А міцнішого нічого не знайдеться? — не розділив жарту Ян.

— Через дві хати, за рогом, правобіч знайдеш шинок.

Йенсен вдячно кивнув і почалапав по багнюці. Під його черевиками огидно хлюпало та чвакало. Стікаючи похилою вуличкою, струмочки дощової води просто-таки проборознили русла у багні, які прудко простягалися вниз до коворотів.

За рогом між бондарнею та кузнею вигідно улаштувався шинок, а при дверях його незграбно хилиталась затерта вивіска — «Холодні ноги». Вже за декілька кроків до нього було чутно гудіння, наче з вулику, — це гомін та рейвах доносились зо середини. Не встиг Ян підійти до дверей, як з них вилетіло двоє і зайнялися лупасити один одного по пиках. Галасуючи та шаркаючи за коміри, п'янички із грюканиною повалилися під накриття бондарні. Від діжок, бодней та ночов лишилися самі тріски та друзки.

Покачавши головою, Йенсен увійшов до шинку. Всередині ідуче смерділо брагою, капустою, гнилим оселедцем і часником. Службник, звиклий до порівняно чистих та охайних толоцьких таверн, ледь стримував огиду. У слабкому освітленні свічок та багаття в коминку, він розгледів п'ять столів, усі вони були зайняті місцевими завсідниками. Хтось, розкидаючи кубиками по столу, грав у «Свиню», хтось мірявся силами на руках, а хтось мирно дрімав, розлігшись на всю лавицю. Йенсен скинув каптура на плечі, неквапливо підійшов до шинкаря і замовив кухоль меду. Хоч у череві страшенно смоктало, він все ж не наважився відвідати тутешньої кухні.

— Звідки така цікава назва, «Холодні ноги»? — всміхнувшись, запитав службник.

Здоровезний шинкаря повернувся, поставив кухоль із медом перед носом Яна, поглянув йому у вічі чорною впадиною замість правого ока і відповів:

— На міфці шьому штарий швинтар був. Ошь ми прожвали оного «Фолодними ногами», — із пащі крем'язня в різні сторони розлетілася слина.

Він витер брудною, засмальцьованою фартушиною свої набряклі варги² і зник у п'їтми комори.

— Гей! Молодче! — кликав хтось із темного кутка. Йенсен огледівся і побачив закликавшого чолов'ягу.

Ян Йенсен із Бравії дійсно був досить молодим чоловіком, двадцять шість літ лишень від народження. Та, попри юний вік, він немалого досяг у науці, звісно не без впливу відомого прізвища. Йенсени склали цілу династію вчених, дослідників, істориків та фольклористів. А при князівському дворі їх завжди чекала робота пристава, служебника або писаря.

Ян запитально ткнув пальцем собі в груди.

— Так-так, ти, парубче! Бери свого читирняка³ та підходь, не бійся, — закликав просохлий від старості дід. — Що, сполошив тебе наш шинкар?

Йенсен кивнув та всівся напроти старця.

— Пригости старого чарчиною, старий повідає тобі цікаву історію, — попросив нещасний п'яничка, всміхнувшись двозубим ротом. Йенсен дістав щільно набитий мішечок, витяг пару монет і замовив співбесіднику сивухи.

— То він ще літ зо двадцять тому, — збадьорившись, почав дід, — як молодшим був, поплентався до того бісового водоспаду, що у Майськїм лісі. Хлопці мовляли, там красуні-молодиці ясноволосі тіла свої божественні омивають, то й він, дурень, зірвався туди на промисли. Не знало іще молоде, що від перших погромів проти ліагр тих світїм нечисть всяка розповзатися почала. Хех, хтів же, певно, любовією там обзавестися... — гірко посміхнувся дід і важко зітхнув. — Як розказував, повернувшись, що дівки ті дійсно неземної краси. Вони геть голі-голісінькі купалися під водоспадом, пісень чарівних співали. А на березі пан⁴ із цапиними ріжками та копитцями на сопілці грав. Як одна з тих мелюзин взріла шинкаря на галявині, одразу почала приспівуючи закликати. Казав, що ноги його самі містичним чином поволокли до водоспаду того. Коли підійшов, нахилився над водою, та без церемоній йому пазуристими рученьками по щокам гладити зачала. Інші також попідпливали, покрутили своїми цицьками та й зайшлися веселим реготом. Пан же, пританцьовуючи, награвав веселу мелодійку. Коли шинкар у кришталево-прозорій воді узрів кістки людські і черепи, втямив, що за мить і свій кістяк складе на тому днищі. Той хтів було утекти, а та курва кігтями довжиною з мій мізинок, — дід показав свого перста, — вчепилася бідному в шию і до себе у воду зайнялася тягти. Очі тих красунь налилися кров'ю, а сміх змінився сичанням та виском. Казав таким дзвінким, проникливим, ліпшим од верещання свині перед забоєм. То він їй з переляку кулачиною між очі як трісне, та аж зірки порохувала. Бідолаха зірвався навтіч і мчав куди очі бачили. Казав, так біг, що аж в зеньках темніло. Тей він не взрів гілячку і зловив її оком. Ось так калікою лишився. Як казав один наш покійний риболов, біда вимучить, біда й виучить, — важко зітхнувши, дід перекинув чарку сивухи і закусив шматком сала. Йенсен розуміючо кивнув.

Його перейняла історія шинкаря лише як оповідка про містичних істот, які населяли світ. Сидячи у добре захищеній ратуші із десятком зразкових ратників на варті, він знав про надприродні сутності лише із книжок або переказів люду. Тим паче, сам князь Местислав видав постанову про заборону будь-яких згадок про нечистого, мотивуючи це тим, що забобони та марновірство негативно впливають на настрої громади. Нинішній же пріор Перечинського монастиря Нифонт Памфіл II люб'язно підписався під розпорядженням і, не забарившись, під час консиліуму магістрі увінчав свій декрет, суттю якого було попередження усілякого марновірства. А згодом ввів деякі корективи: до «марновірства» приписав ще й «іновірство», а «попередження» замінив на «тілесні покарання» та навіть «публічну страту». Сам Йенсен не був прихильником такої зухвалості сановників і завуальованості відомостей про надприродні сили, так як прості люди вже не знали, кого їм більше боятися. Одні удавано подались у вірування, інші чекали свого вироку, який, мов сніг на голову, в будь-яку пору міг звалитись на кожного, а найвідчайдушніші поховалися в лісах. Саме через це Йенсен вирвався із канцелярії. Робота у «золотій клітці», де усі папери наскрізь просякли кров'ю невинних, яких запідозрили у марновірстві чи чаклунстві, ставала нестерпимою. Темні хмари насунули на небо над Толокою. Та й не тільки там, уся колись могутня імперія Гольтхейм похмурніла у смуті. Троє малолітніх синів покійного короля Драгомира I під впливом слабоумної матері-королеви та зажерливих регентів розсварились між собою. Тривалі чвари та постійний поділ влади зробили своє діло. Імперія занепала. Голод та зубожіння розсіялись містами і селами. Васали начхали на своїх сюзеренів та самовільно встановили особисту владу і порядки у підвїдомчих ленах. Роздроблені землі очолили амбітні князьки та корольки. За десяток із лишком літ не раз ці землі омивались кров'ю простих вояків, які клали свої життя у безглузких міжусобних війнах. Ріки багрянїли від грабіжницьких набігів одного лєну на інший. Врешті-решт,

² Губи.

³ Напівсолодкий вид питного меду.

⁴ Пан, Фавн, Сатир.

втрапивши свій вплив у добрій половині земель, троє монарших дітей після похорону матері розділили між собою ще й столицю. Колись могутнє розвинене місто Гольт на карті імперії нині позначається як: Вестгольт, Нордгольт та Остгольт. Війни, чвари, тиранія церкви і без помочі нечистої сили спустошують світ...

Самовільний розшук та арешт злодія із Артанії був лише приводом. Йенсену як письменнику, нащадку знаного дослідника хотілось послухати розповідей, історій, билин. Йому хотілося свободи та пригод.

— А ти відкіль і за чим у нашій Вільшанці? — дід насилу дожував шматочок сала і по-господарськи відригнув. Ян хотів було відповісти, але у двері вломила група молодиків у брунатних сермягах⁵ та парчевих жупанах. Разом із ними була дівчина у підперезаній широким поясом вишитій сорочці, спідниці та зелених чобітках — сап'янцях⁶. На її тендітних плечах висіла розстебнена камізелька⁷, а на тонкій шийці вигравало бурштинове намисто. Це була група скоморохів. Святково, мов на весілля одягнені, вони зачали грати, а дівчина співати і витанцьовувати. Її довга, груба, солом'яного кольору коса у ритм танцю підстрибувала на пишних високих грудях. Йенсен відсьорбнув меду і поринув у безжурну нескінченність дівочих очей. Сяйво їх, наче небесна блакить, неначе глорія, заворожило та прикувало його погляд. Гамір, сповнений музикою, стукотом каблуків та плескотом в долоні, калейдоскопом марився у тьмяній обставі шинку. Службеник згубив тонку нить дійсності. Байки старого дідугана, місія ловлі вбивці — усе це стало несуттєвим. До других півнів⁸ Ян Йенсен влаштував сиденьки, пив мед, сивухою не гребував, гостей пригощав. Чому б і ні? Декілька монет із того мішечка, що незграбно тріпався об стегно Йенсена, вистачало, щоб потішити випивкою усіх присутніх в шинку. Чого тільки коштувала Корбравельська домаха в інкрустованому черепашковим перламутром шабельтасі. Одним влучним помахом можна було зняти голову комарові, що в'їдливо дзижчить перед носом. Після кількох перехилених чарок він подався в танок і зайнявся знайомитися з красунею, яка полонила його думки. Їх палкі витанцьовки та п'яні піруети на дубових стільницях стали головною подією у шинку з часів старого Антіна Шевчука, прадіда нинішнього шинкаря. От він вмів впоряджати такі досвітки, що аж шинок підстрибував.

Уздовж річки, поміж занедбаних рибальських хиж просувався втомлений вершник. З-під промоклої відлоги, яка просто-таки прилипла до його маківки, він байдужо оглянув частокіл дитинцю. Там, за стіною, його чекав цирульник із винагородою за нелегку роботу в Майському лісі. Задля здобутку цінних алхімічних інгредієнтів йому не раз доводилось вступати в бій з бісівськими істотами, лишень від вигляду яких стигне кров у жилах. Три дні і три ночі він не знав сну чи бодай якогось покою. Навіть у ясний день в тіняві густого лісу його могла спіткати небезпека. І ось довгоочікуваний відпочинок чекає його в коморі будинку цирульника. Там є усе, що потрібно: ліжка, стіл, стілець, шапка із книгами, навіть точильний камінь для загострення клинків. А добродушний знатник щедро віддячить за працю та ще й тарілкою юшки якоїсь пригостить. Для порядку запитає про самопочуття, радісно всміхнеться і понесеться в свою підземну лабораторію. Стороннім вхід туди був забороненим, але інколи він впускав свого челядника задля пояснення всієї важливості його непростой праці. Мовляв, характер, стан, склад інгредієнтів має величезний вплив на результат у приготуванні зілля, припарки чи отрути. Показував фази спряження, перегонки, трансмутації та преципітації компонентів. Ночами трудився над якимось дослідом, експериментами, а вдень людям лічби усякі продавав. Що він там винаходив, до якої істини докопувався, ніхто й гадки не мав, але клієнти в нього були завжди. Його крамниця вважається третім по важливості місцем у Вільшанському дитинцеві. Половина нечисленного населення в церкві сповідує шлях до блаженства божого через покаєння і воістину праведних цілей, інша половина вдає, що прагне того ж, але при тому ні краплі не стидається в шинку заливати сливу, а решта, в основному жінки, бігають до цирульника за усілякими примочками: для краси, сімейного щастя і пробудження бажання у своїх чоловіків.

Вминаючи свіжу багнюку, вороний кінь поволі ніс вершника попід частоколом до вцілілого гумна. Розумна тварина знала, що на тому току її чекає наготоване сіно. Це було потаємне місце вершника, про яке знав лише він сам і молодий хлопчина на ім'я Голько Кринич, який потайки допомагав йому. Раз по раз у нічну пору він чистив стійло, заготовляв сіно, за що отримував пару мідних монет. Вершник спішився, підвів жеребця до воріт гумна, у яких уже чекав всміхнений Голько.

— Доброї ночі, пане Чубей. Як цього разу обійшлося? — витираючи шмарклі з-під рябого носа, поцікавився Голько.

⁵ Верхній одяг, обшитий біля коміра, на рукавах та біля кишень червоними мотузками.

⁶ Зелені чобітки із сап'янової шкіри.

⁷ Жилет, безрукавка.

⁸ За північ. До середини ночі.

— Згодиться, — буркнув вершник. — Сіна наносив?

— Аякже! — бадьоро зашморгав хлопчина і зайнявся прив'язувати коня. Карпо Чубей знав, чого цей малий проноза так тішиться. Грошей чекає.

— Дощ ущух, почекаєш на вулиці, винесу твою платню.

— Ага. Три мідяки, пане.

— Чого ж це три? — нахмурився Чубей.

— Я в дощ, пане Чубей, сьогодні працював. Геть змок. Бачте, як з носа біжить, — і шморгнув хлопець, покірливо поклонився і шмигнув за двері.

Чубей, не зводячи погляду з дверного прорізу, поліз рукою під дошку в підлозі і вийняв мішечок з монетами. За хвилину він вийшов і сунув у руку Криничча чотири затертих мідяки. Хлопчина потеревбив їх між пальцями, тремтячи від радості, обійняв вершника і побіг до задніх воріт частоколу. Легенько посміхнувшись, Карпо провадив його поглядом. «Хороший хлопчина цей Голько, — подумав Карпо, — щирий та відданий. Мало таких нині стрінеш». Він зник у пільмі занедбаного гумна і почав підраховувати суму винагороди за хабар.

Малий Голько майже добіг до воріт частоколу, як неподалік побачив трьох молодиків у парчевих жупанах. Парубки весело й бадьоро йшли від однієї з покинутих хатин, що хилилась на березі річки коло водяного млина. Вони задерикувато свиснули Гольку, і він зупинився. Знав неборака, що його чекає, знав, що і втеча не врятує, все одно покидьки перестрінуть в дитинцеві. Ноги його зрадливо підкошувались, а на очі накопили сльози, та він мужньо стояв і чекав, доки ті підійдуть.

— Гей, засранцю! Чого поза дитинцем блукаєш? — запитав один із скоморохів. По теренах пролунало виття вовка, неподалік йому відповів інший. Голько благав усіх святих провалитись крізь землю і не бачити, що буде далі.

— Ти не чув постанову пастора? — додав інший. Голько міцно стиснув монети у жмені. Він був дуже наляканим, стидався навіть шморгнути носом, хоча здавалось, ось-ось по губам потече. Знав він також, що треба чимось відповісти, чимось грізним, як би це зробив Карпо Чубей, але на думку нічого путнього не спадало. Страх прикував його і зціпив йому уста.

— Бовдуре, ти оглух? До тебе звертаються! — штовхнув малого один із них.

— З ким це ти там лясни точив? — вони продовжували засипати його питаннями і погрозами. Один з них так розгарячувався, що влупив малого по носі. Голько упав, але швидко підвівся. Рукавом витер змішану зі шмарклями кров і в гніві дав кривднику між ноги копняка. Той завив від болю і впав на коліна. Його братчики вхопили Криничча, надавали стусанів і потягли в дитинець, мовляв, зранку плебан розбереться, що з малим нахабою робити.

Карпо потрусив головою, надавив пальцями на вії, щоб хоч трохи зняти втому з очей, і продовжив рахувати у тьмяному світлі свічки. Його ще чекала деяка робота. Треба було підрахувати пляшечки з-під зіль, кількість використаних сангмалів та інші магічно-алхімічні дрібниці, без яких його ремесло було б неможливим. Не кожна бісівська сутність боїться гострої шаблі з крицевої сталі. Не кожному вдасться рубанути лезом, ба, не всі вони із плоті і крові. Ось тоді стають в нагоді магічні дрібнички цирульника. Чубей розклав спорядження по підлозі і зайнявся рахувати. Враз його щось зупинило. Він закам'яніло втупився в пляшечку з-під зіль, яке допомагало краще бачити в пільмі. Десь, знадвору, долинав людський крик, а перебивав його несамопитий дзвінкий лемент. Нелюдський, пронизливий, диявольськи зловіщий. Він прислухався і розчув благання про допомогу. Вибігши на вулицю, він вловив, звідки лунали крики. Вони доносились із покинутої мірошникової хати.

Служебник князівської канцелярії отямився сам-самісінький у незастеленому ліжку посеред похмурої кімнати. Він розплющив очі і насилу підвів зважнілу голову. Суглоби згинались із титанічними зусиллями. Усе тіло ломило нічим болем, а під оком жарів набряклий синець. У тіняві розгледілись обшарпані стіни, густо встелені килимами павутиння. Через розчахнене вікно повіяло свіжістю, яка розігнала спертий запах сирості. Дощ вже вщух, лише краплини, ліниво крапаючи із ринв, нагадували про зливу. Знадвору лунало дзвінке тьохкання соловейка, цвіркання цвіркунців та угукання пугача. Йенсен спустив ноги на запорошену пилюкою підлогу і потер долонями по плечах. По його спині побігли дрижаки від протягу та страху. Він не міг відділити сновидіння від дійсності. Усе плило. Імлюю сльозилося в очах. Скриплячи підлогою, він направився до вікна, через яке розгледів покинуті хатки і стіну частоколу ззовні. На небі з-за хмар визирали зорі та місяць у повній. Він, наче човник серед грізного моря, плів між сірих хмарин, то зануриться у них, то знову з'явиться. Вдихнувши на повні легені свіжого повітря, служебник хотів було закрити віконниці, але його спинив гучний пронизливий звук. Десь далеко на сході луною прокотилося виття вовка. За мить трохи на південь йому відповів інший. Йенсен протер очі і з жахом усвідомив, що не спить і не марить. Що трапилося? Чому він у цій покинутій хатині? У голові кружляли тисячі думок і запитань. Чухаючи потилицю, його рука заціпеніла, а серце несамопито закалатало. У синяві місячного світла заграли тіні. Вони мерехтіли та

метушилися у гротескному вихорі. По горищу луною пробігло тупання ніг. Потім жалібний жіночий стогін, який обернувся у несамопитий осатанілий зойк. Вітром чи якоюсь сторонньою силою віконниці із гуркотом захлопнулися.

Все стихло, лишився тільки важкий подих позаду.

Йенсен налякано обернувся — нікого. Знову стогін, плач і квиління. На подвір'ї щось зашурхотіло, а десь недалеко прозвучало зловісне завивання. То були не вовки. Не підійде цей звір так близько до людського поселення. Це перегукувались вовкулаки. До третіх півнів вони правують свій бал. Це їхня пора, це їхня година. Наляканий до біса, письмак, збираючи собою павутиння, ринувся у сіни, де, ледь заступивши за поріг, побачив у коморі жінку. Вона стояла непорушно, опустивши голову долілиць. На її тонких сухих плечах звисала до п'ят брудна ляна сорочина. Здавалося, це марево, яке ось-ось розтане у повітрі, зіллється із темрявою. Але проклята бестія нікуди не збиралася щезати. Це була крикса, або, як її частіше називають, нічниця. Заложна, неприкаяна душа жінки, яка після смерті спокутує свій найбільший гріх — заздрість. Уста Йенсена заціпеніли, а у горлі застряг крик відчаю, коли нічниця підняла голову і крізь чорні пасма поглянула на нього своїми злими мертвими очима. Згаслі світлосірі райдужки, наче скельця, недвижимо вступились у задвірки душі служебника. Її обличчя скривилось у страховидній гримасі. Посинілі уста неприродно широко розкрились, оголюючи пожовклі зуби, а з горлянки роздався пронизуючий, звучний лемент. Йенсен, задкуючи до хати, поточився і упав під припічок. Віконниці розчахнулись і знову зачинилися. По хаті, наче норавливий кінь, брикалося ліжко. То піднесеться кружляючись до стелі, то раптом гримне додолу. Не торкаючись підлоги, крикса плила повітрям, наближаючись все ближче, а її виск просто-таки зводив з розуму. Наляканий до сивини письмак витер кров, яка виступила з вух, і почав молитися. Молитися так голосно, щиро і відверто, що усі боги на світі мали б його почути. В останню ж мить, коли мертвецьке тіло випросталось над Йенсеном, коли всеньке життя промайнуло перед очима, а сивина доценту розфарбувала його довге волосся, у хаті спалахнуло сліпуче сяйво. Крикса, ніби призиваючи до неба, потягла руки до стелі і разом із сяйвом зникла у п'тьмі.

Вкрай шокований служебник побачив над собою статний образ, який простяг йому руку помічі. Сил не вистачало навіть для дихання. Саме через лемент крикса витягує усю життєву енергію людини. Ще б якусь мить — і Йенсен склав би компанію блукаючим у п'тьмі заложним душам. Незнайомець присів поряд навпочіпки і простягнув пляшечку до його уст. По горлянці потягнулась в'язка, гірка на смак рідина. Розкашлявшись, гидливо сплюнувши, Ян прийшов до тями. В очах усе каламутніло, у вухах в'їдливо щось дзинчало, а стукіт у скронях стискав мізки. Він не подужав хуртовину в голові, і його знудило. Плечистий чолов'яга у конопляній сорочині, смолянисто-чорному чемлітові та вовняних ногавицях узяв Йенсена під руку і підняв на ноги. Знесилений служебник підвівся і поглянув на рятівника. Перші промені сонця сором'язливо заглядали у віконця хати і осяювали худорляве світле обличчя. Поверх тонких уст чорніли хвацькі, повислі нижче підборіддя вуса. Голова сяяла лисиною, а від маківки до чола тягнулась груба чуприна. Його очі блискали спокоем, рівновагою та цинізмом сурового батька, який зі співчуттям, та більше презирством дивиться на шкідливого сина, якому непереливки прийшлося за його ж бездумні витівки. Стерши долонею полуду з очей, Ян впізнав незнайомця і в іронічній посмішці ледь-видно потягнув куточки вуст. Це був Карпо Чубей. Той самий мерзотник, крадій та звабник порядних жінок, який убив пріора Авдикія огн Мигдонія.

Далі буде...

у пошуках
коханої...

ПОРТРЕТ З МИАУЛОГО

Ольга Кай

Умісті цвіли каштани. Ошатні свічки над оберемками пухнастого зеленого листя прикрашали проспекти і сквери, парки і подвір'я. Місто було схоже на іменинний пиріг, і навіть сіре дощове небо вже не здавалося похмурим. Під прозорими краплями плакали півонії, розквітав травень.

З напівзруйнованої трансформаторної будки, що стояла посеред тихого двору на одній з вулиць великого міста, вийшов чоловік — кремезний, міцний, на вигляд невисокий. Він мружився так, ніби на вулиці яскраво світило сонце, і трохи розгублено тер скроні, напівприховані прямим каштаново-мідним волоссям.

Чуже місто зустріло його дощем, і людей на вулицях було небагато. Ховаючись під різнобарвними парасольками, вони дивилися під ноги, щоб не промочити взуття, необережно ступивши в калюжу, і тому не звертали уваги на прибулого. Лише малий хлопчик, якого міцно тримала за руку матуся, здивовано кліпнув фіалковими очима і ще довго оглядався на дивного незнайомця. Антуан Робер де Ковін'ї струсив з плеча прилипле павутиння, виправив шнурівку із золотою ниткою на рукаві — єдину прикрасу його улюбленої темно-зеленої дорожньої куртки — і неквапливо попрямував до просвіту між двох чотириповерхових будинків.

Поспішати було нікуди. Якщо вона справді тут, у пошуках може минути чимало часу, а поки варто роздивитися, щоб зрозуміти, куди ж він насправді потрапив.

Оминувши ріг будинку, він на мить зупинився, проводжаючи поглядом блискучий екіпаж, не запряжений кіньми, який пронісся на величезній, майже неможливій швидкості. Однак не годилося людині його віку та становища роззиратися навсібіч, немов хлопчиськові-простолюдинові, і граф де Ковін'ї пішов узбіччям, намагаючись не зважати на різнобарвні екіпажі, що раз у раз із шурхотом пролітали повз нього.

Місто було схожим і несхожим водночас на ті міста, які йому доводилося бачити: вулиця незвично широка, навкруги чисто, від води, що мутнуватим потоком стікає дорогою, не смердить поміями, повітря трохи тхне горілим, від чого неприємно стискає горло, але ще пахне дощем і свіжим листям.

На вивісках біля дороги — великі написи... Дивно, можна подумати, люди, які ходять цими вулицями, геть усі вміють читати. Незнайомі літери склалися у щось, зрозуміле не більше за прадавній клинопис, та графові було цікаво, що ж таке важливе написали міські володарі для місцевих жителів, та ще не найгіршого художника найняли — люди на картинах немов живі, тільки-но не рухаються.

На ганок будинку, повз який він проходив, вийшла жінка. Вона розкрила над головою квітчасту парасольку, але хлопчик в яскраво-блакитній курточці, який вискочив із дверей слідом за нею, не бажав ховатися і з радісним вереском вибіг під дощ.

— Максимку, нумо повернися! Ти ж промокнеш!

Слова незнайомої мови спершу здалися невиразним щебетом, та раптом Антуан Робер усвідомив, що розуміє зміст сказаного — отже, не обдурич чаклун...

Він ішов далі, повз неймовірні палаци із дзеркальними стінами, повз високі стовпи, між яких простягнулися довгі троси, повз людей під строкатими парасолями, одягнених яскраво, але бідно — ні оксамиту й парчі, ні дорогоцінного шиття. Дощ ущухав, окремі краплі кришталевими намистинами зривалися з неба і падали на вимитий тротуар. Хмари розійшлися, й у невеликий просвіт, мов у шпарину, визирнуло сонце.

Серце здригнулося і стислося. Антуан Робер де Ковін'ї зупинився, роззирнувся, намагаючись непомітно роздивитися обличчя перехожих, але щось усередині вперто повторювало: "Не вона, не вона"... Але ж вона може бути зовсім не схожа на ту себе, яку він знав, — так сказав чаклун, от лише графові де Ковін'ї це було байдуже: він готовий знайти її серед багатьох тисяч, вгадати під будь-якою маскою, і тому, корячись голосу серця, йшов чужим містом, немов тримаючи в руках дороговказну нитку.

* * *

Двоє дівчат прогулювалися тінистою алеєю. Вища на зріст, із круглим, майже безбарвним обличчям та пишним морквяно-рудим волоссям, зібраним у хвіст, доїдала шоколадне морозиво. Інша — невисока брюнетка з небесно-блакитними очима — капризно морщила носик, розмовляючи з кимось по телефону. Потім зітхнула, закрила свою "розкладачку" і сховала до замшевої сумочки зі стразами.

— То що там? — спитала руда.

— Думала, Ігор нас забере, а він не може! Каже, що не може...

— Гарзд, Таню, зловимо маршрутку! — руда облизала пласку дерев'яну паличку, що лишилася від морозива, та зім'яла обгортку. — Зупинка ж поруч із домом!

— Ну, то й що? — брюнетка знизала плечима, граційним жестом виправила волосся, удостоївши

зверхнього погляду хлопців, які проходили повз. Ті ще кілька разів озирнулися на її струнку фігурку, щось гукнули вслід. — От я скажу Ігорю все, що про нього думаю! Ще проситиме в мене вибачення!

— Можливо, він дійсно не може? — обережно припустила руда. — Поїхали! Все одно маршрутки вдень порожні...

— О, Нінко, дивись! — перебила Тетяна, вказавши на вітрину магазину одягу. — Сьогодні розпродаж! Я давно збиралася зайти до них, подивитися, що новенького завезли...

— Кларисо! — закричав хтось голосно і шалено.

Дівчата озирнулися на крик і побачили чоловіка років тридцяти в дивному одязі: темно-зеленій куртці зі шнурівкою на плечах, ліктях і грудях, коричневих бриджах і високих чоботах.

— Кларисо! — чоловік з перекошеним обличчям біг прямо на них.

Дівчата відступили вбік, аби пропустити божевільного, та замість того, щоб минути їх, він широко розкинув руки з величезними долонями й обхопив худеньку Таню, змусивши її спершу завмерти від жаху, а потім тоненько скрикнути.

— Клариса, Клариса...

— Пусти! — заверещала Тетяна. Її руда подружка отямилася й заходилася бити незнайомця по спині й плечах. — Пусти!

Нарешті він звернув увагу на її спроби вивільнитися й відступив, продовжуючи дивитися на дівчину божевільним поглядом.

— Клариса!..

— Я не Клариса! — брюнетка поквапилася відійти від нього, спотикаючись на підборах.

— Недоумок, — неголосно проказала руда, підхопила подругу під лікоть і потягла далі.

Чоловік кілька секунд проводжав їх поглядом, але раптово забіг уперед і, перестрівши шлях, спробував схопити Таню за руки. Та знову заверещала, а її подруга замахнулася сумочкою, цілячись незнайомцеві у голову. Втекти від нього на підборах у дівчат не було надії, але чоловік зненацька відступив. Він мав водночас щасливий і розгублений вигляд.

— Кларисо, ти мене не пам'ятаєш? Зовсім не пам'ятаєш? Це я, твій чоловік...

Блакитні очі брюнетки розширилися від жаху, дівчина позадкувала, і, знову спіткнувшись, ледве не впала. Незнайомець смикнувся вперед, але руда Ніна встигла першою і, підтримавши подругу, змахнула рукою, намагаючись вдарити чоловіка в обличчя. Той ухилився, та на Тетяну більше не кидався, зостався на місці, дивлячись услід дівчатам, які швидко віддалялися.

Ніна часто й насторожено озиралась, а коли Таня, втомившись бігти на підборах, сповільнила ходу, прошепотіла:

— Скоріше! — й у відповідь на нещасний погляд подруги додала: — Він іде за нами.

Дівчата перейшли дорогу і бадьоро, наскільки дозволяло взуття, попрямували вздовж вітрин магазинів. Незнайомець був збентеженим, але продовжував цілеспрямовано йти за ними.

— Я боюся, — зізналася Тетяна. — А якщо це маніяк?

— Давай піймаємо маршрутку, — запропонувала Ніна.

Вона махнула рукою, й одразу біля тротуару зупинилася біла "газель". Дівчата заскочили всередину, Ніна зачинила двері, й маршрутка рушила.

— От і все, — заспокоїла Тетяну подруга, — тепер він нас не знайде.

* * *

Клариса... Так, немає сумніву, це була вона! Таке ж обличчя, та ж тендітна статура. Лише волосся інше: не світло-русьяве, з медяним відтінком, а темне. Темніше, ніж у нього. І одяг... жах! Своєю Кларису в подібному він ніколи й уявити не міг, але граф де Ковін'ї встиг помітити, що жінки тут одягаються так, як не дозволила б собі вийти перед люди і найвulgарніша підопічна пані Аліси, хазяйки "веселого будинку". Клариса у напівпрозорій світлій блузі та неймовірно короткій спідничці йшла в компанії якоїсь високої дівахи у штанях. Щось казала, капризно морщила акуратний носик і була неймовірно прекрасна.

Коли він побачив її, всередині все перевернулося. Довгий місяць безпробудного похмілля й тужливої безнадії забулися враз. Клариса! Жива. Жива...

Він думав, буде готовий, якщо кохана його не впізнає. Вірив, що Клариса не може не впізнати, і тому, мов божевільний, розгубивши гідність і розсудливість, обіймав її, не помічаючи, що Клариса,

його Клариса, кричить, виривається, що вона боїться. А коли зрозумів, не зміг змусити себе відступити одразу — йшов за нею. Йшов доти, доки перелякані дівчата не заскочили в зупинений на ходу білий екіпаж. І поїхали.

Чоловік не намагався їх наздогнати — знав, що даремно. Однак Антуан Робер де Ковін'ї був не з тих, хто піддається відчаю — чаклун обіцяв, що Кларису чоловік знайде, де б вона не була. Зупинившись на перехресті, чоловік зосередився на внутрішніх відчуттях, й одразу, немов шукач, відчув чіткий слід, що тягнувся крізь вулиці й проспекти. Клариса була десь там, за переплетенням доріг, нагромадженням будинків, за потоком людей, які поспішали вмитим дощем містом, і Антуан Робер пішов до неї, безпомилково вгадуючи напрямом.

* * *

Сьогоднішня подія ніяк не виходила з голови, але за читанням Ніна забула про дивного незнайомця і побоювання не на жарт переляканої подруги. Від читання її відволік телефонний дзвінок.

— Ніно! — Тетянин голос у слухавці тремтів від переляку. — Ніно, я не знаю, що робити! Може, подзвонити в міліцію?..

— Стривай, що трапилось?

— Ти у вікно подивись!

Подруги жили в сусідніх будинках, і навіть могли б зазирнути одна одній у вікна, якби в когось із них був бінокль або далекоглядна труба. Ввечері силует Тетяни, застиглої біля підсвіченої жовтим світлом фіранки, було б видно Ніні, якби перелякана дівчина завбачливо не вимкнула світло.

Ніна теж поспішила клацнути вимикачем і, підійшовши до вікна, відсунула важку порт'єру. Вона вже здогадувалася, що, а вірніше хто так налякав Тетяну, але таки здивувалася, побачивши на лавці перед під'їздом подруги сьогоднішнього чудернацького незнайомця. Скуйовджене каштанове волосся, плечиста статура в дивному одязі, завдяки якому його важко було не впізнати...

— Так... — Ніна хмикнула у слухавку.

— А до мене зараз Ігор приїде. Ми збиралися разом кудись з'їздити... Ніно, що робити?

— Що робити? — Ніна знизала плечима, замислено накручуючи на палець пасмо морквяно-рудого волосся. — Твій Ігор, ти казала, каратист?

— Дзюдоїст, — виправила її подруга.

— Яка різниця?.. Ну, дзюдоїст. То чого ти боїшся? Якщо цей божевільний до тебе поткнеться — Ігор його і відлупцює.

— А раптом він озброєний? — майже простогнала Таня.

— Та несхоже, — невідомо чому вирішила Ніна.

На подвір'я вїхало блискуче чорне авто. Тетяна зітхнула.

— Це Ігор? — здогадалася руда.

— Так... Ніно, що мені вдіяти? Я боюся! Це точно якийсь маніяк. Адже він якось мене знайшов, певно, давно вистежував, а я й не помічала... Я не хочу, щоб Ігор із ним побився!.. Ой, зачекай!

Пілікання мобільного телефону обірвалося, і Ніна почула, як подруга привіталася з Ігорем і сказала, що він може підніматися. Дівчата стежили, як хлопець вийшов з машини і зник у під'їзді — божевільний, який сидів на лавочці, зовсім не звернув на нього уваги.

— Коли будете виходити, сховайся за Ігоря, — порадила Ніна, — може, цей псих не помітить...

— А може, краще викликати міліцію? — безнадійно припустила Тетяна, та пролунав дзвоник, і дівчина, нашвидку попрощавшись із подругою, пішла відчиняти двері.

Ніна вимкнула телефон і, поклавши слухавку на підвіконня, залишилася на своєму посту спостереження.

* * *

Двері були замкнені. Люди зрідка входили й виходили, але таємничий замок не впускав Робера всередину. Він сів на лавку перед будинком, відчуваючи, що Клариса знаходиться тут, зовсім-зовсім близько. Вже усвідомивши, що кохана його не впізнала, Антуан Робер вважав, що йому конче необхідно все їй розповісти, і тоді вона обов'язково згадає... Та треба поговорити з нею спокійно, не лякаючи, а як це зробити, його світлість поки не знав.

Двері під'їзду прочинилися. Може, чоловік не помітив би свою Кларису, яка ховалася за спиною високого хлопця у чудернацькому одязі, та відчув її різко і сильно, і, підвівши очі, вперся поглядом у темну маківку дівчини.

Клариса, все ще ховаючись, причому, ховаючись саме від нього, підійшла до блискучого чорного екіпажу, низького й незручного, такого ж незвичайного, як усі екіпажі в цьому місті, що рухалися немов самі по собі, під дією якоїсь невідомої сили. Граф не вважав це за чаклунство, лише подивувався винахідливості тутешніх умільців. І ще він якось зрозумів, що екіпаж цей — неймовірно дорогий, а молодий хлопець, його власник — напевно, багатий. Це відчувалося в поведінці юнака, промальовувалося у виразі обличчя. Сам не аристократ за походженням, Антуан Робер отримав титул у нагороду за вірну службу його величності, за відвагу на полі бою, проявлену трьома братами Ковін'ї. Старші не дожили до врочистої церемонії, щоб прийняти почесні, і титул графа дістався Антуанові, який поступався їм віком, та аж ніяк не відвагою. Ковтнувши світського життя, новоявлений граф швидко навчився визначати тих, хто домігся становища в суспільстві власними зусиллями, від тих, кому все дісталось від предків, і було сприйняте як належне.

Хлопець, який супроводжував Кларису, начебто не злякався, коли Антуан Робер попрямував до нього, і, запхнувши дівчину до свого екіпажу, всміхнувся.

— Чого треба?

Без зайвих слів граф де Ковін'ї відсторонив молодика вбік. Той пручався, і навіть спробував застосувати якісь хитрі прийоми, але у відставного вояка сил виявилось набагато більше, як і досвіду. Відкинувши хлопця від чорного екіпажу, Антуан взявся за ручку на дверцятах, і та піддалася, коли пальці намацали приховану кнопку-клавішу.

Клариса відсахнулася й скрикнула — неголосно, прикривши уста довгими пальцями. Обличчя сплотніло, очі від страху були глибокими й темними, мов дві криниці. Саме цей погляд і змусив чоловіка завмерти, а потім пальці хазяїна екіпажу вчепилися у плечі. Антуан устиг відхилитися від удару й, розвернувшись, жбурнув хлопця на землю.

Відчинивши протилежні дверцята, Клариса вискочила з екіпажу і з криком кинулася до свого супутника, а коли той, брудний і розсерджений, підвівся, з жахом дивилася на Антуана з-за плеча молодика у строкатій куртці.

Мабуть, у цьому житті й у цьому часі Клариса встигла покохати іншого... Та хіба покохати? Цей недоліток навряд чи міг заслужити любов такої дівчини, як Клариса. Сам Антуан не бачив у ньому нічого примітного: занадто молодий, щуплий, розпещений батьківськими статками... Але жах в очах дівчини змусив його відступити.

— Ти з ним не поїдеш, — попередив Антуан.

Клариса лише міцніше вчепилась у плече хлопця.

— Якщо ти залишишся, я його не чіпатиму, — пообіцяв Антуан Робер, пересилюючи себе.

Дівчина вагалася, та супутник підштовхнув її до під'їзду, і Клариса, раз по раз озирюючись, сховалася в будинку. А хлопець, косячись на несподіваного суперника, забрався у свій екіпаж, який схопився з місця й одразу зник за рогом сусідньої будівлі.

Антуан знову сів на трохи вологу після денного дощу лавку. Все, що відбувалося, було настільки складним і несподіваним, що чоловікові знадобився час для роздумів. Переляк, навіть жах в очах Клариси вразив його до глибини душі, до того ж, дівчина вочевидь надавала перевагу цьому молокососові... Ні, груба сила тут не допоможе, лишалося одне — чекати. І сподіватися, що настане мить, коли можна буде поговорити з Кларисою, все їй пояснити, нагадати, а поки що доведеться чатувати біля її будинку, щоб жоден залицяльник, з екіпажем або без, не зміг викрасти кохану.

— Уявляєш! Він накинувся на Ігоря, ледве не побив! Жах! Я подзвоню в міліцію, чуєш? Це точно маніяк, кажу тобі...

Ніна слухала плутану розповідь Тетяни, не перебиваючи. Вона знала, що подруга в міліцію не подзвонить — чи-то засоромиться, чи побоїться. А винуватець сьогоднішніх дивних подій так само сидів на лавці перед під'їздом будинку Тетяни, і Ніні було добре видно його примітну фігуру в жовтій вуличного ліхтаря.

* * *

Вночі Антуан, незважаючи на втому, лише злегка задрімав перед світанком. Відійти від будинку Клариси він побоювався — раптом таки піде з цим молодиком? Дивні звичаї у тутешніх, якщо молодій дівчині дозволено їздити без належного супроводу в компанії представника протилежної статі.

Вранці почуття голоду нагадало, що вже добу граф де Ковін'ї нічого не їв. Неподалік у дворі знаходився ларьок зі свіжою здобою, але місцевих грошей в Антуана Робера не було, як, втім, і будь-яких інших — усе цінне він віддав чаклунові, нічого не приховавши. Боявся сховати навіть монетку — раптом обман зруйнує примарну, але єдину надію, що залишилася в його житті?

Де Ковін'ї пройшовся подвір'ям, не випускаючи з поля зору двері будинку, де тепер жила його Кла-

риса, трохи розім'яв плечі й спину, і знову сів на лавку чекати.

День, коли померла його молода дружина, був найстрашнішим у житті молодого графа. Тендітна від природи, вона часто хворіла, і хоча чоловік намагався захистити її від будь-якої небезпеки, раптом застудилася й згоріла за три дні. Антуан годинами не випускав з обіймів остигаюче тіло, довго не погоджувався на похорон, поки не зрозумів, що божеволіє. Саме тоді родичам Клариси вдалося вмовити його віддати землі тіло молодій графині.

На похороні Антуан був тихим, ні з ким не розмовляв, відповідаючи на слова співчуття мовчазним кивком. Рідні та знайомі невдовзі розійшлися, а він залишився біля свіжої могили до наступного ранку, і просидів би там довше, якби старий слуга не притяг його, безвільного, у замок.

Спочатку граф замкнувся у своїх кімнатах, відмовляючись і від їжі, і від товариства, а за два дні наказав принести випивку. Місяць промайнув, як одна довга безпросвітна ніч — кажуть, бувають такі ночі, що тривають і півроку... Та колишній полководець не встиг остаточно втратити людський вигляд, бо одного дня в його замку з'явився чаклун...

Клариса все ще була тут, у високій кам'яній будівлі. Ховалася від нього. Від цієї думки Антуанове серце здавила туга. Дружина мала впізнати його з першого погляду, так само, як він її. А вийшло інакше.

* * *

— Все ще сидить? — поцікавилася Ніна у подруги, хоча сама добре бачила вчорашнього незнайомця з вікна.

— Сидить, Ніночко, сидить, — зітхнула Таня. — Не знаю, що робити. Може, викликати "швидку"? Він божевільний, от нехай і забирають до психлікарні!

— Чого ж твій каратист його вчора не відлупцював? — ехидно поцікавилася руда.

— Дзюдоїст, — звично виправила Тетяна.

— Тим паче.

— Що значить "тим паче"? — образилася дівчина за свого залицяльника. — Ти ж бачила, який він величезний! Як ведмідь!

Ніна тільки хмикнула, не бажаючи сперечатися з подругою.

— Добре, кажи, що тобі купити треба. Постараюся повз нього пробратися...

— Ой, Ніно, а ти не боїшся? — пролунав у слухавці схвильований голос Тетяни. — Раптом він на тебе нападе?

— Навряд чи він мене впізнає, — безтурботно знизала плечима руда. — Вчора він тільки на тебе й дивився. Як на мене, у тебе просто з'явився новий шанувальник, тільки хворий на всю голову.

Тетяна придушено хихикнула, та одразу обурилася:

— Як це "просто"? От я б глянула, що б ти робила, якби це на тебе під під'їздом якийсь маніяк чатував!

Було прохолодно. Ніна накинула куртку та, перекинувши на спину тугу морквяно-руду косу, побігла сходами вниз. Коли напоєне вологою повітря торкнулося обличчя, дівчина спершу знайшла поглядом незнайомця, який чекав на її подругу. Він сидів, не зважаючи на людей, трохи пом'ятий і втомлений, певно, не виспався. Дві бабусі, які заздалегідь запаслися шматками картону, щоб посидіти на непросохлій лавці, зупинилися неподалік й осудливо косилися на чоловіка у дивному одязі.

— Бомж якийсь, — пробуркотіла одна.

— Або п'яниця, — охоче підтримала інша.

Вони підійшли ближче і стали перед ним, суворо зсунувши сиві брови.

— Ви на когось чекаєте, юначе? — поцікавилася бабуся у червоній хустині, старому волохатому светрику і темно-коричневій довгій спідниці.

Той подивився на них, немов розмірковуючи над відповіддю, потім коротко вимовив:

— Чекаю.

— А на кого? — запитала друга бабуся у великих окулярах і квітчастій сукні під теплою довгою кофтою.

— Прошу мені вибачити, шановні пані, — відповів чоловік доволі ввічливо, — та це стосується лише мене.

Бабусі презирнулися й одразу заходилися навперебій висловлювати обурення поведінкою незнайомця:

— Грубіян! Грубіян! Точно бомж або грабіжник — мабуть, вистежує, коли хазяї з квартири підуть, щоб дружкам своїм свиснути! От ми зараз міліцію викличемо, бо що ж таке діється — ходять усякі, людей лякають. А тутеньки, між іншим, дитячий майданчик!..

Чоловік зітхнув і відвернувся. Скориставшись цим, Ніна прошмигнула у під'їзд повз горезвісну лавку і з полегшенням перевела подих, коли двері зачинилися за нею.

Кілька хвилин потому подруги вже разом стояли біля вікна, ховаючись за фіранкою. На лавочці зараз сиділи обидві бабусі. Як їм вдалося зігнати звідти Тетяниного божевільного шанувальника, так і зосталося загадкою. Але чоловік нікуди не пішов — він стояв осторонь, поглядаючи навколо й не випускаючи з виду двері під'їзду.

Була середа, батьки Тетяни ще не скоро мали повернутися з роботи. На небі клубочилися хмари, почався дощ. Бабусі полишили лавку, чоловік у дивному одязі сховався під деревом, а дівчата, яким набридло за ним спостерігати, перемістилися на кухню та сіли пити чай із цукерками. Краплі затишно цокотіли по підвіконню, неголосно буркотів телевізор у кімнаті, а подруги обговорювали події останніх днів. Стукіт у двері змусив обох підскочити від несподіванки.

— Хто це? — налякано запитала Тетяна, округливши очі.

Ніна знизала плечима, хоча відповідь напрошувалася сама собою. Дівчата обережно підійшли до дверей, але Таня категорично відмовилася наблизитися впритул, і тому у вічко визирнула руда.

Її припущення виправдалися. Грубе з квадратною щелепою обличчя незнайомця раптом опинилося дуже близько, та крізь замутнене вічко його однаково неможливо було як слід роздивитися. А чоловік почув метушню під дверима й покликав:

— Кларисо!

Дівчата затаїлися, та було пізно.

— Кларисо, відчини! Або я виламаю двері!

Виконати погрозу було проблематично — батьки Тетяни давно встановили товсті броньовані двері, та незнайомиць зрозумів це лише після того, як кілька разів важко вривався в сталь плечем. І відступив, похмуро тручи забите місце.

— Кларисо, відчини! — цього разу в його тоні чувся не наказ, не погроза, а прохання.

— Іди! — крикнула Ніна. — Іди звідси, бо міліцію викличемо!

Чоловік важко притулився до дверей.

— Мені потрібна Клариса...

— Тут нема ніякої Клариси! — відповіла подруга Тетяни.

— Є, — незнайомиць зітхнув, — просто вона мене не пам'ятає... Не пам'ятає. І може, зараз її звать інакше, я не знаю. Я просто хочу, щоб вона мене вислухала.

— Спитай, чи піде він, якщо я його вислухаю? Звідси, з-за дверей? — пошепки попрохала подругу Таня, і та передала її запитання, повторивши на повний голос.

Чоловік у дивному одязі зітхнув і пообіцяв:

— Піду.

— Вона тебе слухає. Кажі! — Ніна влаштувалася зручніше, сама сподіваючись не пропустити жодного слова з розповіді дивного незнайомця, і Тетяна, спонукувана цікавістю, підійшла ближче. Чоловік якийсь час збирався з думками, а потім заговорив — неголосно, та дівчата його чули добре, і раділи, що сусіди зараз на роботі і не можуть підслухати схожу на марення сповідь.

— Я — Антуан Робер де Ковін'ї, за народженням простолюдин. Батько мій був писарем, мати — дочкою кушніра. Мені було двадцять три роки, коли я отримав титул графа. І саме тоді, вперше опинившись на світському прийомі, я зустрів тебе... Кларису. Дочку барона де Глема. Я закохався з першого погляду, і мені не довелося довго вмовляти барона віддати за мене свою доньку. Завоювати серце Клариси виявилось важче... Та доля була прихильна до мене. Ми обвінчалися за рік і два місяці, та щасливо жили в замку Ковін'ї до того дня... Клариса часто хворіла. Вона була ніжна, тендітна, їй зовсім не підходив наш суворий клімат. Я збирався відвезти її на південь, але ніяк не міг знайти там гарне житло для нас двох і... не встиг.

Чоловік за дверима замовк. Певно, йому було нелегко згадувати пережите.

— А потім прийшов чаклун, — знову пролунав його низький, ледь хрипкий голос. — Він сказав, що моя Клариса жива. Що вона знову народилася в іншому часі, в іншому місці, і що він зможе допомогти мені її знайти. У чаклуна була донька — доволі приваблива, та без титулу й посагу в неї не було можливості знайти собі знатного нареченого. В обмін на допомогу її батька, я став її опікуном і зробив своєю спадкоємицею. І тоді прийшов у вежу до чаклуна, звідки потрапив сюди, у це місто... При-

йшов за тобою, Кларисо. Чаклун сказав, що, якщо ти любила мене по-справжньому, ти мене згадаєш. Обов'язково згадаєш. Адже ми були такі щасливі, Кларисо, ти не могла все забути. Чуєш? Ти мене чуєш?

— Скажи щось, — прошепотіла Ніна, та їй довелося вмовляти подругу, перш ніж та неголосно відповіла:

— Чую.

Чоловік стрепенувся.

— Кларисо, відчини! Прошу тебе!

— Чую, але не вірю! — вже голосніше сказала Таня. — Не вірю жодному слову! Йди звідси негайно! Божевільний!

— Я маю побачити тебе...

— Я вже дзвоню в міліцію! — попередила Тетяна і справді пішла до телефону.

— Краще йди, — порадила незнайомцеві Ніна, хоча чула, що її подруга насправді дзвонить Ігорю. — Йди, ти ж обіцяв!

Чоловік вагався, та, схоже, дане слово щось для нього значило.

— Я чекатиму на тебе. Клариса... — сказав він із-за зачинених дверей і неквапливо пішов сходами вниз.

* * *

Нова спроба завершилася невдачею. А все тому, що двері у цьому місті виявилися хитрими, міцними, немов замкова брама — силою не візьмеш. Антуану Роберу було зрозуміло одне — необхідно побачити Кларису, подивитися їй в очі, але щоб вона не злякалася, щоб іще раз вислухала. Та як це зробити, якщо дружина ховається він нього, не бажаючи згадувати?

Виконуючи дану обіцянку, його світлість вийшов на двір. Здаватися граф де Ковін'ї не збирався, але втома навалилася на плечі непід'ємним тягарем, і чоловік притулився до стіни будинку. Перепочити, зібратися з думками, вирішити, що робити далі... Зараз граф зрозумів, що може затриматися в цьому місті надовго. Згадалися слова чаклуна: "Якщо дружина тебе не впізнає, ти вже не зможеш повернутися". Та його світлість відмахнувся від цих слів, як і тоді, коли підписував папери про опікунство і власний заповіт.

— Агов, ти, божевільний! — незнайомий голос відволік від міркувань. Антуан Робер зрозумів, що звертаються до нього — занадто часто у цьому місті його називали божевільним. — Ти чого до моєї дівчини чіпляєшся? Йди сюди, боягузе! Як чоловіки поговоримо!

Малолітній залицяльник Клариси чекав на нього біля провулку. Граф погодився, що не слід влаштувати бійку під вікнами коханої, хоча збирався тільки провчити недолітка... а разом і тих, кого той покликав на допомогу, — в Антуана Робера не лишалося сумнівів, що там, за рогом, його чекають щонайменше шестеро.

Він помилився. Їх було десь п'ятнадцять, усі озброєні гладко витесаними кийками, малолітні розбишаки самовдоволено всміхалися. Робер відповів такою ж усмішкою.

— Що, недолітку, сам злякався? — чоловік презирливо сплюнув на землю.

У відповіді Кларисиного залицяльника було багато незрозумілих слів, й Антуан навіть подумав на мить, що перестав розуміти тутешню мову. Але нарешті, хлопці зробили те, чого він чекав, — накинулися всі разом, намагаючись вдарити кийком, куди дістануть.

* * *

Ігор повів божевільного за ріг будинку, і Таня схвильовано приклала руки до грудей.

— А якщо він Ігоря поб'є?

— Не поб'є, — пробуркотіла Ніна. Вона ж добре розуміла, що хлопець Тетяни зібрався зустрітися з цим ненормальним не сам на сам.

Якийсь час нічого не відбувалося, потім Таня побачила, як у двір в'їхала таткова машина і, провівши поглядом батьків, які ввійшли під дашок під'їзду, пішла до дверей. Ніна залишилася біля вікна, та коли мама Тетяни зазирнула до кімнати, дівчині довелося відволіктися від спостереження, привітатися і відповідати на ввічливі розпитування. А потім пролунав дзвінок у двері, й обидві подруги, не змовляючись, гайнули подивитися, хто прийшов, миттєво забувши про батьків.

На порозі стояв Ігор — неушкоджений і цілком задоволений, без синців і подряпин.

— То що там? — схвильовано зашепотіла Тетяна, тихо, аби не почули батько з матір'ю.

— Все гаразд. Я сказав йому: коли ще раз навідається сюди, — на своїх ногах не піде. Здається, він зрозумів.

Тетяна повела Ігоря до кімнати, а Ніна, не бажаючи заважати, вийшла на вулицю разом із батьком подруги. Той збирався відігнати машину до гаража і дбайливо провів Ніну до її під'їзду, почекав, поки дівчина сяде до ліфта... але тільки-но його чорний "пежо" виїхав з подвір'я, Ніна визирнула з-за дверей, на яких зрадливо запікав домофон. А потім, обережно озирнувшись, побігла до рогу будинку та, ховаючись за сірою стіною, зазирнула у провулок.

Дивний чоловік сидів на мокрому асфальті. Одяг порваний і весь у багнюці, а на обличчі навіть у темряві видно багряні синці. Хоча Ніна, як і подруга, схильна була вважати його божевільним, та це не виправдовувало подібного ставлення.

"Краще б Тетяна справді подзвонила в міліцію", — подумала дівчина і запитала здалеку, побоюючись наблизитися:

— "Швидку" викликати?

Чоловік озирнувся, глянув на неї та знов опустив голову. Потім важко підвівся. Кілька кроків до рогу — Ніна злякано відсахнулася. Жмурячись підбитим оком, незнайомиць довго вдивлявся у світлі прямокутники вікон, потім обернувся, уважно подивився на дівчину.

— Ти — її подруга? — кивнути Ніна чомусь побоялася, та дивному чоловікові відповідь не була потрібна: певно, він її таки запам'ятав. — Допоможи мені з нею зустрітися.

— Отут я навряд чи тобі допоможу, — Ніна відступила ще на крок і похитала головою. — Вона тебе боїться і не захоче зустрітися. До того ж її звать не Клариса. Може, ти все ж помилився?

— Ні. Я не міг помилитися, — він зітхнув, присів на бордюр. Після знайомства з друзями Ігоря цьому божевільному було важко триматися на ногах. — А як її звать зараз?

— Таня, — відповіла дівчина. — Тетяна.

— Тетяна, — він немов пробував ім'я на смак. — Гарно. І все ж це вона. Моя Клариса. Вона анітрохи не змінилася. Дивись...

Між пальцями чоловіка блиснув овальний медальйон. Дві половинки роз'єдналися, відчиняючись, але Ніна, яка завбачливо трималася подалі, не могла роздивитися, що там, всередині. Однак медальйон лежав на розкритій широкій долоні, притягуючи погляд. Дівчина наважилася й підійшла ближче, запевняючи себе, що побитий Тетянин шанувальник зараз однаково безпечний.

Всередині золотого медальйона був мініатюрний портрет. Зображена на ньому дівчина справді була схожою на Тетяну рисами обличчя, але такого худорлявого і блілого, що ставало зрозумілим — міцним здоров'ям ця Клариса не відрізнялася. Художник зобразив її у рожевій сукні, з розпущеним по плечах світло-русим, трохи хвилястим волоссям, розчесаним на прямий проділ. Клариса здалася Ніні схожою на маленьку перелякану дівчинку, і те, що вона була дружиною цього чоловіка, який статурою нагадував ведмедя, ввижалося воістину неймовірним.

Раптом стулки медальйона закрилися, чоловік різко подався вперед, його пальці зімкнулися навколо зап'ястя Ніни.

— Відведи мене до неї.

Дівчина злякано сіпнулася, намагаючись вирватися.

— Відведи мене до неї. Тобі вона відчинить, ви ж подруги...

— Ні, — прошепотіла дівчина. — Я не можу. Ні...

— Можеш... Відведи мене до неї. Мені треба лише поговорити. Тільки поговорити з нею, щоб вона вислухала, щоб подивилася мені в очі...

Вкрите синцями обличчя опинилося занадто близько, Ніна скрикнула. Чоловік сіпнувся, намагаючись дотягтися до неї іншою рукою, та застогнав і знов осів на асфальт. Пальці розтиснулися. Звільнившись, дівчина відбігла подалі і швидко вийняла з кишені магнітний ключ від домофону, щоб будь-якої миті, якщо той чоловік раптом підведеться, мати можливість сховатися у під'їзді.

Але чоловік не рухався. Знову подивився на вікна будинку Тетяни і всівся зручніше, притулився спиною до стіни. Медальйон востаннє блиснув у світлі ліхтарів та зник під коміром брудної зеленої куртки.

* * *

"Чому вона мене не впізнала? Адже чаклун сказав: як любила — впізнає, відчує... А як ні... Ні, цього просто не могло бути! Не могло!"

Руда подруга Клариси пішла, він і не помітив. І добре, інакше знову піддався б спокусі та, можливо,

цього разу змусив привести до коханої... Але Клариса і без того його боїться. А що, як вона не пробачить обману? Все може бути. Якщо так трапилося, що кохана його не впізнала, чекати можна чого завгодно.

Навколо нікого не було, у тиші долинали чийсь голоси із сусідніх дворів і вулиць, шаруділи колеса швидкісні екіпажі. Антуан Робер де Ковін'ї підповз до старих, кимось викинутих ящиків і, сівши посеред купи картону, прикрив очі. У цьому кам'яному місті йому було незвично холодно.

* * *

Вранці Ніна прокинулася рано і, тільки-но встала з ліжка, попрямувала до вікна. Тетяниного шанувальника не було видно. Трохи пізніше, вийшовши з під'їзду, дівчина обережно глянула за ріг і полегшено зітхнула: божевільний зник.

У Тетяни сьогодні заняття починалися пізніше, та подруга так і не з'явилася в університеті. Не на жарт схвильована Ніна збиралася їй подзвонити, але Таня її випередила.

— Ніночко, я сьогодні не прийду. Застудилася, — немов підтверджуючи свої слова, дівчина кахикнула в слухавку.

— Його немає? — запитала Ніна.

— Начебто, ні. З вікна не бачу.

— Ну, добре. Як щось — дзвони.

Тетяна так і зробила. Наступного разу телефон Ніни задзвонив просто посеред пари. Довелося вибачатися й вибігати до коридору.

— Ніно, він тут! Він повернувся! — пролунав у слухавці стривожений голос подруги. — Знову на лавці під вікнами сидить. Наші бабусі ходять, лаються...

Отже, зникненню божевільного шанувальника вони раділи передчасно... Ніна зітхнула.

— Сиди вдома, двері нікому не відчиняй. Я після універу — одразу до тебе.

— Добре, — схлипнула Таня. — Чекаю.

Та коли Ніна підійшла до будинку подруги, на лавочці, крім задоволених бабусь, не було нікого. Дівчина здивовано подивилася навсібіч, трохи завагавшись, набрала код Тетяниної квартири на панелі домофона.

Подруга зустріла її радісною посмішкою.

— Все! — заявила Тетяна з порога. — Гадаю, він більше не прийде!

Причина її впевненості скоро стала зрозумілою: виявляється, бабусі, не довго думаючи, викликали міліцію, і підозрілого чоловіка, який уже третій день чергував під під'їздом Тетяни, забрав міліцейський "бобик". Божевільний намагався пручатися, та його швидко заспокоїли, тим більше, що після вчорашньої бійки сил у Тетяниного шанувальника явно поменшало.

— Цікаво, що з ним тепер буде? — неголосно промовила Ніна, звертаючись швидше сама до себе.

— Напевно, відвезуть до лікарні, — припустила Тетяна. — Він же ненормальний, правда?

Увесь день подруги по черзі поглядали у вікно: раптом таки з'явиться знову на лавці перед під'їздом фігура дивного чоловіка, який назвався графом де Ковін'ї. Але прийшла ніч, а лавка залишалася порожньою. Наступного дня божевільний шанувальник Тетяни теж не повернувся.

— От бачиш, — задоволено посміхалася Таня, — його, напевно, або до лікарні поклали й лікують, або знайшли когось із рідних. А може, і та сама Клариса знайшлася? Як ти гадаєш?

— Може, і знайшлася, — Ніна не заперечувала, але й не погоджувалася. Чомусь розповідь божевільного, абсурдна і зовсім неправдоподібна, запам'яталася і не давала спокою. А раптом він не брехав? Раптом подорож крізь простір і час — не плід хворої уяви збожеволілого чоловіка? Але Антуан Робер де Ковін'ї зник, і про те, наскільки правдивими були його слова, лишалося тільки гадати.

Літо наближалось. Вулиці давно полонила спека, студенти готувалися до сесії, якимсь чином примудряючись більшість часу присвячувати далеко не навчанню. Ще б пак — погода гарна, а під час сесії — хіба погуляєш?

В один такий сонячний день подруги, ненадовго заскочивши до Тетяни додому після занять, зібрався в парк. У легких літніх сукнях, з маленькими сумочками за плечима, дівчата вискочили з під'їзду на залите яскравим світлом подвір'я. Ніна, яка йшла першою, різко зупинилася. Тетяна, ледве не налетіла на неї та уперлася в плечі подруги.

— Ніно, що?.. — і змовкла.

На лавці перед під'їздом сидів чоловік — плечистий, зі скуйовдженим каштановим волоссям. На ньому була та сама зелена куртка дивного фасону, вже доволі заношена, порвана, без золотої шнурівки. Карі очі дивилися на Тетяну, і дівчина не змогла відвести погляд, не змогла поворухнутися, коли чоловік підвівся й зробив кілька кроків уперед.

— Кларисо...

Його голос вивів Тетяну з заціпеніння, і дівчина сховалася за подругою, обережно визиравши з-за плеча рудої.

— Кларисо, будь ласка, не тікай! Поговори зі мною. Я все розповім, я відповім на всі твої запитання. Ти згадаєш... Ти обов'язково мене згадаєш!

Від несподіванки Тетяна мовби оніміла, а тому лише похитала головою. І чоловік зупинився, але продовжував дивитися на неї з таким відчаєм і благанням, що просто піти вона б уже не змогла. Та й чоловік, який раніше так налякав її, зараз здався безпечним.

— Чого ви від мене хочете? — нарешті прошепотіла вона.

— Я хочу, щоб ти мене згадала, — відповів чоловік. Його очі з надією вдивлялися у зблідле обличчя Тетяни, але надія ця танула з кожною миттю.

— Покажіть їй медальйон, — тихо порадила Ніна.

Антуан Робер де Ковін'ї підняв руку, та пальці лише торкнулися цупкої зеленої тканини.

— Його більше нема, — він похитав головою. Питати, куди поділася настільки цінна для її власника річ, дівчина не наважилася.

— Який медальйон? — поцікавилася Таня.

— Там був портрет Клариси. Вона справді дуже схожа на тебе, — пошепки пояснила їй подруга. — Він каже, що це ти, тільки в одному з минулих життів.

— Маячня, — трохи невпевнено заявила брюнетка.

— Можливо...

Ледве мружачись від яскравого сонця, а більше — від втоми, Антуан Робер дивився на свою Кларису, не відводячи погляду від її обличчя — іншого, але такого знайомого та рідного.

— Ти щаслива? — раптом запитав він.

— Що? — стрепенулася дівчина.

— Ти щаслива тут?

Вона замислилася перед тим, як відповісти, знизала плечима.

— Так, — пролунав її негучний, ніжний голос. І впевненіше: — Так, щаслива.

— Добре, — він посміхнувся через силу. — Тоді я більше тебе не потурбую. Прощавай.

Погляди обох подруг він відчував спиною. Під ногами прошелестіли якісь кольорові папірці — звук, такий не схожий на шурхіт опалого листя... Бридке сонце світило в спину, нещадно жарячи. Краще б зараз дощ... і осінь.

* * *

Яскравий і сонячний червень змінився дощовим, вологим липнем. Небо плакало, лише зрідка дозволяючи сонцю визирнути крізь щільні хмари, і тужлива негода вигнала з міста всіх, хто міг дозволити собі поїздку на південь до привітного Кримського сонця і лагідного моря.

Божевільний шанувальник Тетяни дотримав слова. Спершу дівчата щодня вранці визирали у вікно, побоюючись і очікуючи побачити його постать на пофарбованій у яскравий блакитний колір лавочці, що пустувала через вогкість, але він так і не з'явився.

Тетяна раділа, а Ніна не вірила, що дивний чоловік, який назвався графом де Ковін'ї, дійсно відступив. Але місяць минав за місяцем. Дівчата за звичкою поглядали на лавку, і Ніні часом здавалося, що подруга трохи шкодує. Згадує та шкодує, що не вислухала одразу, що так і не побачила портрет схожої на неї дівчини з минулого, тієї самої Клариси, заради якої чоловік наважився кинути все та пройти крізь простір і час, пірнути у невідомість, тільки аби ще раз побачити кохану.

Час ішов, історія з божевільним забувалася, і навіть Ігор, який довго індицився, згадуючи, як він відважно провчив небезпечного маніяка, врешті-решт, перестав хизуватися своїм подвигом. А восени Тетяна знайшла у телефоні коханого листування з однією зі своїх сокурсниць, влаштувала скандал і заявила Ігорю, що більше не хоче його бачити. Близько двох тижнів хлопець тягав під двері дівчини величезні букети троянд і частенько сидів, чекаючи Тетяну, на тій самій блакитній лавочці перед під'їздом. Виглядав він безпечно, бабусі молодика не побоювалися і до міліції не дзвонили. А після до Тані почав залицятися молодий та перспективний юрист на ім'я Віктор: він приїжджав за нею на

сріблястому джипі та дарував величезні рожеві лілії. І Тетянка вже схилилася до думки, що саме з ним зустрічатиме прийдешній Новий рік.

А до Нового року залишалось не так багато — якихось півтора місяця. Сніг, який рясно вкрив землю білою ковдрою, та морози нагадували про те, що зима прийшла, не звіряючись із календарем.

Холодним похмурим ранком Ніна поспішала до університету. Вийшла з під'їзду під сіре небо та, зробивши кілька кроків, зупинилася, вражена.

На припорошеній снігом лавочці виднілася плечиста фігура в куртці, що втратила колір та була прошнурована шматками простої капронової мотузки. На плечах і темному волоссі — щедра сніжна пудра, тому силует здавався нечітким, немовби занурився в туман.

Чоловік не звернув уваги на дівчину — він нерухомо дивився на щось, що лежало в його долонях.

Серце перелякано калатало, але Ніна підійшла ближче.

— Здрастуйте, — тихо мовила вона. Жодної реакції. Тоді дівчина нахилилася і зазирнула у синювато-біде обличчя.

Вії та губи графа Антуана Робера де Ковін'ї вкрилися памороззю, на вилицях поблискувала льодиста скоринка. Нерухомий погляд прикутий до захованого в долоні маленького різнобарвного клаптика. Придивившись, Ніна зрозуміла, що бачить портрет — той самий, з медальйона. Фарби місцями розпливлися і вицвіли, але з мініатюри, як і раніше, посміхалася Клариса — юна і ніжна, у рожевій сукні, з розпущеним волоссям. Яскравий морозний рум'янець прикрашав біде обличчя, і дружина графа на портреті здавалася живою. Чи то завдяки мистецтву художника, чи тому, що при житті її, Кларису, так сильно і так по-справжньому любили.

Аби овологіти

МЕЧЕМ,

спершу

ТРЕБА

затямити,

коли його

СЛІД

використовувати.

Зоряна Фортеця

Літературний конкурс фантастичного оповідання

Тема конкурсу:

ДОРОГА ДО, ВІД І МІЖ

І ЛЮТОГО - І БЕРЕЗНЯ 2014

Тема надана переможцем XI конкурсу Даною Петровською.

Пояснення автора до теми:

**Тобто оповідання про дорогу як просто шлях і дорогу як спосіб життя.
Дорогу як особливий простір. Дорогу, як місце, де кояться дива..**

ОБМЕЖЕННЯ:

Обсяг конкурсної роботи: від 10 до 30 тисяч знаків з пробілами

Мова: українська

Формат: фантастичне оповідання

ТЕРМІНИ КОНКУРСУ:

Приєм творів: 01.02.2014 - 01.03.2014.

Голосування:

Перший тур: 02-09.03.2014.

Другий тур: 10-15.03.2014.

ПОВНИЙ ТЕКСТ ПРАВИЛ:

<http://starfort.in.ua/rules>

ВІД РЕЖИСЕРА ТРИЛОГІЇ 'ВОЛОДАР ПЕРСНІВ'

ХОББІТ

ПУСТКА СМОГА

NEW LINE CINEMA AND METRO-GOLDWYN-MAYER PICTURES PRESENT A WINGNUT FILMS PRODUCTION "THE HOBBIT: THE DESOLATION OF SMAUG" IAN MCKELLEN MARTIN FREEMAN RICHARD ARMITAGE BENEDICT CUMBERBATCH EVANGELINE LILLY LEE PACE LUKE EVANS KEN STOTT JAMES NESBITT AND ORLANDO BLOOM AS LEGOLAS MUSIC BY HOWARD SHORE
CO-PRODUCERS PHILIPPA BOYENS EILEEN MORAN ARMOUR, WEAPONS, CREATURES AND SPECIAL MAKEUP BY WETA WORKSHOP LTD. VISUAL EFFECTS AND ANIMATION BY WETA DIGITAL LTD. SENIOR VISUAL EFFECTS SUPERVISOR JOE LETTERI EDITED BY JABEZ OLSEN PRODUCTION DESIGNER DAN HENNAH
DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY ANDREW LESNIE, ACS, ASC EXECUTIVE PRODUCERS ALAN HORN TOBY EMMERICH KEN KAMINS CAROLYN BLACKWOOD PRODUCED BY CAROLYNNE CUNNINGHAM ZANE WEINER FRAN WALSH PETER JACKSON
BASED ON THE NOVEL BY J.R.R. TOLKIEN SCREENPLAY BY FRAN WALSH & PHILIPPA BOYENS & PETER JACKSON & GUILLERMO DEL TORO DIRECTED BY PETER JACKSON

У КІНО З 19 ГРУДНЯ
ДИВІТЬСЯ У 3D ТА IMAX 3D

thehobbit.net

Soundtrack Also on Disc

© 2013 Warner Bros. Entertainment Inc. All Rights Reserved. The Hobbit: The Desolation of Smaug and the names, names of the characters, places, events and creatures are trademarks of The Saul Zaentz Company d/b/a Tolkien Estate Co. All Rights Reserved. Warner Bros. Entertainment Inc. All Rights Reserved.

